

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης
Επιστήμες της Αγωγής
Κατεύθυνση: Θετικές Επιστήμες και Νέες Τεχνολογίες

Διπλωματική εργασία με θέμα:

*«Αντιλήψεις φοιτητών/τριων Παιδαγωγικών Τμημάτων για
βασικές έννοιες Γεωγραφίας»*

Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια: Όλγα Χαϊτίδου

Επιβλέποντες Καθηγητές:

Κωνσταντίνος Νικολαντωνάκης

Πηνελόπη Παπαδοπούλου

Γεώργιος Μαλανδράκης

Φλώρινα 2021

Στην ανεψιά μου,

Χριστιάνα!

Περιεχόμενα	
Περίληψη	9
Εισαγωγή	10
Κεφάλαιο 1	12
1.1 Ιστορική αναδρομή.....	12
1.2 Τι είναι Γεωγραφία.....	13
1.2.1 Το περιεχόμενο της Γεωγραφίας.....	13
Κεφάλαιο 2: Βασικοί σταθμοί στην εξέλιξη της Γεωγραφικής Σκέψης	16
2.1 Κλάδοι της Γεωγραφίας.....	16
2.2 Φυσική Γεωγραφία.....	16
2.4 Κοινωνική Γεωγραφία	17
2.5 Οικονομική Γεωγραφία	17
2.6 Πολιτική Γεωγραφία.....	18
2.7 Γεωπολιτική Γεωγραφία.....	18
Κεφάλαιο 3: Ερευνητικό μέρος της διατριβής	24
3.1 Σκοπός και στόχοι της έρευνας	24
3.2 Παρουσίαση της μεθόδου για τη διεξαγωγή της έρευνας	25
3.4 Το εργαλείο της έρευνάς μας και η μέθοδος συλλογής των δεδομένων	27
Κεφάλαιο 5: Συμπεράσματα και προτάσεις	119
Βιβλιογραφία	123
Παράρτημα	126
Περιεχόμενα διαγραμμάτων	
Διάγραμμα 1: Κατανομή φοιτητών/τριών με βάση το φύλο.....	30
Διάγραμμα 2: Κατανομή φοιτητών/τριών ως προς το Τμήμα φοίτησής τους	30
Διάγραμμα 3: Κατανομή φοιτητών/τριών ως προς το έτος φοίτησης	31
Διάγραμμα 4: Κατανομή φοιτητών/τριών ως προς την ηλικία	31

Διάγραμμα 5: Ποσοστά κατανομής των φοιτητών ως προς τις γνώσεις τους σχετικά με γεωγραφία.....	32
Διάγραμμα 6: Τι μελετά η Γεωγραφία	33
Διάγραμμα 7: Ποια από αυτά που έμαθες στο σχολείο αφορούσαν τη γεωγραφία.....	33
Διάγραμμα 8: Τα γεωγραφικά διαμερίσματα της Ελλάδας.....	34
Διάγραμμα 9: Τα Νομαρχιακά διαμερίσματα της Ελλάδας	35
Διάγραμμα 10: Σε ποιο γεωγραφικό διαμέρισμα ανήκει ο Στρυμονικός κόλπος	35
Διάγραμμα 11: Σε ποιο γεωγραφικό διαμέρισμα ανήκει ο κόλπος του Μούδρου.....	36
Διάγραμμα 12: Σε ποιο γεωγραφικό διαμερίσματα ανήκει ο Θερμαϊκός κόλπος.....	37
Διάγραμμα 13: Σε ποιο γεωγραφικό διαμερίσματα ανήκει ο κόλπος της Κυπαρισσίας	37
Διάγραμμα 14: Σε ποιο γεωγραφικό διαμέρισμα ανήκει ο Παγασητικός κόλπος	38
Διάγραμμα 15: Σε ποιο γεωγραφικό διαμέρισμα ανήκει ο Αμβρακικός κόλπος	39
Διάγραμμα 16: Σε ποιο γεωγραφικό διαμέρισμα ανήκει ο κόλπος Μιραμπέλου	39
Διάγραμμα 17: Σε ποιο γεωγραφικό διαμέρισμα ανήκει ο κόλπος της Σούδας.....	40
Διάγραμμα 18: Σε ποιο νομαρχιακό διαμέρισμα ανήκει το βουνό Όλυμπος	41
Διάγραμμα 19: Σε ποιο νομαρχιακό διαμέρισμα ανήκει το βουνό Σμόλικας	42
Διάγραμμα 20: Σε ποιο νομαρχιακό διαμέρισμα ανήκει το βουνό Βόρας.....	42
Διάγραμμα 21: Σε ποιο νομαρχιακό διαμέρισμα ανήκει το βουνό Ταΰγετος.....	43
Διάγραμμα 22: Σε ποιο νομαρχιακό διαμέρισμα ανήκει το βουνό Φαλακρό.....	44
Διάγραμμα 23: Σε ποιο νομαρχιακό διαμέρισμα ανήκει το βουνό Παρνασσός	44
Διάγραμμα 24: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει ο ποταμός Αλιάκμονας	45
Διάγραμμα 25: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει ο ποταμός Πηνειός.....	46
Διάγραμμα 26: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει ο ποταμός Σπερχειός	47
Διάγραμμα 27: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει ο ποταμός Άραχθος	48
Διάγραμμα 28: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει ο ποταμός Λούρος	49
Διάγραμμα 29: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει ο ποταμός Αχελώος	50
Διάγραμμα 30: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει ο ποταμός Έβρος.....	51
Διάγραμμα 31: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει ο ποταμός Αξιός	52

Διάγραμμα 32: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη Τριχωνίδα.....	53
Διάγραμμα 33: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη Βόλβη	54
Διάγραμμα 34: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη Βεγορίτιδα.....	55
Διάγραμμα 35: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη Βιστωνίδα.....	56
Διάγραμμα 36: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη Κορώνεια.....	57
Διάγραμμα 37: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη Δοϊράν	58
Διάγραμμα 38: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη Μικρή Πρέσπα	59
Διάγραμμα 39: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη Μεγάλη Πρέσπα.....	60
Διάγραμμα 40: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη Στυμφαλία.....	61
Διάγραμμα 41: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη Παμβώτιδα.....	62
Διάγραμμα 42: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη Ορεστιάδα.....	63
Διάγραμμα 43: Ποια η πρωτεύουσα της Αιτωλοακαρνανίας.....	63
Διάγραμμα 44: Πώς αλλιώς ονομάζονται τα Βαρδούσια όρη	64
Διάγραμμα 45: Ποια η πρωτεύουσα της Αργολίδας	65
Διάγραμμα 46: Τίνος νομαρχιακού διαμερίσματος πρωτεύουσα είναι η Κατερίνη.....	65
Διάγραμμα 47: Που βρίσκονται τα Γιαννιτσή.....	66
Διάγραμμα 48: Σε ποιο νομαρχιακό διαμέρισμα ανήκει η Επίδαυρος	67
Διάγραμμα 49: Που βρίσκεται το Πάπιγκο	67
Διάγραμμα 50: Ποιο βουνό είναι γνωστό ως Ίδη;	68
Διάγραμμα 51: Ταξινόμηση ως προς την έκταση: νησί Ίλος.....	69
Διάγραμμα 52: Ταξινόμηση νησί Καστελόριζο	70
Διάγραμμα 53: Ταξινόμηση νησί Κέρκυρα	70
Διάγραμμα 54: Ταξινόμηση νησί Εύβοια.....	71
Διάγραμμα 55: Ταξινόμηση νησί Κρήτη.....	72
Διάγραμμα 56: Ταξινόμηση νησί Ρόδος	73
Διάγραμμα 57: Σε πιο νησιωτικό σύμπλεγμα ανήκει η Τζια;	73
Διάγραμμα 58: Που απλώνεται το Αιγαίο Πέλαγος.....	74
Διάγραμμα 59: Βαθύτερο σημείο Μεσογείου.....	75

Διάγραμμα 60: Πιο νησί βρέχει το Καρπάθιος Πέλαγος	76
Διάγραμμα 61: Που φτάνει το Ιόνιο Πέλαγος.....	77
Διάγραμμα 62: Που βρίσκεται το βαθύτερο σημείο της Μεσογείου	78
Διάγραμμα 63: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει το ακρωτήρι Άκτιο.....	79
Διάγραμμα 64: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει το ακρωτήρι Ταίναρο	80
Διάγραμμα 65: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει το ακρωτήρι Σούνιο	81
Διάγραμμα 66: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει το ακρωτήρι Μαλέας	82
Διάγραμμα 67: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει το ακρωτήρι Άραξος.....	83
Διάγραμμα 68: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει το ακρωτήρι Καφηρέας.....	84
Διάγραμμα 69: Το μεγαλύτερο νησί των Δωδεκανήσων.....	84
Διάγραμμα 70: Τοποθεσίας της Κω	85
Διάγραμμα 71: Που βρίσκεται η λίμνη Παμβώτιδα;	86
Διάγραμμα 72: Που βρίσκεται ο ποταμός Αλφειός;.....	86
Διάγραμμα 73: Που εκβάλλει ο ποταμός Αλιάκμονας	87
Διάγραμμα 74: Ονομασία Ακρωτηρίου Ταίναρος	88
Διάγραμμα 75: Υλίκη, τεχνητή ή φυσική λίμνη;	88
Διάγραμμα 76: Εκβολές ποταμού	89
Διάγραμμα 77: Κυρίως ροή ποταμού	90
Διάγραμμα 78: Ποταμός Αλιάκμονας	91
Διάγραμμα 79: Δέλτα ποταμού.....	92
Διάγραμμα 80: Ποταμός Νέστος.....	93
Διάγραμμα 81: Επιμορφώσεις ως προς την Γεωγραφία	93
Διάγραμμα 82: Ποσοστό προγραμμάτων Γεωγραφικής Εκπαίδευσης	94
Διάγραμμα 83: Σύνδεση Γεωγραφίας με άλλες επιστήμες	95
Διάγραμμα 84: Επιστήμη Γεωγραφίας	96
Διάγραμμα 85: Οι κλάδοι της Γεωγραφίας.....	96
Διάγραμμα 86: Ορισμός χάρτη	97
Διάγραμμα 87: Είδη χαρτών	98

Διάγραμμα 88: Συντεταγμένες.....	98
Διάγραμμα 89: Εργαλεία χαρτογράφησης	99
Διάγραμμα 900: Εργαλείο χαρτογράφησης GIS	100
Διάγραμμα 91: Χρήση GIS.....	101
Διάγραμμα 92: Εργαλείο χαρτογράφησης GPS	102
Διάγραμμα 93: Χρήση GPS.....	102
Διάγραμμα 94: Εργαλείο χαρτογράφησης Google earth.....	103
Διάγραμμα 95: Χρήση Google earth	104
Διάγραμμα 96: Εργαλείο χαρτογράφησης Autocad	104
Διάγραμμα 97: Χρήση Google earth	105
Διάγραμμα 98: Εργαλείο χαρτογράφησης Google maps.....	106
Διάγραμμα 99: Εργαλείο χαρτογράφησης Google maps.....	106
Διάγραμμα 100: Η χρήση της Γεωγραφίας	107
Διάγραμμα 101: Παραδείγματα χρήσης γεωγραφίας	108
Διάγραμμα 102: Τι εξυπηρετεί η Γεωγραφία	109
Διάγραμμα 103: Πηγή πληροφόρησης σχολείο	110
Διάγραμμα 104: Πηγή πληροφόρησης εφημερίδες περιοδικά.....	111
Διάγραμμα 105: Πηγή πληροφόρησης τηλεόραση	111
Διάγραμμα 106: Πηγή πληροφόρησης ράδιο.....	112
Διάγραμμα 107: Πηγή πληροφόρησης εξειδικευμένα βιβλία.....	113
Διάγραμμα 108: Πηγή πληροφόρησης εξειδικευμένα περιοδικά.....	113
Διάγραμμα 109: Συζητήσεις με την οικογένεια.....	114
Διάγραμμα 110: Πηγή πληροφόρησης σεμινάρια.....	115
Διάγραμμα 111: Πηγή πληροφόρησης μη κυβερνητικές οργανώσεις.....	116
Διάγραμμα 112: Πηγή πληροφόρησης συζητήσεις με φίλους.....	117
Διάγραμμα 113: Πηγή πληροφόρησης διαδικτύο	118

Ευχαριστήριο

Με την ολοκλήρωση της διατριβής αυτής αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω θερμά όλους σας για την υπομονή σας, την ανοχή σας, για την ανθρωπιά σας που πολύ υστερεί στις μέρες μας, ιδιαίτερα τώρα λόγω covid-19.

Περισσότερο όμως για τη διδασκαλία που μου προσφέρατε, οδεύοντας βήματα μπροστά. Γνωρίζοντας πως ότι μου έχετε προσφέρει ούτε εύκολα περιγράφεται με λόγια και πολύ περισσότερο δε χωράει μόνο σε αράδες ευχαριστιών μιας μεταπτυχιακής διατριβής.

Όλγα Α. Χαϊτίδου

Περίληψη

Στην εργασία αυτή παρουσιάζονται τα αποτελέσματα μιας ερευνητικής προσπάθειας, που βασίστηκε στη διανομή ενός ερωτηματολογίου, σε φοιτητές/τριες Παιδαγωγικών Τμημάτων, με σκοπό να διαπιστωθούν οι αντιλήψεις για τις βασικές έννοιες της επιστήμης της Γεωγραφίας.

Συνολικά, συγκεντρώθηκαν 28 ερωτηματολόγια από 250 φοιτητές. Όλες οι απαντήσεις των ερωτηματολογίων πάρθηκαν μέσω της εφαρμογής google forms για να διαπιστωθεί ποιες οι αντιλήψεις των φοιτητών/τριων για το μάθημα της Γεωγραφίας π.χ. αν τους φαίνεται εύκολο ή δύσκολο, εάν έχουν επαρκής γεωγραφικές γνώσεις και ποιοι είναι οι παράγοντες που συμβάλλουν στη διαμόρφωση αυτής της θέσης.

Στα αποτελέσματα δεν καταγράφηκε υψηλό ποσοστό γνώσεων Γεωγραφίας, γεγονός που καταδεικνύει ότι η γεωγραφία είναι μάθημα που χρειάζεται προσπάθεια, ενώ σύμφωνα με άλλες απαντήσεις σε πιο εύκολες ερωτήσεις, το μάθημα φάνηκε σχετικά εύκολο. Ακόμη, διαπιστώθηκε ποιοι είναι οι παράγοντες εκείνοι που, κατά τη διδασκαλία του μαθήματος, συμβάλλουν ώστε οι φοιτητές να εκδηλώσουν ενδιαφέρον, διευκολύνοντάς έτσι στην πιο εύκολη απόκτηση γνώσεων.

Εισαγωγή

Η γεωγραφία, ως επιστήμη που μελετάει το χώρο, μπορεί να διαιρεθεί σε κλάδους που ασχολούνται με την κατανομή και τον προσδιορισμό των φυσικών φαινομένων και σε κλάδους που κατανέμουν και προσδιορίζουν κοινωνικής φύσης θέματα. Από αυτούς τους κλάδους προκύπτουν νέα επιστημονικά πεδία που μοιράζονται μεταξύ τους το όνομα «γεωγραφία», παρά το γεγονός ότι μεταξύ τους ποικίλουν. Ξεκινώντας για παράδειγμα από μία ανάλυση τοπίου έως τη μελέτη μεταβολής οικονομικών μεγεθών από τόπο σε τόπο. Αυτή η ποικιλομορφία σε θέματα εμφανίζεται και στη σχολική γεωγραφία, με τη διαφορά όμως ότι αποτελεί ένα σχολικό αντικείμενο αυτόνομο, που εξυπηρετεί τους διδακτικούς σκοπούς του εκπαιδευτικού συστήματος (Wiegand, 1992).

Σκοπός του μαθήματος της γεωγραφίας είναι να γνωρίσουν οι μαθητές το άμεσο και ευρύτερο περιβάλλον από γεωφυσική άποψη, αλλά και χώρο δραστηριότητας του ανθρώπου και να κατανοήσουν την αλληλεξάρτηση που υπάρχει ανάμεσα στο περιβάλλον και τον άνθρωπο. Για να επιτευχθεί ο σκοπός αυτός, ανάγκη αποτελεί να συμπεριληφθούν αρκετά θέματα κατά τη διδασκαλία του μαθήματος. Αυτό ακριβώς αποτελεί και το πλεονέκτημα του μαθήματος, παρουσιάζοντας τις μεταξύ τους αλληλεπιδράσεις αλλά, συνάμα, και το πρόβλημα. Γεγονός αποτελεί ότι πολλά θέματα μπορεί να οδηγηθούν στην επιφανειακή παρουσίασή τους λόγω έλλειψης χρόνου διδασκαλίας και περιορισμένου χώρου στα διδακτικά εγχειρίδια. Για τα δύο αυτά προβλήματα έχουν παρουσιαστεί κάποιες προτάσεις στο παρελθόν, που στοχεύουν στη μείωση της έντασης του προβλήματος (Λαμπρινός, 1999α).

Δυστυχώς όμως παραμένει ένα ακόμη πρόβλημα το οποίο έχει σχέση με το στάδιο της διδακτικής πράξης (ένα από τα τρία στάδια της διαδικασίας που οδηγεί στη μάθηση (Κατσίκης, 1991). Είναι η εξακρίβωση της άποψης των φοιτητών/τριων για το μάθημα (δηλαδή για αυτό καθ' αυτό το αντικείμενο μάθησης και όχι για τα επιμέρους θέματα που διαπραγματεύεται). Με άλλα λόγια, για την αξιολόγηση της διδακτικής πράξης από τα ίδια τα υποκείμενα, η οποία όμως ανακλά ουσιαστικά στο ίδιο το αντικείμενο συνολικά. Η διδακτική όμως πράξη βασίζεται στην επιλογή της κατάλληλης μεθόδου διδασκαλίας η οποία, με τη σειρά της, εμπεριέχει κατάλληλα μέσα που επηρεάζουν σημαντικά το αποτέλεσμα. Τα μέσα αυτά είναι ποιοτικά και ποσοτικά όπως π.χ. ο αριθμός των μαθητών στην τάξη, τα διαθέσιμα βοηθητικά-εποπτικά μέσα, περιβαλλοντικές επιδράσεις και άλλα

(Κατσίκης, 1991).

Η παρούσα έρευνα αποσκοπεί στο να διαπιστώσει με συγκεκριμένα στοιχεία την άποψη και τις αντιλήψεις των φοιτητών/τριων για τις βασικές έννοιες της γεωγραφίας καθώς και να εντοπίσει πιθανά προβλήματα ώστε μελλοντικά το μάθημα της γεωγραφίας να γίνει ενδιαφέρον, πιο ελκυστικό στους μαθητές, αλλά μετέπειτα αυριανούς φοιτητές/τριες παιδαγωγικών τμημάτων.

Κεφάλαιο 1

1.1 Ιστορική αναδρομή

Γεωγραφία, η λέξη παράγεται από τις ελληνικές λέξεις «γη» και «γράφω». Είναι η επιστήμη που αφορά την αλληλεπίδραση ανάμεσα στη γη, στα όντα που ζουν σε αυτή και στα φαινόμενα που λαμβάνουν χώρα σε αυτή. Είναι μια πολυδιάστατη επιστήμη που γενικά έχει ως στόχο να μελετήσει φαινόμενα κοινωνικά, πληθυσμιακά και πολιτικά που συμβαίνουν στο χώρο. Οι τρεις βασικές κατευθύνσεις της Γεωγραφίας είναι η Ανθρωπογεωγραφία, η Φυσική Γεωγραφία, η Πληθυσμιακή Γεωγραφία και ο Σχεδιασμός.

Η Γεωγραφία είναι μια από τις αρχαιότερες επιστήμες. Εμφανίζεται από τους αρχαίους χρόνους για την εξυπηρέτηση αναγκών επιβίωσης, κυρίως κτηνοτρόφων, γεωργών, νομάδων. Συγκεντρώνει το ενδιαφέρον του τότε γνωστού κόσμου και ασχολούνταν με αυτήν κυρίως οι Φοίνικες, οι Κινέζοι, οι λαοί της Μεσοποταμίας και οι Έλληνες.

Σπουδαίοι Έλληνες που ασχολήθηκαν με την Γεωγραφία κατά την αρχαιότητα είναι ο Ηρόδοτος, ο Όμηρος, ο Θαλής ο Μιλήσιος, ο Αναξίμανδρος, ο Ιπποκράτης, ο Αριστοτέλης, ο Πυθέας ο Μασσαλιώτης, ο Ερατοσθένης, ο Ίππαρχος, ο Στράβων και ο Κλαύδιος ο Πτολεμαίος, το έργο κάποιων θα αναφερθεί περισσότερο.

Στην Ευρώπη κατά τους Μεσαιωνικούς χρόνους εγκαταλείπονται οι απόψεις και τα συγγράμματα των αρχαίων σχετικά με τη Γεωγραφία. Πάρα ταύτα η επιστημονική Γεωγραφία ανθούσε στον Αραβικό κόσμο. Την ίδια περίοδο παρατηρείται ανάπτυξη της Χαρτογραφίας (Κατσίκης, 1999). Την εποχή των Ανακαλύψεων εντείνεται η εξέλιξη της Χαρτογραφίας, κάτι που υποβοηθάται από τις ανακαλύψεις που πραγματοποιούνται. Αποδεικνύεται η σφαιρικότητα της γης και πραγματοποιούνται απόπειρες για διαχωρισμό της Γεωγραφίας σε κλάδους. Τέλη του 18^{ου} αιώνα γεννιέται η επιστημονική Γεωγραφία.

Τέλος, με την εποχή της Νεότερης Γεωγραφίας (αρχές 19^{ου} αιώνα) έχουμε την εμφάνιση δυο σημαντικών γεωγράφων των Alexander von Humboldt και Carl Ritter (Κατσίκης, 1999) και ιδρύονται έδρες Γεωγραφίας σε Πανεπιστήμια της Ευρώπης (Βαβλιάκης, χ.χ.)

1.2 Τι είναι Γεωγραφία

Ο όρος «Γεωγραφία» φέρνει στο μυαλό των περισσότερων ανθρώπων το σχολικό μάθημα, το οποίο έχει σχετίσει με την αποστήθιση των χωρών της υδρογείου και τη γεωμορφολογία κάθε χώρας. Επίσης, η Γεωγραφία είναι συνυφασμένη με το σχεδιασμό κάθε λογής χάρτη.

Τέλος, θεωρείται πως αυτός που γνωρίζει Γεωγραφία έχει την ικανότητα να δίνει ακριβείς ταξιδιωτικές περιγραφές. Οι προαναφερόμενες απόψεις αντικατοπτρίζουν ένα μικρό μέρος του πεδίου με το οποίο ασχολείται η Γεωγραφία.

1.2.1 Το περιεχόμενο της Γεωγραφίας.

Ο ουσιαστικός ρόλος της Γεωγραφίας αρχίζει αναμφίβολα με την καταγραφή και περιγραφή των γεωγραφικών στοιχείων ενός τόπου, ή μιας περιοχής (ποτάμια, βουνά, κόλποι κ.λπ.) και στη συνέχεια την κατανόηση των προτύπων σχημάτων (patterns) που δημιουργούν αυτά γενικά στο χώρο καθορίζοντας συγχρόνως τα δίκτυα (συστήματα αναφοράς) που τα συνδέουν. Στη συνέχεια προσδιορίζονται οι διεργασίες που τα προκάλεσαν, καθώς και τις αιτίες που συνεχίζουν να επιδρούν και να αλλάζουν αυτά. Τα παραπάνω πρότυπα σχήματα εξετάζονται κατά τη συνάφεια που παρουσιάζουν μεταξύ τους προκειμένου έτσι να αποδοθεί σωστά η πραγματική εικόνα και σε κάποιον που δεν έχει επισκεφθεί τον αυτό χώρο.

Για παράδειγμα, η γεωγραφική θέση και περιγραφή μιας πόλης εξετάζεται στο γενικότερο πλαίσιο της περιφέρειας που βρίσκεται, της χώρας που ανήκει, στο πλαίσιο της ηπείρου που περιλαμβάνεται και κατ' επέκταση στον παγκόσμιο γεωγραφικό χάρτη.

Κύριο στοιχείο στη πρόοδο και κατανόηση του τεράστιου αυτού επιστημονικού πεδίου είναι η σαφήνεια που θα πρέπει να διακρίνει τους γεωγράφους, η αντικειμενική παρατήρηση και η πληρότητα της ερμηνείας των δεδομένων.

Η Γεωγραφία αν και φαίνεται ως μία ενιαία επιστήμη, στη πράξη εφαρμόζονται δύο τρόποι προσέγγισης του προβλήματος – σκοπού. Ο πρώτος τρόπος είναι η γεωγραφική εξέταση του χώρου κατά τμήματα ή περιφέρειες όπου τότε γίνεται αναφορά για «γεωγραφία περιοχών» ή περιφερειών (regional geography). Ο δεύτερος τρόπος είναι η ομαδοποίηση των γεωγραφικών δεδομένων ενός τόπου, σύμφωνα με ορισμένους συνδυασμούς που δημιουργούν πρότυπα σχήματα του χώρου, όπου τότε γίνεται αναφορά για «συστηματική γεωγραφία» (systematic geography).

Η γεωγραφία έφτασε σε πολύ μεγάλη ακμή στον ελληνικό κόσμο (Ιστορία της ανθρωπότητας, 1970), οι Έλληνες είχαν ακριβή εικόνα της περιοχής της Μεσογείου. Ο Όμηρος στην Ιλιάδα μας δίνει λεπτομερή περιγραφή τόσο των περιοχών των Ελλήνων όσο και των περιοχών των συμμάχων των Τρώων. Πριν από το 500 π.Χ. ο Ηρόδοτος αναφέρει τον Κωλαίο από την Σάμο ότι επισκέφτηκε εγκαταλελειμμένους εμπορικούς σταθμούς στην Ισπανία. Ο ίδιος συγγραφέας αναφέρει ότι ο τύραννος της Μιλήτου, Αρισταγόρας κατείχε μίαν ορειχάλκινη πλάκα που πάνω της απεικονίζονταν ξηρές και θάλασσες (Ιστορία της ανθρωπότητας, 1970).

Ο πρώτος συγγραφέας που στο έργο του έχουμε γεωγραφικές περιγραφές είναι ο ποιητής Όμηρος, στα ποιήματα του Ιλιάδα και Οδύσσεια περιγράφει τόπους, φυσικά φαινόμενα και ανθρώπους (Λεοντίδου, 2011). Κέντρο του κόσμου του Ομήρου είναι ο Όλυμπος, η κατοικία των θεών. Τα τοπωνύμια που χρησιμοποιεί είναι γνωστά αλλά δύσκολα προσδιορίσιμα λόγω των αλλαγών που έχουν επέλθει με την πάροδο του χρόνου στην μορφολογία του εδάφους (Λεοντίδου, 2011). Ο Όμηρος για πολλούς από τους αρχαίους συγγραφείς όπως ο Ερατοσθένης, ο Στράβων κ.α. θεωρείται ο εισηγητής της γεωγραφίας σε κάθε περίπτωση όμως ο Όμηρος ήταν περισσότερο ποιητής παρά γεωγράφος (Λεοντίδου, 2011).

Αν η γεωγραφία είχε εισαχθεί από την εποχή του Ομήρου αναβαθμίστηκε σε επιστήμη την εποχή των Ιώνων φιλοσόφων. Αυτοί υπήρξαν οι πρώτοι που αντιλήφθηκαν το σχήμα της Γης και τη σχέση της με τον ήλιο και τα άλλα ουράνια σώματα. Οι φιλόσοφοι Θαλής, Αναξίμανδρος και Εκαταίος έδωσαν νόημα στη λέξη γεωγραφία. Ο πρώτος μίλησε για την σφαιρικότητα της Γης, ο δεύτερος έφτιαξε το πρώτο πίνακα του τότε γνωστού κόσμου ενώ ο τρίτος συνέγραψε το πρώτο γεωγραφικό έργο για την Ευρώπη και την Ασία (Λεοντίδου, 2011).

Στη Σάμο, που την εποχή εκείνη πρέπει να θεωρείται σαν μέρος της Ιωνίας, ο Αρίσταρχος ανακάλυψε το ηλιοκεντρικό σύστημα δυο χιλιάδες χρόνια πριν τον Κοπέρνικο. Ο εν λόγω φιλόσοφος είχε θητεύσει στη σχολή του Αριστοτέλη στην Αθήνα, από τα πολλά έργα που είχε συγγράψει διασώζονται ελάχιστα αποσπάσματα, διατύπωσε πάντως με σαφήνεια ότι η Γη περιστρέφεται γύρω από τον ήλιο με αποτέλεσμα να κατηγορηθεί για ασέβεια. Η έλλειψη μεγάλου μέρους του έργου του, παρότι επαναστατικού για την εποχή του, δεν του έδωσε την αναγνώριση που πιθανόν να του ανήκε (Λεοντίδου, 2011).

Ο Μέγας Αλέξανδρος επίσης ενδιαφέρθηκε για την ανάπτυξη της γεωγραφίας σαν μέσο για την καλύτερη διοίκηση της αυτοκρατορίας του, στο επιτελείο των επιστημόνων που τον ακολούθησε στις εκστρατείες του περιλαμβάνονταν πολλοί γεωγράφοι και τοπογράφοι, οι επονομαζόμενοι «βηματιστές» (Λεοντίδου, 2011). Ο Αλέξανδρος διέταξε και μια σειρά εξερευνητικών αποστολών σε μέρη εντός και εκτός της αυτοκρατορίας του, ενώ ίδρυσε και πολλές πόλεις σε κομβικά γεωγραφικά σημεία της επικράτειας του.

Η Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου, πόλη που ίδρυσε ο Μέγας Αλέξανδρος, ήταν η πόλη που διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη της γεωγραφίας κατά την ύστερη αρχαιότητα. Στην πόλη αυτή, με την σπουδαία βιβλιοθήκη, έδρασαν πολλοί επιστήμονες που ώθησαν την γεωγραφία σε πρωτόγνωρα επίπεδα. Πρώτος απ' όλους ο Ερατοσθένης, ο άνθρωπος που του οφείλει το όνομα της η επιστήμη της γεωγραφίας. Ο Ερατοσθένης, ποιητής, μαθηματικός, φιλόσοφος, υπήρξε επικεφαλής στη Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας. Συνέγραψε ένα βιβλίο με τον τίτλο «Γεωγραφικά» και υπολόγισε με σχετική ακρίβεια την περίμετρο της Γης, ενώ κατασκεύασε τον πρώτο πραγματικό χάρτη (Λεοντίδου, 2011).

Την σκυτάλη πήραν οι Στράβων και Κλαύδιος Πτολεμαίος. Ο Στράβων στις αρχές της 1ης χιλιετίας μ.Χ. συνέγραψε το έργο του με τίτλο «Γεωγραφικά», το έργο παρότι στηρίχθηκε κατά κύριο λόγο σε περιγραφές, εντούτοις προσπάθησε να εξηγήσει τις πολιτιστικές διαφορές των ανθρώπων τα ήθη και έθιμα τους καθώς και τα συστήματα διακυβέρνησής τους (Λεοντίδου, 2011).

Ο πολιτισμός της Ελλάδας ήταν από τους πρώτους που άρχισε να εξερευνά την επιστήμη της Γεωγραφίας, αλλά και της φιλοσοφίας. Πρωτεργάτες της εξερεύνησης ήταν ο Θαλής ο Μιλήσιος, ο Ερατοσθένης, ο Αριστοτέλης και προηγούμενα ονόματα. Συμπληρωματική τεχνική της επιστήμης της γεωγραφίας αποτέλεσε η χαρτογράφηση, όπως για παράδειγμα ο περί πλους στεριάς ή θάλασσας.

Κεφάλαιο 2: Βασικοί σταθμοί στην εξέλιξη της Γεωγραφικής Σκέψης

2.1 Κλάδοι της Γεωγραφίας

Η **Γεωγραφία** είναι μια Κοινωνική Επιστήμη που μελετά τις σύνθετες και αμφίδρομες σχέσεις ανθρώπου και χώρου. Ο άνθρωπος παρεμβαίνει και μετασχηματίζει το χώρο στην προσπάθειά του να τον οικειοποιηθεί και να τον κάνει λειτουργικό και παραγωγικό. Από την άλλη, ο χώρος επηρεάζει την ανθρώπινη συμπεριφορά και τον τρόπο ζωής των κοινωνιών. Με άλλα λόγια, η Γεωγραφία είναι η επιστήμη της κοινωνικής οργάνωσης και διαχείρισης του χώρου.

Η **Γεωγραφία** μελετά και ερμηνεύει χαρακτηριστικά και φαινόμενα του φυσικού και κοινωνικού χώρου. Παραδοσιακά χωρίζεται στη Φυσική Γεωγραφία και την Ανθρωπογεωγραφία ή Ανθρώπινη Γεωγραφία, την Κοινωνική γεωγραφία, την Οικονομική γεωγραφία και την Πολιτική γεωγραφία. Επιπλέον κλάδοι της γεωγραφίας είναι η Βιογεωγραφία και η Γεωπολιτική, η Γεωπληροφορική και η Χαρτογραφία, όπου εκτενέστερα κάποιες από αυτές αναλύονται παρακάτω (Βαβλιάκης, χ.χ.).

2.2 Φυσική Γεωγραφία

Η **Φυσική Γεωγραφία** αποτελεί κατεξοχήν κλάδο της επιστήμης της γεωγραφίας. Εξετάζει τη μορφολογία της γης και τα γενικά χαρακτηριστικά της. Επίσης συνθέτει τους κλάδους της κλιματολογίας, της βιογεωγραφίας, της εδαφολογίας και της γεωμορφολογίας και όχι μόνον. Η φυσική γεωγραφία μελετά διάφορα φυσικά φαινόμενα σε σχέση με ανθρώπινες και φυσικές διεργασίες και αλλάζοντας το φυσικό περιβάλλον (Βαβλιάκης, χ.χ.).

2.3 Ανθρωπογεωγραφία

Η **Ανθρωπογεωγραφία**, ανήκει στη γεωγραφική επιστήμη και μελετά τον χώρο και τις δραστηριότητες του ανθρώπου σε σχέση με το φυσικό περιβάλλον (Johnston et al, 2000:353). Χαρακτηρίζεται από μια σειρά από κεντρικές έννοιες, οι οποίες συμβάλλουν στην ανθρωπογεωγραφική/χωρική θεώρηση του κοινωνικού κόσμου (Τερκενλή, κ.α., 2007). Επιπλέον ερμηνεύει τα δημογραφικά, κοινωνικά και οικονομικά φαινόμενα και τις διαδικασίες σε διάφορες κλίμακες και χρονικές περιόδους. Επιστημονικοί κλάδοι της ανθρωπογεωγραφίας είναι η αγροτική γεωγραφία, η αστική γεωγραφία, η γεωγραφία του πληθυσμού. Όπως όλοι οι κλάδοι της γεωγραφίας έτσι και αυτή, αναζητά πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές ερμηνείες, ένα παραπάνω ωςάν κοινωνική επιστήμη.

2.4 Κοινωνική Γεωγραφία

Η κοινωνική γεωγραφία είναι ο κλάδος της ανθρώπινης γεωγραφίας που ενδιαφέρεται για τις σχέσεις μεταξύ κοινωνίας και διαστήματος, και σχετίζεται στενότερα με την κοινωνική θεωρία γενικά και την κοινωνιολογία ειδικότερα. Ασχολείται με τη σχέση των κοινωνικών φαινομένων και των χωρικών συνιστωσών της. Στην ανθρώπινη γεωγραφία, η κοινωνική γεωγραφία επικεντρώνεται σε διαιρέσεις στην κοινωνία, αρχικά στην τάξη, στην εθνικότητα και, σε μικρότερο βαθμό, στη θρησκεία. Ωστόσο, πιο πρόσφατα έχουν προστεθεί άλλοι, όπως το φύλο, ο σεξουαλικός προσανατολισμός και η ηλικία. Οι κοινωνίες του σήμερα δεν παύουν να ξαναχρησιμοποιούν αυτές τις διευθετήσεις, να τις ξαναοργανώνουν ή να τις καταστρέφουν.

Η Κοινωνική Γεωγραφία είναι σχετικά νεαρή, αφού το ενδιαφέρον για την ανάλυση των κοινωνικών φαινομένων στο χώρο ξεκίνησε την μεταπολεμική περίοδο, μετά το 1945, αλλά αναπτύχθηκε πολύ αργότερα. Με τους προβληματισμούς των Lefebvre, Castells, Harvey, η Κοινωνική Γεωγραφία αναζητά τη ρίζα των κοινωνικών προβλημάτων στη διάρθρωση και λειτουργία του καπιταλιστικού συστήματος και τις σχέσεις εκμετάλλευσης ειδικότερα (Βαβλιάκης, χ.χ.).

2.5 Οικονομική Γεωγραφία

Η οικονομική γεωγραφία είναι ο κλάδος της γεωγραφίας που ασχολείται με τις σχέσεις φυσικών και οικονομικών συνθηκών, με την παραγωγή και την διανομή των εμπορευμάτων.

Τι σημαίνει οικονομία; Μια οικονομία είναι το σύνολο αλληλένδετων δραστηριοτήτων παραγωγής και κατανάλωσης που βοηθούν στον προσδιορισμό του τρόπου κατανομής των σπάνιων πόρων. Σε μια οικονομία, η παραγωγή και η κατανάλωση αγαθών και υπηρεσιών χρησιμοποιούνται για την κάλυψη των αναγκών όσων ζουν και λειτουργούν μέσα σε αυτήν.

Μέσω αυτών των συνεισφορών στη θεωρία του εμπορίου και την οικονομική γεωγραφία, ο Κρούγκμαν συχνά θεωρείται ως ένας από τους πρωτοπόρους ερευνητές στη θεωρία Νέου εμπορίου και ο ιδρυτής της Νέας Οικονομικής Γεωγραφίας.

Δεδομένο των παραπάνω, η οικονομική γεωγραφία είναι το υπο-πεδίο της ανθρώπινης γεωγραφίας που μελετά την οικονομική δραστηριότητα. Μπορεί επίσης να θεωρηθεί υποπεδίο ή μέθοδος στα οικονομικά.

2.6 Πολιτική Γεωγραφία

Η πολιτική γεωγραφία ασχολείται με τη μελέτη τόσο των χωρικά άνισων αποτελεσμάτων των πολιτικών διαδικασιών όσο και των τρόπων με τους οποίους οι πολιτικές διαδικασίες επηρεάζονται από τις χωρικές δομές.

Ποιο είναι το παράδειγμα της πολιτικής γεωγραφίας; τα παραδείγματα περιλαμβάνουν πώς δημιουργούνται όρια μεταξύ χωρών, πολιτειών ή κωμοπόλεων αν το μέγεθος μιας χώρας επηρεάζει πόσο ισχυρή είναι, πως ο τρόπος διανομής των φυσικών πόρων σε όλο τον κόσμο επηρεάζει το εμπόριο και τον πόλεμο. Επιπλέον των οργάνων και μηχανισμών κομμάτι του κράτους αποτελούν τα πολιτικά κόμματα, ο στρατός, τα συνδικαλιστικά κινήματα και τέλος οι ομάδες πίεσης της εκάστοτε κοινωνίας.

2.7 Γεωπολιτική Γεωγραφία

Η γεωπολιτική είναι παραδοσιακά η μελέτη του πως ενισχύεται υπονομεύεται η πολιτική εξουσία από γεωγραφικές ρυθμίσεις (όρια, συνασπισμοί, χωρικά δίκτυα, φυσικοί πόροι κλπ. (International Encyclopedia of Human Geography, 2009).

Ποια η διαφορά μεταξύ γεωπολιτικών και γεωγραφικών; Όπως ουσιαστικά η διαφορά μεταξύ γεωγραφίας και γεωπολιτικής είναι ότι η γεωγραφία είναι η μελέτη της φυσικής δομής και των κατοίκων της γης, ενώ η γεωπολιτική είναι η μελέτη των επιπτώσεων της γεωγραφίας (ειδικά της οικονομικής γεωγραφίας) στη διεθνή πολιτική.

Η Γεωπολιτική διαφέρει από την Πολιτική Γεωγραφία η οποία είναι περισσότερο στατική, περιγράφοντας την κατάσταση των κρατών του κόσμου σε μια δεδομένη στιγμή και συχνά ταυτίζεται με την εκλογική γεωγραφία, που ουσιαστικά αναφέρεται σε κατανομές πολιτικών αποτελεσμάτων και εκπροσωπήσεων.

Η Γεωγραφία είναι η κατεξοχήν επιστήμη που αναζητά τη σύνθεση, τις γέφυρες μεταξύ των κοινωνικών και φυσικών επιστημών, μεταξύ των ανθρώπων και της φύσης. Όπως συνοψίζει ο Κ. Χατζημιχάλης (2004, σ. 11-12), η Γεωγραφία ασχολείται κυρίως με τρεις σχέσεις:

- Μεταξύ του κοινωνικού και ανθρωπογενούς χώρου, όπως για παράδειγμα οι πλατείες και οι δρόμοι μιας πόλης, η ίδια η πόλη ή τα κράτη ως χώροι έκφρασης κοινωνικών δομών σε ιστορικές στιγμές.
- Μεταξύ του κοινωνικού χώρου και της φύσης, για παράδειγμα τα φαράγγια σε ένα φυσικό δρυμό. Ένας φυσικός χώρος που δεν υφίσταται εκτός κοινωνίας. Οι επιστήμες όμως της γεωλογίας και της βιολογίας είναι ξεκομμένες από τη φύση.

- Αφορά τις σχέσεις γεωγραφίας και ιστορίας ή τη σχέση μεταξύ χώρου και χρόνου, δηλαδή τη διαχρονική σχέση κοινωνικών και φυσικών δομών.

2.8 Η διδασκαλία της Γεωγραφίας στο Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα.

Η σύγχρονη επιστήμη της Γεωγραφίας κινείται ανάμεσα σε δύο κόσμους τους οποίους επιχειρεί να συνθέσει – τον κόσμο των Φυσικών και τον κόσμο των Κοινωνικών Επιστημών. Επιπλέον αναλύει και ερμηνεύει το χώρο ύστερα από τη μεταβολή και διαφοροποίησή του από φυσικούς παράγοντες αλλά και κοινωνικές, οικονομικές, ποιοτικές και πολιτισμικές διεργασίες. Η γεωγραφία με την ανάλυση και ερμηνεία του χώρου, μπορεί να αρθρώνει προτάσεις αλλά και το πιο αναγκαίο, τρόπους επίλυσής τους.

Με σκοπό την ολοκληρωμένη και κριτική ανάλυση και ερμηνεία των αντικειμένων της, η Γεωγραφία συνθέτει θεωρίες από ένα πλατύ φάσμα επιστημονικών περιοχών. Σε αυτό της το ταξίδι η γεωγραφία, έχει συνοδοιπόρους της και άλλες επιστήμες όπως την ιστορία, την κοινωνιολογία, την ανθρωπολογία, την οικονομική επιστήμη, τη δημογραφία και τα πληθυσμιακά, τις πολιτικές επιστήμες, τις επιστήμες του περιβάλλοντος, κ.α.

Συγχρόνως, χρησιμοποιεί ένα εξίσου πλατύ φάσμα μεθόδων έρευνας, όπως ποιοτικές και ποσοτικές μεθόδους, καθώς και ερευνητικά εργαλεία και τεχνικές, όπως χάρτες, δορυφορικές εικόνες, Συστήματα Γεωγραφικών Πληροφοριών, δειγματοληπτική έρευνα, στατιστική ανάλυση, μαθηματικά μοντέλα, έρευνες αρχείου, επιτόπια παρατήρηση, ανάλυση περιεχομένου, συνεντεύξεις για τη σωστή ερμηνεία και ανάλυση των ερευνητικών της δεδομένων.

Η σημασία της Γεωγραφίας ως διδακτικό αντικείμενο, συνιστούσε και συνιστά προϋποθέσεις άρρηκτα συνδεδεμένες με την παρουσία, τη διαβίωση και την επιβίωση του ανθρώπινου γένους στον πλανήτη μας.

Η Γεωγραφική Εκπαίδευση, στο σύνολο των εκφράσεών της, αποτελεί το θεσμό μέσω του οποίου κάθε άτομο αποκτά κατάλληλα γνωστικά εφόδια, ανακαλύπτει και καλλιεργεί ικανότητες, δεξιότητες και αξίες για να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της ζωής.

Στις μέρες μας η ανθρωπότητα περικλείεται από σωρεία θεμάτων – προβλημάτων όπως δυναμική του πληθυσμού, κοινωνικές και οικονομικές διαφορές, αναλφαβητισμός, φτώχεια, ανεργία, προβλήματα προσφύγων, μείωση των φυσικών πόρων, πολεμικές συρράξεις και πολλά άλλα.

Σύμφωνα με την Επιτροπή Γεωγραφικής Εκπαίδευσης της Διεθνούς Γεωγραφικής Ένωσης (CGE- IGU 1992) και τους Haubrich et al. (2007) ο ρόλος της γεωγραφικής εκπαίδευσης σε παγκόσμιο επίπεδο θεωρείται πολύ σημαντικός για τους εξής λόγους:

- Η γεωγραφική εκπαίδευση είναι απαραίτητη για τη διαμόρφωση υπεύθυνων και δραστήριων πολιτών.
- Η γεωγραφία ως μάθημα πληροφορεί, παρέχει δυνατότητες σε όλους τους τομείς της εκπαίδευσης αναπτύσσοντας στο άτομο δεξιότητες και κριτική ικανότητα.
- Οι μαθητές χρειάζονται εύκολη πρόσβαση σε διεθνή περιβάλλοντα για μελλοντικές συνεργασίες σε επίπεδο οικονομικό, πολιτικό, πολιτισμικό σε ένα κόσμο που συνεχώς ανανεώνεται και μεταβάλλεται.
- Η απαίτηση σωστής πληροφόρησης, κριτικής ικανότητας, δημοκρατικής συμμετοχής και συλλογικής συνεργασίας, αποτελούν επιτακτική ανάγκη τη γεωγραφική γνώση.

2.9 Η διδασκαλία της Γεωγραφίας στο Δημοτικό Σχολείο.

Η γεωγραφία αποτελεί διδακτικό αντικείμενο που δημιουργεί και διατηρεί το ενδιαφέρον και την αίσθηση αναζήτησης για τόπους βοηθώντας τους μαθητές να κατανοήσουν καλύτερα τον κόσμο που καθημερινά αλλάζει. Η γεωγραφία εξηγεί **πού** βρίσκονται οι τόποι, **πώς** τόποι και τοπία σχηματίστηκαν και τέλος **πώς** άνθρωποι, κοινωνίας περιβάλλοντα και οικονομίες συνδέονται και επικοινωνούν μεταξύ τους.

Το μάθημα της γεωγραφίας δίνει τη δυνατότητα οι μαθητές να ασκηθούν σε μεθόδους έρευνας σε θέματα τόπου και χώρου σε τοπικές, εθνικές αλλά και παγκόσμιες κλίμακες ενισχύοντας έτσι την σκέψη τους, δημιουργώντας ερωτήματα αλλά και την κριτική

τους ικανότητα, διερευνώντας ζητήματα που αφορούν το περιβάλλον και τον κόσμο τους γενικότερα.

Σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών Γεωγραφίας Δημοτικού περιλαμβάνονται τα ακόλουθα όπως: έννοιες που αφορούν το φυσικό περιβάλλον και σχέσεις φυσικού περιβάλλοντος με ανθρώπινες δραστηριότητες για την επιδίωξη των προαναφερόμενων στόχων, συμβολικές αναπαραστάσεις/χάρτες,.

Το μάθημα της γεωγραφία διαφόρων θεματικών διδάσκεται από την πρώτη έως και την έκτη τάξη δημοτικού, αλλά με ιδιαίτερη βαρύτητα στην πέμπτη και έκτη δημοτικού.

Επιγραμματικά αναφέρουμε ότι γενικοί στόχοι της διδακτέας ύλης του μαθήματος της Δ' δημοτικού είναι οι ακόλουθοι: οι μαθητές να διακρίνουν τα γεωγραφικά διαμερίσματα και να τα περιγράφουν με γεωγραφικούς όρους, να γνωρίζουν τους νομούς της Ελλάδας σύμφωνα με το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκουν, να μπορούν να τα εντοπίζουν πάνω στο χάρτη, διακρίνοντας τις αρνητικές και θετικές συνέπειες των μεγάλων έργων στους ίδιους και στο περιβάλλον.

Όσον αφορά το Πρόγραμμα Σπουδών Γεωγραφίας στην Ε' και στην ΣΤ' Δημοτικού, αναφέρεται στην Ελλάδα και στον Κόσμο. Βασικοί σκοποί της διδασκαλίας του υποχρεωτικού μαθήματος της γεωγραφίας είναι οι μαθητές να αναγνωρίζουν τους χάρτες ως εργαλείο χρήσιμο για τη μελέτη του χώρου και να μπορούν να τους «διαβάζουν-ερμηνεύουν» παίρνοντας καθημερινά πληροφορίες για τη ζωή τους, ή οι ίδιοι τους να δημιουργούν χάρτες, να γνωρίσουν τα γεωγραφικά στοιχεία της χώρας τους, της Ευρώπης και γενικότερα όλου του κόσμου, με περεταίρω ερμηνεία σε φαινόμενα, σχέσεις και αλληλεπιδράσεις φυσικού περιβάλλοντος και ανθρώπων.

Επιπλέον να διατηρούν και να αναπτύξουν μια στάση προστασίας προς το περιβάλλον με γνώμονα τη σημασία της συλλογικής δράσης για την επίλυση προβλημάτων. Τέλος να αναπτύξουν ικανότητες μέσα από τα αποτελέσματα ερευνητικών εργασιών.

Συνεπώς γενικοί στόχοι των θεματικών της διδακτέας ύλης της Ε' δημοτικού είναι οι μαθητές να αποκτήσουν συνολική εικόνα των φυσικών και ανθρωπογενών

χαρακτηριστικών του Ελλαδικού χώρου, να γνωρίσουν το φυσικό περιβάλλον της Ελλάδας, να χρησιμοποιούν και να μπορούν να ερμηνεύουν τα διάφορα είδη χαρτών, να γνωρίσουν τα χαρακτηριστικά της Κύπρου και να συζητήσουν για το κυπριακό ζήτημα. Αναγκαία αποτελεί η άμεση ευαισθητοποίηση των μαθητών σε περιβαλλοντικά προβλήματα της Ελλάδας που θα συμβάλλουν και σε αυτά αλλά και στην προοπτική της αειφορίας με την ανάπτυξη ικανοτήτων συνεργασίας για την επίτευξη κοινών στόχων.

Σε συνέχεια, γενικοί στόχοι του μαθήματος γεωγραφίας ΣΤ' δημοτικού αποτελούν: η αναγνώριση της γης ως πλανήτη του ηλιακού μας συστήματος, να συσχετίζουν τις κινήσεις της γης με τα αποτελέσματά τους, να αποκτήσουν εικόνα της κατανομής των χαρακτηριστικών του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος στην επιφάνεια της γης και των μεταξύ τους αλληλεπιδράσεων, να αντιλαμβάνονται με δικές τους ερμηνείες τις όποιες διαφοροποιήσεις στο χώρο και στο χρόνο μεγάλων περιοχών της γης. Ακόμη να διερευνούν γεωγραφικά ζητήματα, να παρουσιάζουν αποτελέσματα και τεχνικές για περιβαλλοντικά προβλήματα, αναπτύσσοντας και χρησιμοποιώντας στάσεις και συμπεριφορές με απώτερο στόχο το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη.

Βάση των προαναφερθέντων, προσδοκώμενες επάρκειες για τους μαθητές των δυο τελευταίων τάξεων του δημοτικού θα πρέπει να είναι οι μαθητές να αντλούν πληροφορίες από ποικίλα είδη χαρτών για να μπορούν να περιγράψουν τους τόπους σύμφωνα με τα γεωμορφολογικά τους χαρακτηριστικά και τις μεταξύ τους σχέσεις, να μελετούν τις καιρικές συνθήκες μιας περιοχής με τη χρήση ενός κλιματικού χάρτη, να περιγράψουν τις κατανομές και σχέσεις φυσικών και ανθρωπογενών χαρακτηριστικών με τη χρήση διάφορων πηγών, χαρτογραφικών εργαλείων, αναφορά παραδειγμάτων σε σχέση με την αλληλεπίδραση ανθρώπινου περιβάλλοντος και ανθρώπινης δραστηριότητας, να κάνουν χρήση του κατάλληλου λεξιλογίου για περιγραφή ενός φυσικού τοπίου, συλλέγοντας και οργανώνοντας το απαιτούμενο υλικό για κάθε παρουσίαση των αποτελεσμάτων, αναπτύσσοντας γνώσεις ΤΠΕ με σωστή στάση ανθρώπινης συμπεριφοράς για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη.

Σήμερα είναι ευρέως διαδεδομένη η άποψη ότι η γεωγραφική εκπαίδευση στην Ελλάδα διέρχεται κρίση και τα αίτια της οποίας κυρίως εντοπίζονται στα αναλυτικά προγράμματα σπουδών τα οποία τις περισσότερες φορές δεν υλοποιούνται και στην υποβαθμισμένη θέση που κατέχει το μάθημα της γεωγραφίας, το οποίο θεωρείται ως ένα «δευτερεύον» μάθημα «ήσσονος» σημασίας (Κλωνάρη 2002, Κατσίκης, 2001, Χατζημυχάλης, 2001).

Στις μέρες μας, παρόλο που έχουν εκπονηθεί νέα προγράμματα σπουδών για το δημοτικό (ΦΕΚ 1375, Τ. Β, 18-10-2001) που συμβαδίζουν τόσο με τις νέες αντιλήψεις για την επιστήμη της γεωγραφίας όσον και με τις σύγχρονες θεωρίες της αγωγής (Κλωνάρη, 2002, Περάκη κ.α. 2002), δεν έχουν ακόμη εφαρμοστεί, με εξαίρεση το πρόγραμμα Σπουδών της Ε΄ δημοτικού με αποτέλεσμα να ισχύει ένα ιδιότυπο καθεστώς για τη γεωγραφία στο δημοτικό σχολείο.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, όσοι μαθητές τέλειωσαν το δημοτικό τον Ιούνιο του 2004 διδάχτηκαν στην Ε΄ τάξη το νέο βιβλίο γεωγραφίας (Γαλάνη κ.κ. 2002) με τίτλο «Γνωρίζω την Ελλάδα» ενώ στην ΣΤ΄ τάξη διδάχτηκαν τον βιβλίο με τίτλο «Η γη μας» (Χριστιάς, Ι., κ.α. (β)) σύμφωνα με το ΑΠΣ του 1989 (ΦΕΚ 7, τ.Α, 9-1-1989), συνέχεια του βιβλίου της Ε΄ τάξης.

Απαραίτητο να αναφερθεί ότι το ΑΠΣ του 1989 εφαρμόστηκε εν μέρη με τη διδασκαλία μόνο μέρους του βιβλίου της διδακτέας ύλης στην Ε΄ τάξη και το υπόλοιπο μέρος αυτού στην ΣΤ΄ τάξη (Χριστιάς κ.α. (γ) σ. 89 και 155, Λαμπρινός κ.α. 2000α, σ.13).

Αίτια της ρύθμισης αυτής πρέπει να αναζητηθούν και στη μείωση των ωρών διδασκαλίας για το μάθημα της γεωγραφίας στο δημοτικό σχολείο αν και το ΑΠΣ του 1989 αναφερόταν σε αύξηση του μαθήματος κατά μία επιπλέον ώρα, κάτι που δεν έγινε (Χριστιάς, κ.α (γ), σ.89, Κλωνάρη, 2002).

Εν κατακλείδι, ως συνέπεια των ανωτέρων μεταρρυθμίσεων οι μαθητές του δημοτικού δε διδάσκονται ανθρωπογεωγραφία, δηλαδή σχέση ανθρώπου και περιβάλλοντος, συγκοινωνίες μεταφορές εμπόριο κλπ. που επρόκειτο να διδαχθούν στη ΣΤ΄ τάξη, εφόσον αποκτούν γενικές γνώσεις για την Ελλάδα χωρίς να ενημερώνονται για τον πλανήτη γη, το κλίμα της, διδακτέα ύλη της Ε΄ δημοτικού για να έχουν τις δυνατότητες να παρακολουθήσουν τα μαθήματα της ΣΤ΄ δημοτικού, με μοναδική ευκαιρία την πρώτη ενότητα του βιβλίου που περιελάμβανε ενότητες από το βιβλίο της Ε΄.

Αποτέλεσμα αποτελεί η επιβολή της ανάγκης να ενσωματωθούν στο βιβλίο της ΣΤ' τάξης ορισμένες εισαγωγικές ενότητες έτσι ώστε οι μαθητές με την βοήθεια του εκπαιδευτικού να αποκτήσουν νέες γνώσεις ή να τους γίνουν και επιπλέον επαναλήψεις ενοτήτων διδασκαλίας που δεν υπάρχει στο βιβλίο του μαθητή παρά μόνο του δασκάλου όπου χάρη της διακριτικής του ευχέρειας για τη συμπλήρωση των γνώσεων της διδακτέας ύλης θα χρησιμοποιεί το βιβλίο της Ε' δημοτικού για τη διδασκαλία θεμελιωδών εννοιών για τη γεωγραφία. Παραδείγματα αυτών αποτελούν οι γεωγραφικές συντεταγμένες και η χρησιμότητά τους, ενότητα παλιού βιβλίου Ε' τάξη με τίτλο «Πως βρίσκουμε τη θέση ενός τόπου πάνω στη γη» (Χριστιάς, κ.α. (α), σ. 27) καθώς και στην εισαγωγή του βιβλίου της ΣΤ' τάξης (Χριστιάς, κ.α (β) σ.7), παράλληλοι κύκλοι και μεσημβρινοί.

Κεφάλαιο 3: Ερευνητικό μέρος της διατριβής

3.1 Σκοπός και στόχοι της έρευνας

Σκοπός της εργασίας είναι η διερεύνηση της συνεισφοράς των στάσεων και των αντιλήψεων των φοιτητών των Παιδαγωγικών Τμημάτων για την επιστήμη της Γεωγραφίας μέσα από τη χρήση και αξιοποίηση των θεματικών ενοτήτων που υπήρχαν στα σχολικά βιβλία της πέμπτης και έκτης δημοτικού, για το φυσικό περιβάλλον.

Εξετάζει μέσα από μια εμπειρική έρευνα τις απόψεις των φοιτητών/τριων, οι οποίοι αποτύπωσαν τις απόψεις τους μέσω της συμμετοχής τους στις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου που υπήρχαν στο google forms. Επίσης διερευνά τις αντιλήψεις και στάσεις των φοιτητών/τριων για βασικές έννοιες γεωγραφίας.

Η παρούσα έρευνα βασίστηκε στη συμπλήρωση ενός ερωτηματολογίου από φοιτητές/τριες των Παιδαγωγικών Τμημάτων. Συγκεντρώθηκαν συνολικά 28 ερωτηματολόγια αν και το ερωτηματολόγιο στάλθηκε σε 250 αποδέκτες. Η μη απόκριση των φοιτητές/τριων στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, ωθούσε την ερευνήτρια σε επανειλημμένες προσπάθειες αποστολής του ερωτηματολογίου (τρεις φορές email στους

συμμετέχοντες), έως ότου συγκεντρώσει τον απαιτούμενο σύμφωνα με έρευνες αριθμό δείγματος. Δυστυχώς όμως η επανειλημμένη προσπάθειά αποδείχθηκε μάταιη, εφόσον δεν άλλαξε στο σύστημα ο αριθμός των συμμετεχόντων.

Στο μεθοδολογικό πλαίσιο έρευνας, θέτονται τα ερευνητικά ερωτήματα, γίνεται αναφορά στη ερευνητική μέθοδο και στους συμμετέχοντες φοιτητές που ανταποκρίνονται στις απαντήσεις του ερωτηματολογίου. Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα ερευνητικά αποτελέσματα.

Κλείνοντας παρουσιάζονται τα συμπεράσματα, ιδέες και προτάσεις της έρευνας.

3.2 Παρουσίαση της μεθόδου για τη διεξαγωγή της έρευνας

Η έρευνα γενικότερα έχει ως σκοπό την εξήγηση των κοινωνικών φαινομένων, για αυτό και ο ρόλος της θεωρίας στην ερευνητική διαδικασία είναι αυτονόητος. Η θεωρία προσφέρει το πλαίσιο για τη συστηματική ερμηνεία των εμπειρικών δεδομένων, αναφέρεται στην μορφή που μπορεί να προσλάβει το κοινωνικό φαινόμενο, εξηγεί τους λόγους για τους οποίους εμφανίζεται και τις συνθήκες υπό τις οποίες υπάρχει. Η έρευνα αποτελεί στην ουσία ένα συνεχή διάλογο ιδεών και στοιχείων.

Η μεθοδολογία θεωρείται καθοριστικό κεφάλαιο για την έρευνα επειδή σε αυτό αναλύεται η διαδικασία που ακολουθήθηκε από την ερευνήτρια για την περάτωσή της. Το εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε για τη διεξαγωγή της έρευνάς μας ήταν το ερωτηματολόγιο. Το ερωτηματολόγιο παρέχει την δυνατότητα συμμετοχής μεγάλου τμήματος του πληθυσμού, στη συγκεκριμένη περίπτωση φοιτητές/τριες παιδαγωγικών τμημάτων, είναι οικονομικό εργαλείο που δίνει τη δυνατότητα ποιοτικής και ποσοτικής ανάλυσης των αποτελεσμάτων, για την εξασφάλιση της αξιοπιστίας της ταξινόμησης. Επιπρόσθετα οι ποσοτικές μέθοδοι επικεντρώνονται σε αριθμητικά δεδομένα και σε στατιστικές συγκρίσεις, όπως στην περίπτωσή μας, προκειμένου να εξάγουν παρατηρήσεις σε στατιστικά φαινόμενα που προέκυψαν από τις αντιλήψεις των φοιτητών σε γεωγραφικές γνώσεις. Ακόμη, το ερωτηματολόγιο δίνει τη δυνατότητα τήρησης ανωνυμίας, εμπιστευτικότητας, απαιτεί προσεκτικό σχεδιασμό και ανάλυση, απαιτεί κατάλληλη διαδικασία εφαρμογής έτσι ώστε με τις προσωπικές ανά δείγμα απαντήσεις, επιβεβαιώνεται η αξιοπιστία των αποτελεσμάτων.

Η Ανάλυση των δεδομένων.

Στη συνέχεια οι ανοιχτές ερωτήσεις αναλύθηκαν με ανάλυση περιεχομένου. Σύμφωνα με τον **Δρ. Klaus Krippendorff (1980 και 2004)**, έξι ερωτήσεις πρέπει να εξεταστούν σε κάθε ανάλυση περιεχομένου:

1. Ποια στοιχεία αναλύονται;
2. Πώς καθορίζονται;
3. Ποιος είναι ο πληθυσμός από τον οποίο προέρχονται;
4. Ποιο είναι το πλαίσιο σχετικά με το οποίο τα στοιχεία αναλύονται;
5. Ποια είναι τα όρια της ανάλυσης;
6. Ποιος είναι ο στόχος των συμπερασμάτων;

Κατά το Νόμο Zipf (Δεδές, 2019), υπόθεση είναι ότι οι λέξεις και οι φράσεις που αναφέρονται συχνότερα είναι εκείνες που απεικονίζουν τις σημαντικές ανησυχίες σε κάθε επικοινωνία. Επομένως, η ποσοτική ανάλυση περιεχομένου αρχίζει με τις συχνότερες λέξεις, χρονικές αριθμήσεις και συχνότερες λέξεις κλειδιού.

Το Λεξικό της Κοινωνιολογίας προσδιορίζει την ανάλυση του περιεχομένου ως «ανάλυση του περιεχομένου της επικοινωνίας που εμπεριέχει τη ταξινόμηση των περιεχομένων με έναν τέτοιο τρόπο, ώστε να διευκρινίζει τη βασική τους δομή¹». Πρόκειται βασικά για ένα σύνολο από τεχνικές, που χρησιμοποιούνται στις κοινωνικές επιστήμες για την αναζήτηση και την επισήμανση των μηνυμάτων των θεμάτων ή νοημάτων, που εμπεριέχονται στα διάφορα μέσα επικοινωνίας, όπως γραπτά κείμενα, προφορικό λόγο, κινηματογραφικά έργα, διαφημίσεις, κ.τ.λ.².

Με άλλα λόγια, είναι μια τεχνική που προσφέρεται για έρευνες οι οποίες αποσκοπούν στο να αντλήσουν πληροφορίες από διάφορες πηγές (π.χ. γνώσεις φοιτητών σε έννοιες γεωγραφίας), για το είδος μιας επικοινωνίας, γραπτής ή προφορικής, για το είδος του λόγου που χρησιμοποιείται, για τη μορφή, τη σύνταξη, τη δομή του λόγου αυτού, καθώς επίσης και για τους στόχους (φανeroύς και υπονοούμενους) των μηνυμάτων, για τον τρόπο και τα μέσα που επιχειρεί το κάθε μήνυμα να προκαλέσει, τη προσοχή και το ενδιαφέρον του αποδέκτη και για τα αποτελέσματα που επιφέρει το μήνυμα στους αποδέκτες του.

¹ Bell, J.: «Μεθοδολογικός σχεδιασμός παιδαγωγικής και κοινωνικής έρευνας», Οδηγός για φοιτητές και υποψηφίους διδάκτορες, εκδ. Gutenberg, Αθήνα, 1997, σελ. 119.

² Μαραγκουδάκη, Ε.: «Εκπαίδευση και διάκριση των φύλων», Παιδικά αναγνώσματα στο Νηπιαγωγείο, 3^η Έκδοση, εκδ. Οδυσσέας, 2000, σελ. 151.

Έτσι, και στη περίπτωση της παρούσας έρευνας η συγκεκριμένη μέθοδος ενδείκνυται, χρησιμοποιώντας ως μέσο επικοινωνίας και ως πηγή άντλησης πληροφοριών τις απαντήσεις του δείγματος στις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου με θέμα τη γεωγραφία.

Οι πληροφορίες που αντλήσαμε από τη πηγή μας, τις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου (αντιλήψεις και γεωγραφικές γνώσεις), έδωσαν τη δυνατότητα για ποσοτική επεξεργασία των πληροφοριών, καθώς και ποιοτικές αναλύσεις και αξιολογήσεις σύμφωνα με τον βαθμό επανάληψης. Άλλωστε, η μέθοδος αυτή δίνει τη δυνατότητα χρήσης δεδομένων που προκύπτουν από την έρευνα και με τις δυο μορφές ανάλυσης, την ποσοτική και την ποιοτική.

Έτσι λοιπόν, στην παρούσα έρευνα η ποσοτική ανάλυση γίνεται με τη παρουσίαση των δεδομένων σε αριθμούς και ποσοστά των απαντήσεων των ερωτώμενων.

Ωστόσο, επειδή η ανάλυση περιεχομένου είναι μια μέθοδος που έχει χαρακτηριστεί ως έντονα υποκειμενική, προσπαθήσαμε να τηρήσουμε κάποιες βασικές αρχές και προϋποθέσεις προκειμένου να εξασφαλιστεί η όσο το δυνατόν αντικειμενικότερη, εγκυρότερη και πιο αξιόπιστη εφαρμογή της. Προσπαθήσαμε, τα ερευνητικά ερωτήματα να είναι συγκεκριμένα, για την κατασκευή ενός λειτουργικού ερωτηματολογίου βάση των θεματικών, κατηγοριών και υποκατηγοριών κωδικοποίησης και ανάλυσης των πληροφοριών που αντλήθηκαν από το βιβλίο της πέμπτης δημοτικού στη θεματική φυσικό περιβάλλον.

3.3. Συμμετέχοντες στην έρευνα

Συνολικά για την εργασία, συγκεντρώθηκαν 28 ερωτηματολόγια από τα οποία προέρχονται σε ποσοστό 88,5% από το τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης και σε ποσοστό 11,5% από το τμήμα Νηπιαγωγών. Όσον αφορά τους 28 ερωτώμενους που συμμετείχαν στην έρευνα οι 6 ήταν άντρες, ενώ οι υπόλοιπες 22 ήταν γυναίκες.

3.4 Το εργαλείο της έρευνάς μας και η μέθοδος συλλογής των δεδομένων

Το ερωτηματολόγιο αποτελείτο από ερωτήσεις ανοικτού και κλειστού τύπου με απαντήσεις πολλαπλής επιλογής, αντικατοπτρίζοντας τις αντιλήψεις των φοιτητών/τριων παιδαγωγικών τμημάτων για βασικές έννοιες γεωγραφίας.

Το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε από τους φοιτητές συμπληρώνοντας τα

απαιτούμενα πεδία που απεικονίζονταν στο λογισμικό google forms, με δυνατότητα εξαγωγής των απαντήσεων σε πίνακα μορφής excel και για την καλύτερη οπτική παρουσίαση των ερευνητικών αποτελεσμάτων, δημιουργήθηκαν διαγράμματα ράβδων και πίτας.

Πιο αναλυτικά:

Όπως ήδη έχουμε αναφέρει, η έρευνά μας επικεντρώνεται στις βασικές γεωγραφικές γνώσεις των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων, δείγματος του ερωτηματολογίου. Η κατάθεση των γνώσεων και σε κάποιες περιπτώσεις αντιλήψεων αναφέρονταν στις πολλαπλές ερωτήσεις που έθεσε η ερευνήτρια στο ερωτηματολόγιο που συντάξε, ύστερα από βιβλιογραφική ανασκόπηση και μελέτη των θεματικών γεωγραφίας, στα σχολικά βιβλία της πέμπτης και έκτης δημοτικού στο μάθημα της γεωγραφίας. Στη συνέχεια, οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου ενσωματώθηκαν στην εφαρμογή google forms και ο συγκεκριμένος σύνδεσμος συμπλήρωσης στάλθηκε ηλεκτρονικά μέσω email σε δείγμα φοιτητών/τριων παιδαγωγικών τμημάτων.

Η έρευνα διήρκησε πάνω από ένα μήνα και παρά τις επί σειρά τρεις επαναλαμβανόμενες προσπάθειες ηλεκτρονικής αποστολής του ερωτηματολογίου, με απώτερο στόχο την αύξηση των συμμετεχόντων του δείγματος στην διαδικασία, ο αριθμός των συμμετεχόντων παρέμενε ίδιος, μόνο 28.

Τα δεδομένα εξήχθησαν από το Google Forms σε πίνακα excel ώστε να απεικονιστούν καλύτερα οι απαντήσεις που δόθηκαν στις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου και πιο εύκολα μετέπειτα να γίνει η επεξεργασία τους ώστε να βγουν ποσοτικά στοιχεία για το πως αντιμετωπίζουν οι φοιτητές το μάθημα της γεωγραφίας (π.χ. αν τους φαίνεται εύκολο ή δύσκολο, ποιες οι γνώσεις τους όσον αφορά βασικές γεωγραφικές έννοιες και ποιοι είναι οι παράγοντες που συμβάλλουν στη διαμόρφωση αυτής της θέσης).

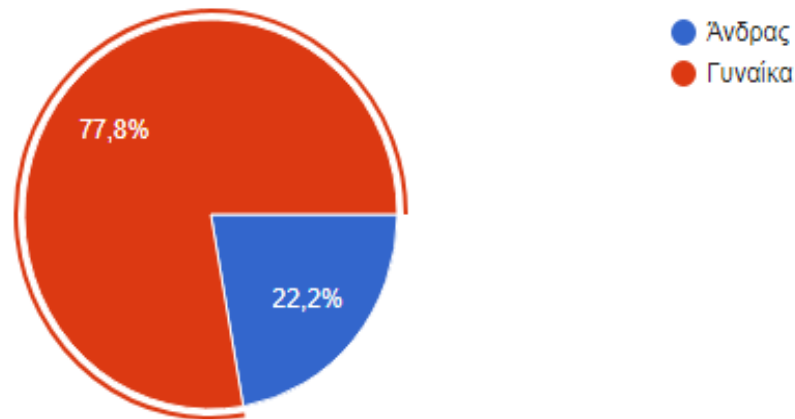
Στο κεφάλαιο αποτελέσματα παρουσιάζονται οπτικά με διαγράμματα τα αποτελέσματα της ερευνάς μας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Αποτελέσματα

4.1 Το προφίλ των συμμετεχόντων/ουσών

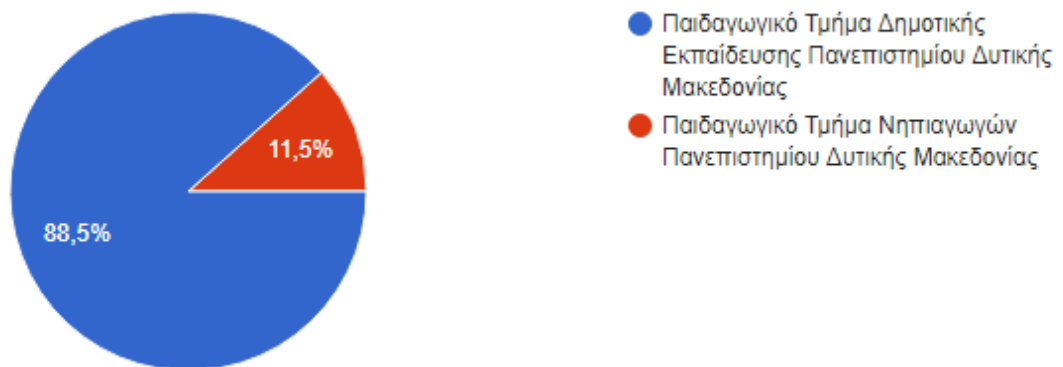
Όσον αφορά τα δημογραφικά στοιχεία των συμμετεχόντων στην έρευνα βλέπουμε ότι το 78,00% ήταν γυναίκες και το 22,00% άνδρες (Διάγραμμα 1) και οι περισσότεροι από αυτούς προέρχονταν από το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης (Διάγραμμα 2).

Φύλο

Διάγραμμα 1: Κατανομή φοιτητών/τριών με βάση το φύλο

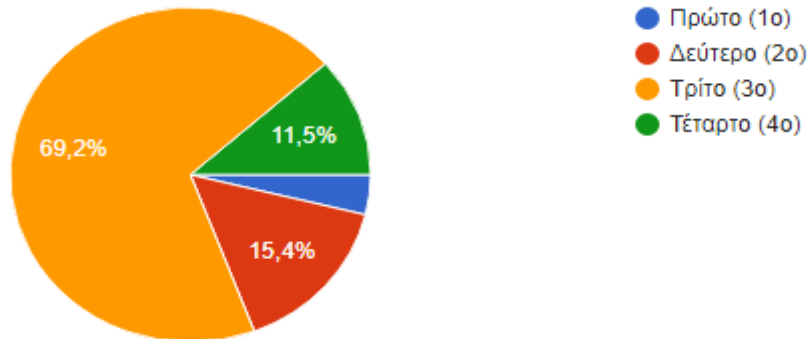
Τμήμα

Διάγραμμα 2: Κατανομή φοιτητών/τριών ως προς το Τμήμα φοίτησής τους

Από τα στατιστικά δεδομένα του γραφήματος ως προς το έτος φοίτησης των συμμετεχόντων φοιτητών βλέπουμε ότι το πρώτο έτος των φοιτητών συμμετείχε με ποσοστό 3,90%, το δεύτερο έτος συμμετείχε σε ποσοστό 15,40%, το τρίτο έτος με ποσοστό 69,20% και τέλος το τέταρτο έτος με ποσοστό 11,50% (Διάγραμμα 3).

Έτος φοίτησης

Διάγραμμα 3: Κατανομή φοιτητών/τριών ως προς το έτος φοίτησης

Το Διάγραμμα 4 απεικονίζει την ηλικιακή ομάδα των συμμετεχόντων φοιτητών. Όπως είναι ορατό, το μεγαλύτερο ποσοστό 74,00% συμμετεχόντων φοιτητών είναι μεταξύ 20-30 ετών, ενώ σε ποσοστό 26,00%, ηλικίας από 30 ετών και άνω, πιθανόν λόγω καθυστέρησης ολοκλήρωσης των σπουδών τους για προσωπικούς ή μη λόγους ή από κακατακτήριες.

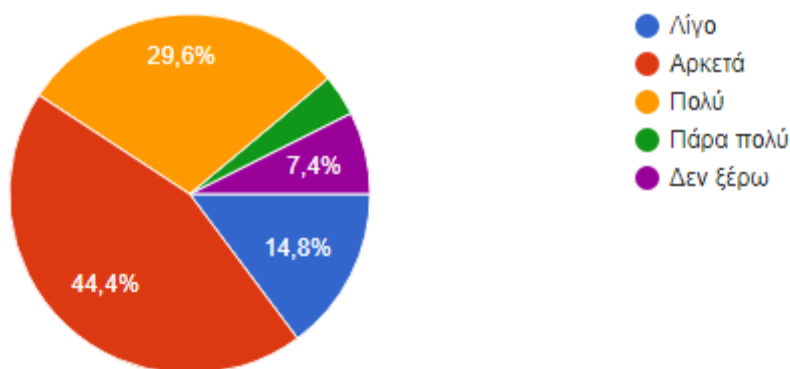
Ηλικία (έτη)

Διάγραμμα 4: Κατανομή φοιτητών/τριών ως προς την ηλικία

4.2 Γνώσεις για τη Γεωγραφία.

Όσον αφορά το ερώτημα του ερωτηματολογίου στην ερώτηση, «**Πόσο καλά γνωρίζεις την έννοια της Γεωγραφίας;**», οι φοιτητές της Παιδαγωγικής Σχολής, σύμφωνα με την πίτα σε ποσοστό 44,40% απάντησαν ότι γνωρίζουν αρκετά καλά την έννοια της γεωγραφίας, 29,60% ότι γνωρίζουν γεωγραφία πολύ καλά, 14,80% ότι γνωρίζουν λίγο γεωγραφία, ενώ μόνο ποσοστό 7,40% απάντησε ότι δε γνωρίζει καθόλου γεωγραφία. Ωστόσο, ένα πάρα πολύ μικρό ποσοστό 3,80% απάντησε ότι οι γνώσεις του πάνω στην γεωγραφία ήταν επαρκείς (Διάγραμμα 5).

Διάγραμμα 5: Ποσοστά κατανομής των φοιτητών ως προς τις γνώσεις τους σχετικά με γεωγραφία

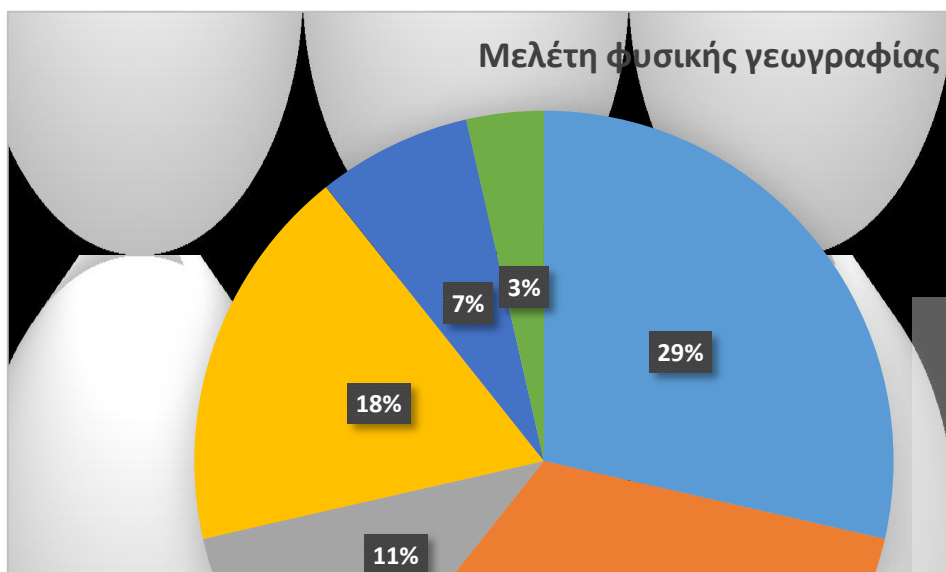
Όσον αφορά το ερώτημα «**Τι νομίζεις ότι μελετά η Γεωγραφία;**», οι απαντήσεις των φοιτητών σχετίζονταν με τη φυσική γεωγραφία (αναφέροντας βουνά, λίμνες και ποτάμια), με τη γη, χαρακτηριστικά του κλίματος και της μετεωρολογίας, την οριοθέτηση των συνόρων αλλά και τη σχέση της γεωγραφίας με τον άνθρωπο (Διάγραμμα 6).

Επιγραμματικά αναφέρουμε τα ποσοστά απαντήσεων των φοιτητών.

1. Τη φυσική γεωγραφία του κόσμου, τις ηπείρους, χώρες, πόλεις που τον αποτελούν (29,00%).
2. Τη γη και ότι σχέση έχει με αυτήν (32,00%).
3. Το χώρο (18,00%).

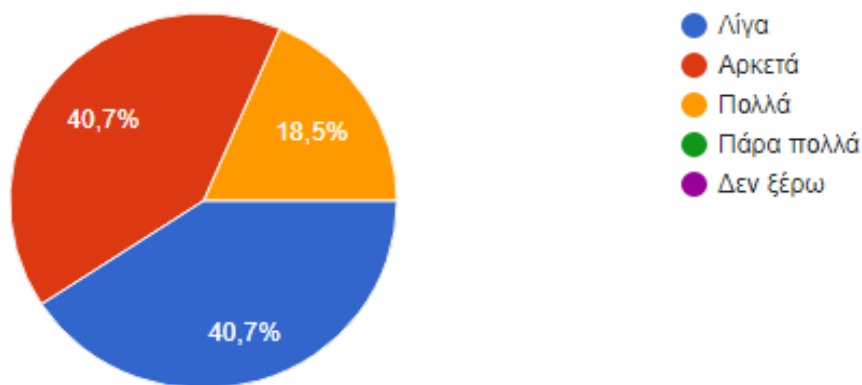
Συμπερασματικά, σύμφωνα και με τις απαντήσεις των ερωτώμενων η γεωγραφία είναι η συστηματική σπουδή που μελετά τόσο την επιφάνεια της γης όσο και των

φαινομένων που συμβαίνουν σε αυτήν. Η γεωγραφία ως επιστήμη περιγράφει και αναλύει τη γη τόσο σε ανθρωπογενές όσο και σε φυσικό περιβάλλον.

Διάγραμμα 6: Τι μελετά η Γεωγραφία

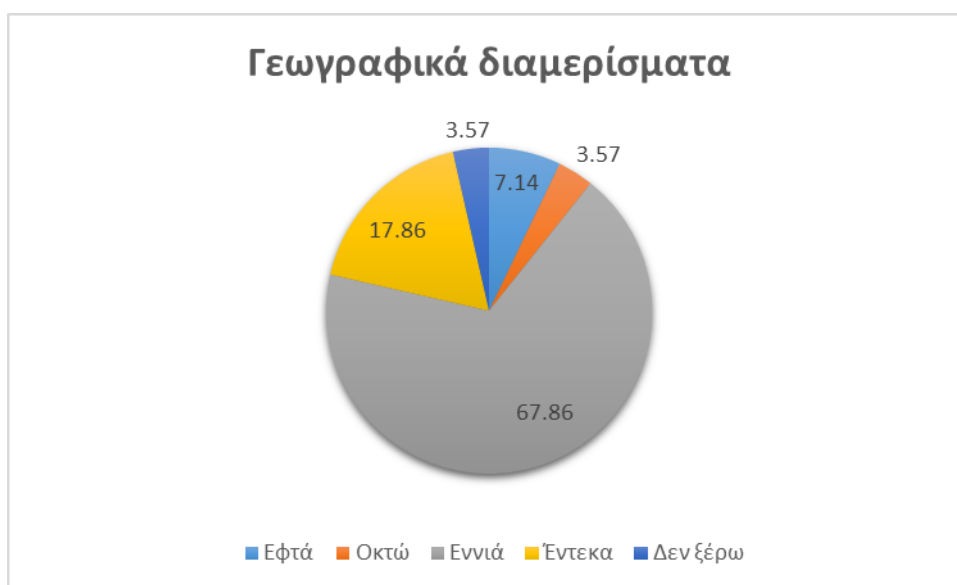
Στο ερώτημα «Θεωρείς πως αυτά που έμαθες στο σχολείο σε θέματα γεωγραφίας ήταν»: Οι συμμετέχοντες φοιτητές/τριες του ερωτηματολογίου, με ισοψηφία ποσοστού 40,70%, υποστήριξαν ότι αυτά που έμαθαν στο σχολείο σε θέματα γεωγραφίας ήταν «Λίγα» έως «Αρκετά». Τέλος οι φοιτητές/τριες, σε ποσοστό 18,50% απάντησαν ότι έμαθαν πολλά στο σχολείο για γεωγραφία (Διάγραμμα 7).

Διάγραμμα 7: Ποια από αυτά που έμαθες στο σχολείο αφορούσαν τη γεωγραφία

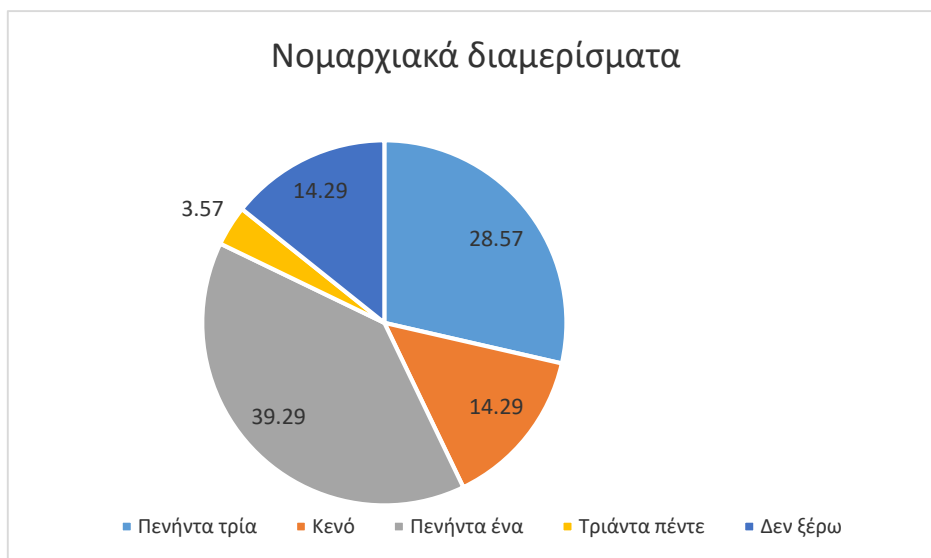
4.3 Γνώσεις για τη Γεωγραφία της Ελλάδας.

Στην ερώτηση «**Ας ξεκινήσουμε με κάτι εύκολο. Πόσα είναι τα γεωγραφικά διαμερίσματα της Ελλάδας;**» οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 67,86% απάντησαν σωστά, ότι δηλαδή τα γεωγραφικά διαμερίσματα της Ελλάδας είναι εννιά, ενώ σε ποσοστό 17,86% ότι είναι έντεκα (Διάγραμμα 8).

Διάγραμμα 8: Τα γεωγραφικά διαμερίσματα της Ελλάδας

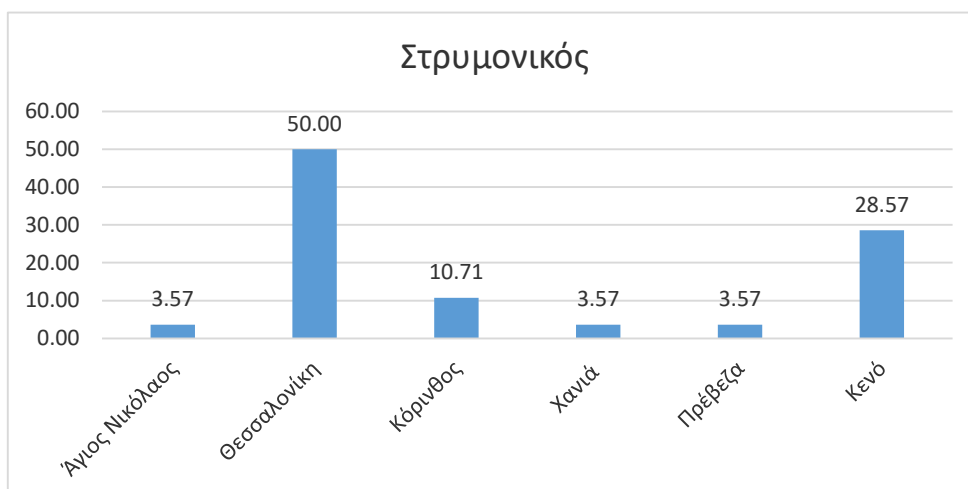
Στην ερώτηση «**Αλήθεια, πόσα νομαρχιακά διαμερίσματα έχει η Ελλάδα;**» Οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 39,29% απάντησαν ότι τα νομαρχιακά διαμερίσματα της Ελλάδας είναι πενήντα ένα, κάτι το οποίο είναι και η σωστή απάντηση. Επίσης, σε ποσοστό 28,57% απάντησαν ότι είναι πενήντα τρία, ενώ σε ποσοστό 14,29% απάντησαν ότι δεν γνώριζαν. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με τα νομαρχιακά διαμερίσματα της Ελλάδας ότι είναι πενήντα ένα είναι πολύ σημαντικό. Ωστόσο, το ποσοστό των φοιτητών που δεν ανταποκρίθηκαν στην απάντηση της παραπάνω ερώτησης δείχνει την έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας (Διάγραμμα 9).

Διάγραμμα 9: Τα Νομαρχιακά διαμερίσματα της Ελλάδας

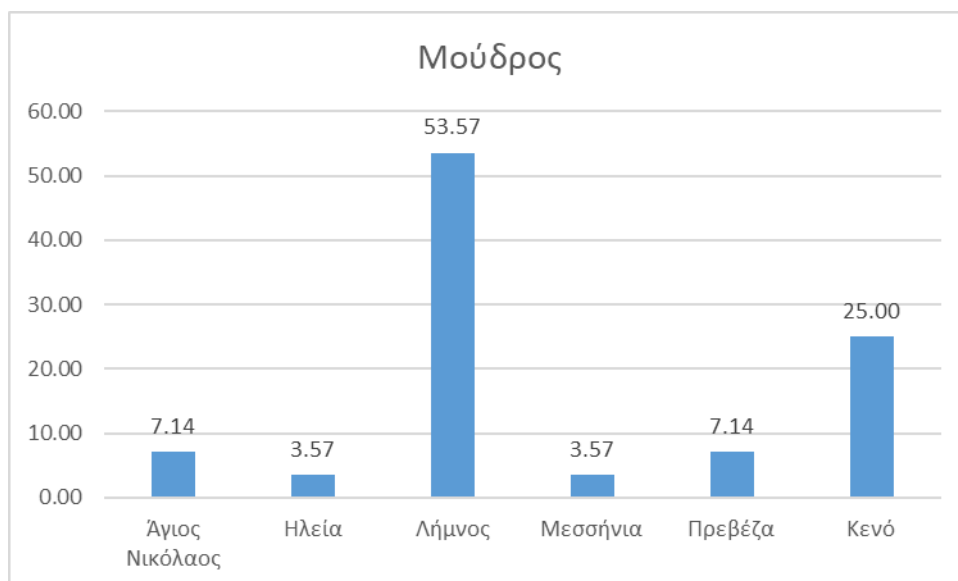
4.4 Γνώσεις για τους κόλπους.

Στην ερώτηση «**Σε ποια γεωγραφικά διαμερίσματα ανήκουν οι κόλποι**». Οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 50,00% απάντησαν ότι το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει ο Στρυμονικός είναι η Θεσσαλονίκη. Επίσης, σε ποσοστό 28,57% δεν απάντησαν τίποτα, δεν γνώριζαν. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων δεν απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση ή άφησε κενή απάντηση αναφορικά με το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει ο Στρυμονικός κόλπος, δείχνει την έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας (Διάγραμμα 10).

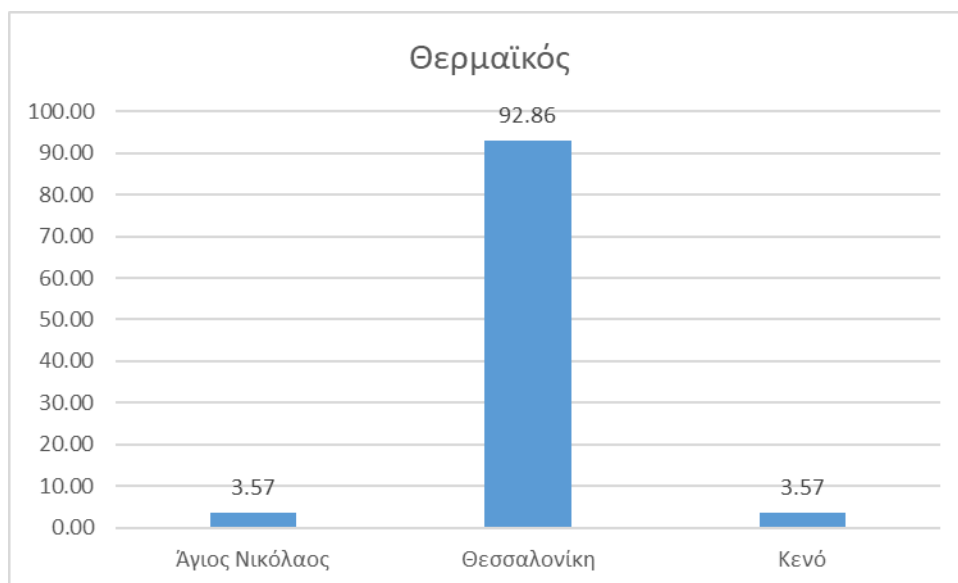
Διάγραμμα 10: Σε ποιο γεωγραφικό διαμέρισμα ανήκει ο Στρυμονικός κόλπος

Οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 53,57% απάντησαν ότι το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει ο Μούδρος είναι η Λήμνος, κάτι το οποίο είναι και η σωστή απάντηση. Επίσης, σε ποσοστό 25,00% δεν απάντησαν τίποτα, δεν γνώριζαν. Το ότι οι μισοί εκ των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση, είναι σημαντικό (Διάγραμμα 11).

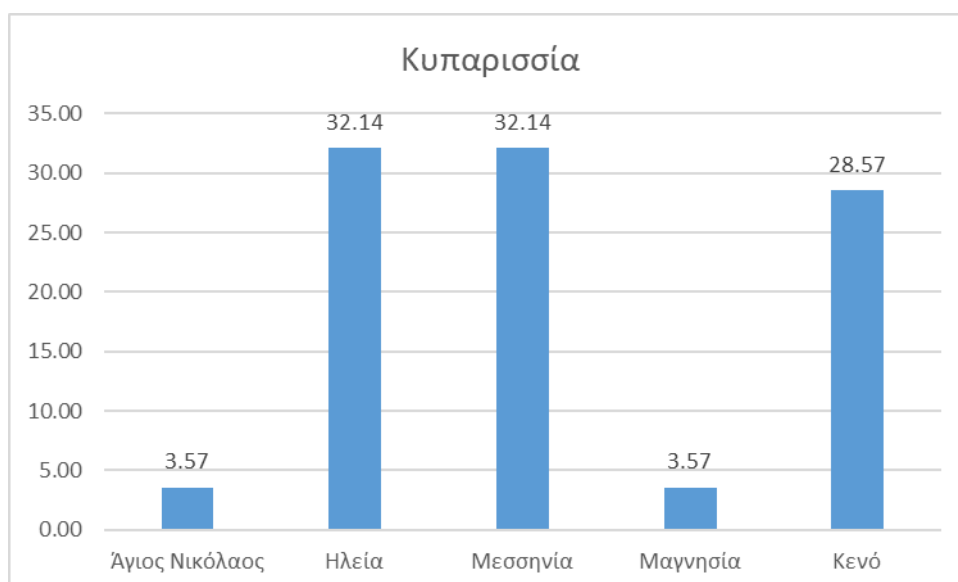
Διάγραμμα 11: Σε ποιο γεωγραφικό διαμέρισμα ανήκει ο κόλπος του Μούδρου

Οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 92,86% απάντησαν ότι το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει ο Θερμαϊκός κόλπος είναι η Θεσσαλονίκη, κάτι το οποίο είναι και η σωστή απάντηση εφόσον ο Θερμαϊκός ανήκει στο γεωγραφικό διαμέρισμα της Θεσσαλονίκης. Επίσης, σε ποσοστό 3,57% δεν απάντησαν τίποτα, δεν γνώριζαν. Το ότι ποσοστό 3,57% των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων άφησαν κενή απάντηση ή ανέφεραν ότι ο Θερμαϊκός ανήκει στον Άγιο Νικόλαο, δείχνει την έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας (Διάγραμμα 12).

Διάγραμμα 12: Σε ποιο γεωγραφικό διαμερίσματα ανήκει ο Θερμαϊκός κόλπος

Οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 32,14% απάντησαν ότι το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει ο κόλπος Κυπαρισσίας είναι η Ηλεία και η Μεσσηνία, γεγονός που δείχνει ότι σημαντικό ποσοστό δε γνώριζε «ακριβώς» τη σωστή απάντηση, εφόσον ο κόλπος της Κυπαρισσίας ανήκει στην Ηλεία. Επίσης, σε ποσοστό 28,57% δεν απάντησαν ή έδιναν τυχαίες απαντήσεις όπως Μαγνησία και Άγιο Νικόλαο, γεγονός που δείχνει την έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας (Διάγραμμα 13).

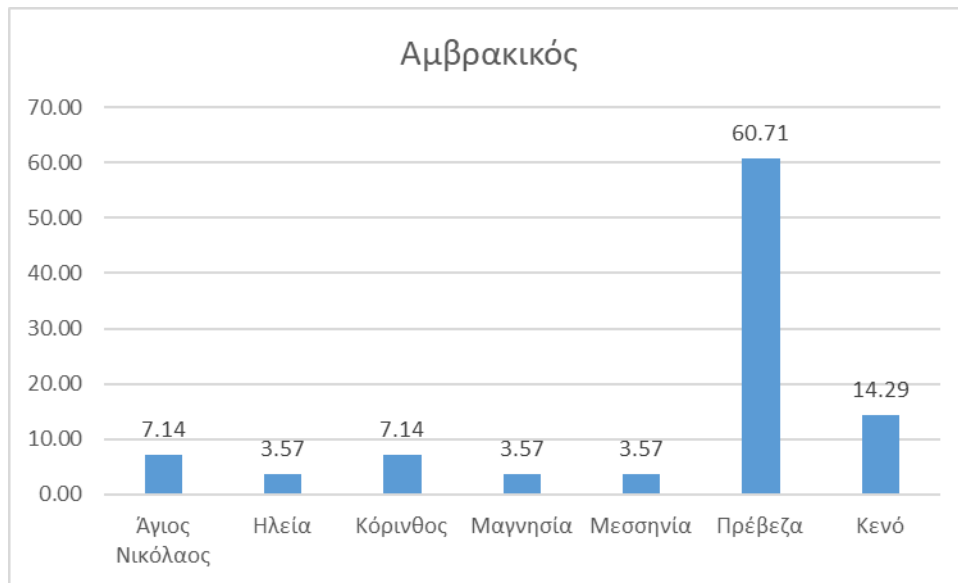
Διάγραμμα 13: Σε ποιο γεωγραφικό διαμερίσματα ανήκει ο κόλπος της Κυπαρισσίας

Οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 71,43% απάντησαν ότι το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει ο Παγασητικός είναι η Μαγνησία, κάτι το οποίο είναι και η σωστή απάντηση εφόσον ο Παγασητικός ανήκει στο γεωγραφικό διαμέρισμα Μαγνησίας, δηλαδή στο Βόλο. Επίσης, σε μηδαμινά ποσοστά της τάξεως του 3,57% απάντησαν λανθασμένα ενώ σε ποσοστό 14,29%, ποσοστό αρκετά σημαντικό, δεν απάντησαν καθόλου. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει ο Παγασητικός είναι πολύ σημαντικό. (Διάγραμμα 14).

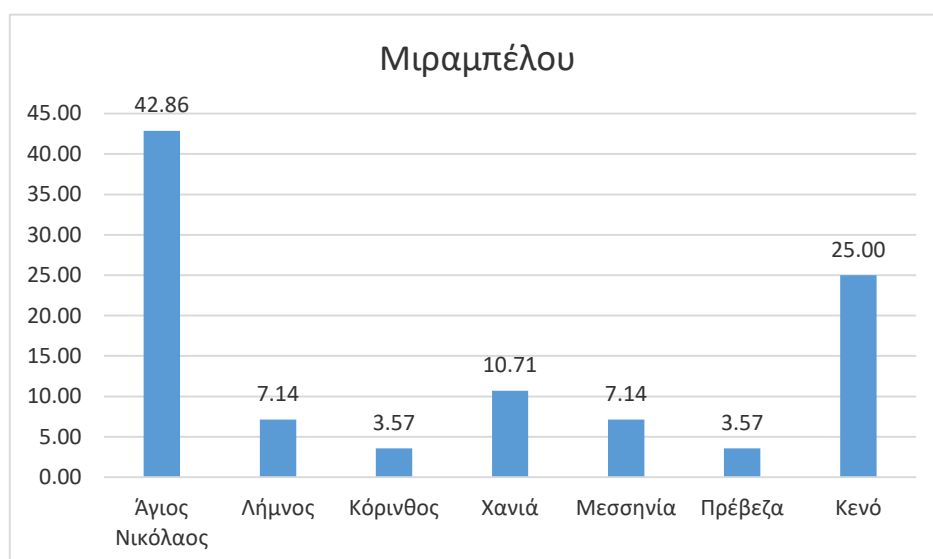
Διάγραμμα 14: Σε ποιο γεωγραφικό διαμέρισμα ανήκει ο Παγασητικός κόλπος

Οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 60,71% απάντησαν ότι το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει ο Αμβρακικός είναι η Πρέβεζα, κάτι το οποίο είναι και η σωστή απάντηση εφόσον ο Αμβρακικός ανήκει στο γεωγραφικό διαμέρισμα Πρεβέζης. Επίσης, σε ποσοστό 14,29% δεν απάντησαν τίποτα, δεν γνώριζαν. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει ο Αμβρακικός κόλπος, είναι πολύ σημαντικό (Διάγραμμα 15).

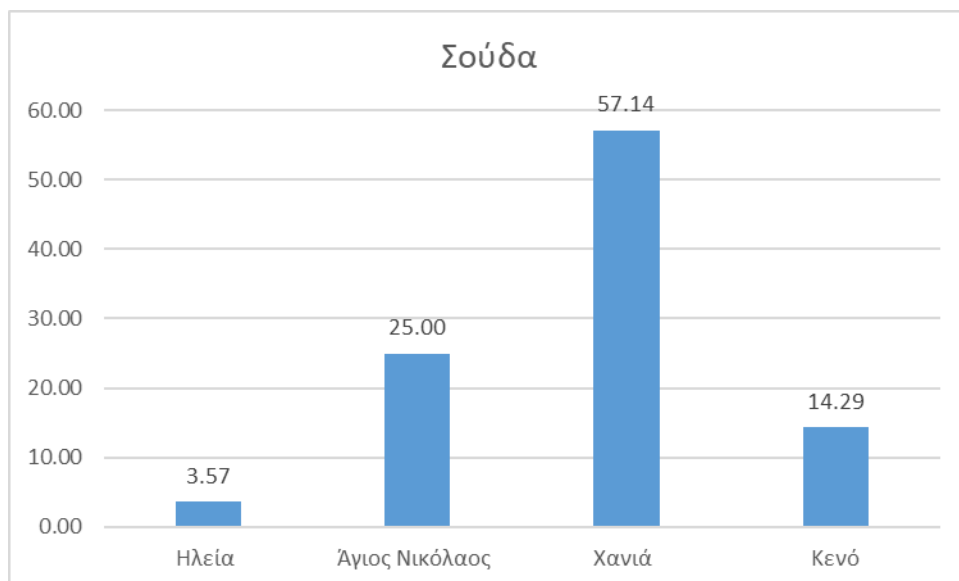
Διάγραμμα 15: Σε ποιο γεωγραφικό διαμέρισμα ανήκει ο Αμβρακικός κόλπος

Οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 42,86% απάντησαν ότι το γεωγραφικό διαμερίσματα που ανήκει ο κόλπος Μιραμπέλου είναι ο Άγιος Νικόλαος, κάτι το οποίο είναι και η σωστή απάντηση εφόσον ο συγκεκριμένος κόλπος περικλείει τις παραλίες του Άγιου Νικόλαου. Επίσης, σε ποσοστό 25,00% δεν απάντησαν τίποτα, δεν γνώριζαν. Το ότι μεγάλο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει ο κόλπος Μιραμπέλου, είναι πολύ σημαντικό (Διάγραμμα 16).

Διάγραμμα 16: Σε ποιο γεωγραφικό διαμέρισμα ανήκει ο κόλπος Μιραμπέλου

Οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 57,14% απάντησαν ότι το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει ο κόλπος της Σούδας είναι τα Χανιά, κάτι το οποίο είναι και η σωστή απάντηση εφόσον ο κόλπος ανήκει στα Χανιά. Επίσης, σε ποσοστό 25,00% απάντησαν ότι ο κόλπος της Σούδας ανήκει στο γεωγραφικό διαμέρισμα του Αγίου Νικολάου. Το ότι σε ποσοστό 14,29% άφησε κενή την απάντηση, δεν είναι θετικό παρότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει ο κόλπος Σούδας (Διάγραμμα 17).

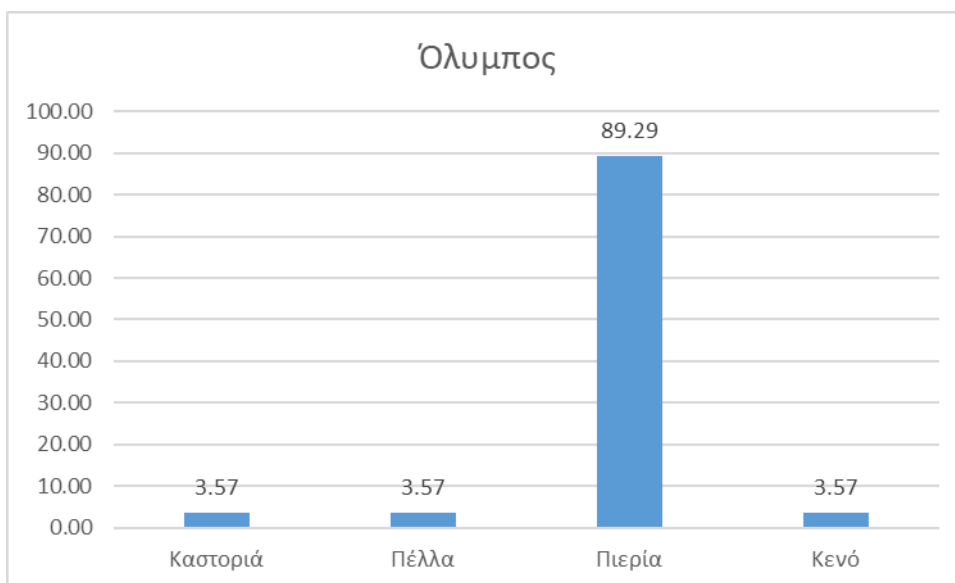

Διάγραμμα 17: Σε ποιο γεωγραφικό διαμέρισμα ανήκει ο κόλπος της Σούδας

4.5 Γνώσεις για τα βουνά

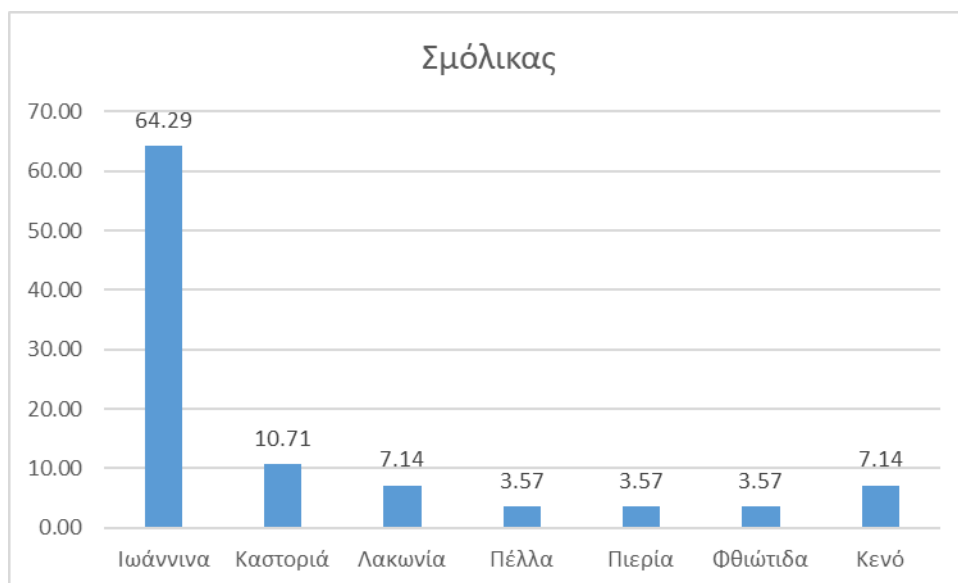
Στην παραπάνω ερώτηση οι απαντήσεις των συμμετεχόντων απεικονίζονται στα διαγράμματα που υπάρχουν στην συνέχεια.

Σε ποσοστό 89,29% οι συμμετέχοντες απάντησαν ότι το νομαρχιακό διαμέρισμα της Ελλάδας που ανήκει το βουνό Όλυπος είναι η Πιερία, κάτι το οποίο είναι και η σωστή απάντηση. Επίσης, σε ποσοστό 3,57% όπως διακρίνεται και στο διάγραμμα οι συμμετέχοντες έδιναν τυχαίες απαντήσεις. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το νομαρχιακό διαμέρισμα της Ελλάδας που ανήκει το βουνό Όλυπος, είναι πολύ σημαντικό (Διάγραμμα 18).

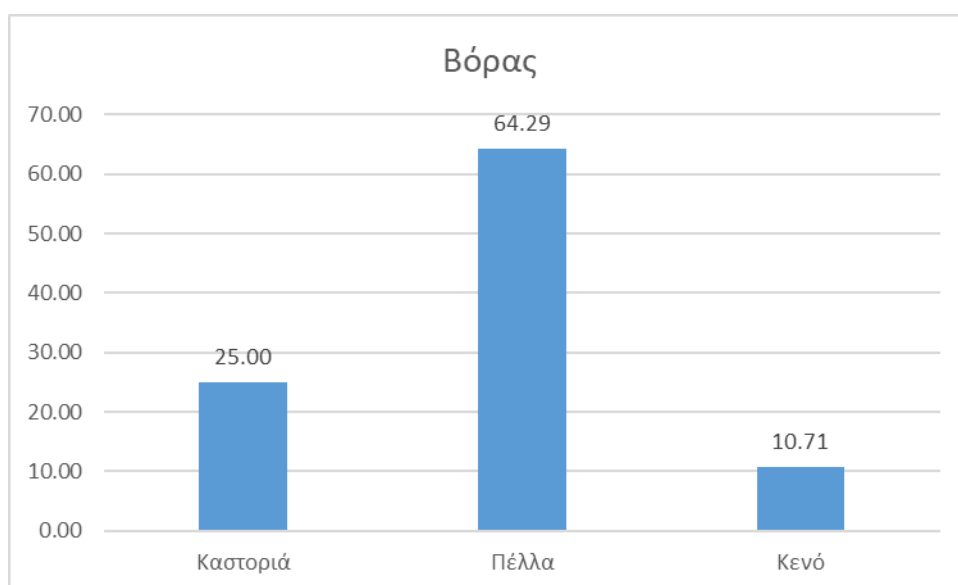
Διάγραμμα 18: Σε ποιο νομαρχιακό διαμέρισμα ανήκει το βουνό Όλυμπος

Οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 64,29% απάντησαν ότι το νομαρχιακό διαμέρισμα της Ελλάδας που ανήκει το βουνό Σμόλικας είναι τα Ιωάννινα, κάτι το οποίο είναι και η σωστή απάντηση. Επίσης, σε ποσοστό 10,71% απάντησαν την Καστοριά, ποσοστό που δείχνει ότι μπορεί και να «αστόχησαν» λόγω τοποθεσίας. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το νομαρχιακό διαμέρισμα που ανήκει ο Σμόλικας, είναι πολύ σημαντικό. Ωστόσο, το ποσοστό των φοιτητών που σε ποσοστό 7,14% απάντησε την Λακωνία ή δεν απάντησε δεν είναι ασήμαντο, εφόσον δείχνει την έλλειψη γνώσεων φυσικής γεωγραφίας από σημαντικό ποσοστό φοιτητών. Επίσης σε ποσοστό 3,57% οι φοιτητές απάντησαν την Πέλλα, την Πιερία και την Φθιώτιδα (Διάγραμμα 19).

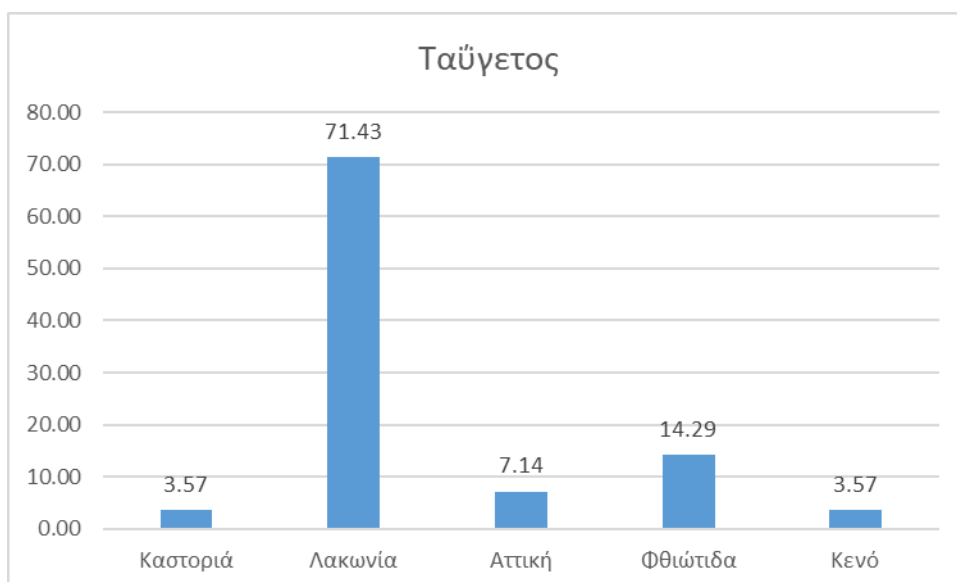
Διάγραμμα 19: Σε ποιο νομαρχιακό διαμέρισμα ανήκει το βουνό Σμόλικας

Οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 64,29% απάντησαν ότι το νομαρχιακό διαμέρισμα της Ελλάδας που ανήκει το βουνό Βόρας είναι η Πέλλα, κάτι το οποίο είναι και η σωστή απάντηση. Επίσης, σε ποσοστό 25,00% απάντησαν την Καστοριά, ποσοστό που δείχνει ότι δε γνώριζαν. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το νομαρχιακό διαμέρισμα που ανήκει ο Βόρας, είναι πολύ σημαντικό. Ωστόσο, σε ποσοστό 10,71% των φοιτητών δεν ανταποκρίθηκαν στην παραπάνω ερώτηση (Διάγραμμα 20).

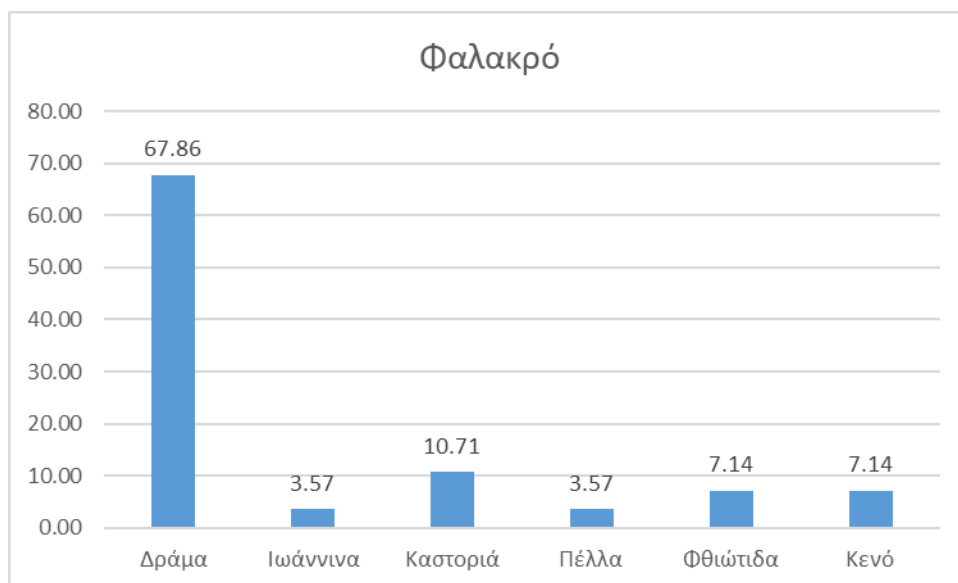
Διάγραμμα 20: Σε ποιο νομαρχιακό διαμέρισμα ανήκει το βουνό Βόρας

Οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 71,43% απάντησαν ότι το νομαρχιακό διαμέρισμα που ανήκει το βουνό Ταΰγετος είναι η Λακωνία, κάτι το οποίο είναι και η σωστή απάντηση. Επίσης, σε ποσοστό 14,29% απάντησαν ότι ο Ταΰγετος βρίσκεται στη Φθιώτιδα. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το νομαρχιακό διαμέρισμα που ανήκει ο Ταΰγετος είναι πολύ σημαντικό. Ωστόσο, οι υπόλοιπες αναφορές των ερωτώμενων αναφορικά με τον Ταΰγετο, παρουσιάζουν σε ποσοστό 7,14% την Αττική κάτι όχι και τόσο ασήμαντο, εφόσον δείχνει την έλλειψη γεωγραφικών γνώσεων. Επίσης σε ποσοστό 3,57% οι φοιτητές απάντησαν Καστοριά ή δεν απάντησαν καθόλου, που ενδεχομένως σημαίνει ότι δε γνώριζαν (Διάγραμμα 21).

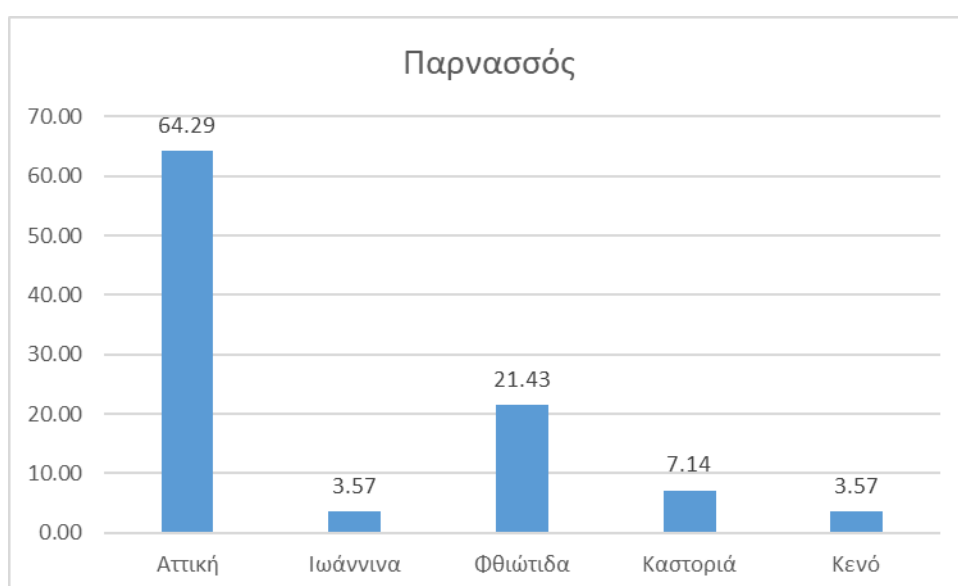
Διάγραμμα 21: Σε ποιο νομαρχιακό διαμέρισμα ανήκει το βουνό Ταΰγετος

Οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 67,86% απάντησαν ότι το νομαρχιακό διαμέρισμα που ανήκει το βουνό Φαλακρό είναι η Δράμα, κάτι το οποίο είναι και η σωστή απάντηση. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το νομαρχιακό διαμέρισμα που ανήκει το Φαλακρό, είναι πολύ σημαντικό. Ωστόσο, οι υπόλοιπες αναφορές των ερωτώμενων με το που βρίσκεται το Φαλακρό παρουσιάζουν ποσοστά της τάξεως του 7-10%, ποσοστά επίσης σημαντικά. Το ότι σημαντικό ποσοστό φοιτητών ανταποκρίθηκαν στην απάντηση της παραπάνω ερώτησης, δείχνει ότι έχουν γνώσεις φυσικής γεωγραφίας (Διάγραμμα 22).

Διάγραμμα 22: Σε ποιο νομαρχιακό διαμέρισμα ανήκει το βουνό Φαλακρό

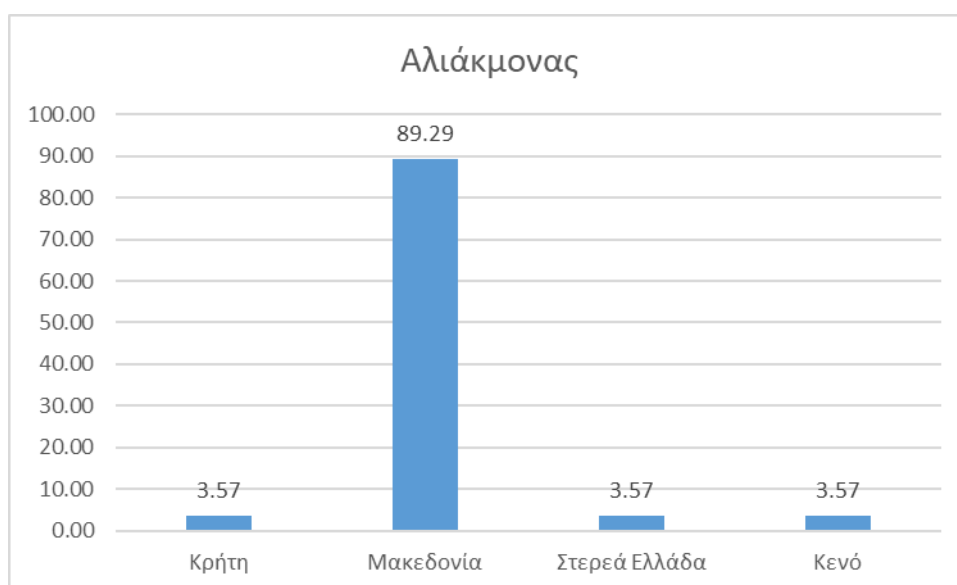
Οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 64,29% απάντησαν ότι το νομαρχιακό διαμέρισμα που ανήκει ο Παρνασσός είναι η Αττική, κάτι το οποίο είναι και η σωστή απάντηση. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων αναφορικά με το νομαρχιακό διαμέρισμα που ανήκει ο Παρνασσός, είναι πολύ σημαντικό. Το ότι ποσοστό 21,43% των ερωτώμενων απάντησαν ότι ο Παρνασσός ανήκει στη Φθιώτιδα, δείχνει την έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας (Διάγραμμα 23).

Διάγραμμα 23: Σε ποιο νομαρχιακό διαμέρισμα ανήκει το βουνό Παρνασσός

4.6 Γνώσεις για τα ποτάμια

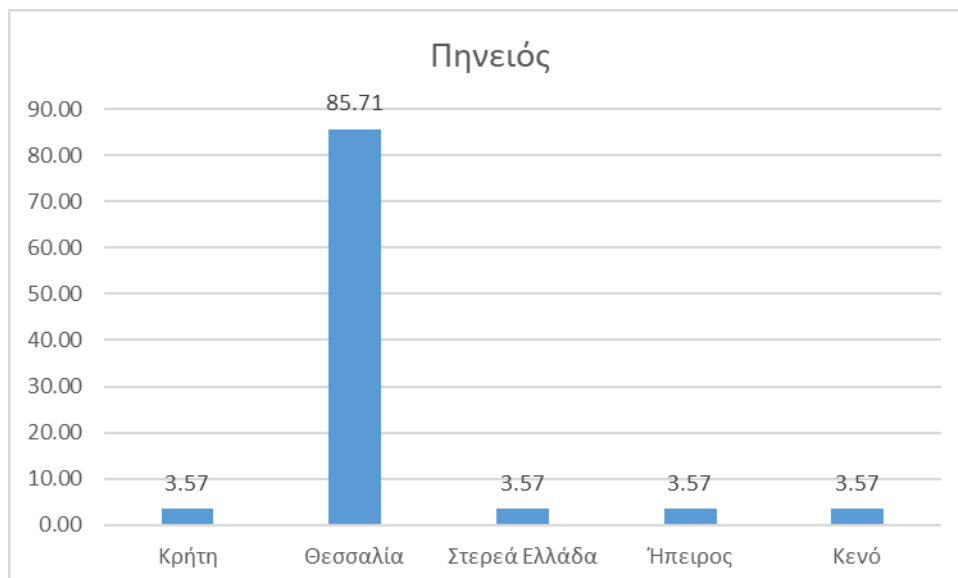
Στην ερώτηση «**Τα γεωγραφικά διαμερίσματα στα οποία διαρρέουν οι ποταμοί**», οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 89,29% απάντησαν ότι το γεωγραφικό διαμέρισμα που διαρρέει ο Αλιάκμονας είναι η Μακεδονία, κάτι το οποίο είναι και η σωστή απάντηση. Επίσης, σε ποσοστό 3,57% οι απαντήσεις των συμμετεχόντων δεν ήταν μείζονος σημασίας. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το ότι ο ποταμός Αλιάκμονας διαρρέει στη Μακεδονία, είναι πολύ σημαντικό. Ωστόσο, το ποσοστό των φοιτητών που δεν ανταποκρίθηκαν στην απάντηση της παραπάνω ερώτησης δεν είναι σημαντικό, γεγονός που δείχνει την μη έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας (Διάγραμμα 24).

Διάγραμμα 24: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει ο ποταμός Αλιάκμονας

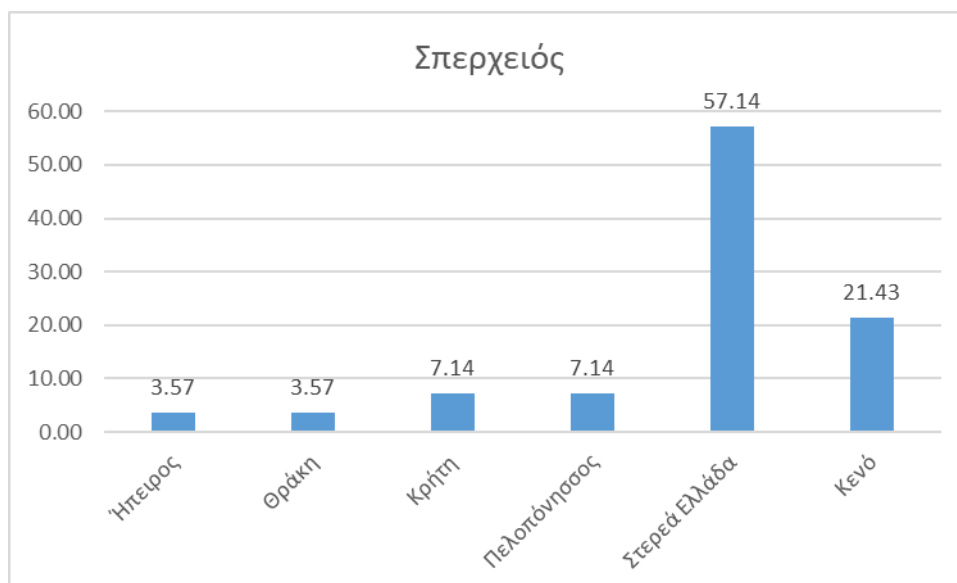
Στην ερώτηση «**Τα γεωγραφικά διαμερίσματα στα οποία διαρρέουν οι ποταμοί**», οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 85,71% απάντησαν ότι το γεωγραφικό διαμέρισμα που διαρρέει ο Πηνειός είναι η Θεσσαλία, κάτι το οποίο είναι και η σωστή απάντηση. Επίσης, σε ποσοστό 3,57% οι απαντήσεις των συμμετεχόντων δεν ήταν μείζονος σημασίας. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το ότι ο ποταμός Πηνειός διαρρέει στη Θεσσαλία, είναι πολύ σημαντικό. Ωστόσο, το ποσοστό των φοιτητών που

δεν ανταποκρίθηκαν στην απάντηση της ερώτησης δεν είναι σημαντικό, γεγονός που δείχνει την μη έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της φυσικής γεωγραφίας (Διάγραμμα 25).

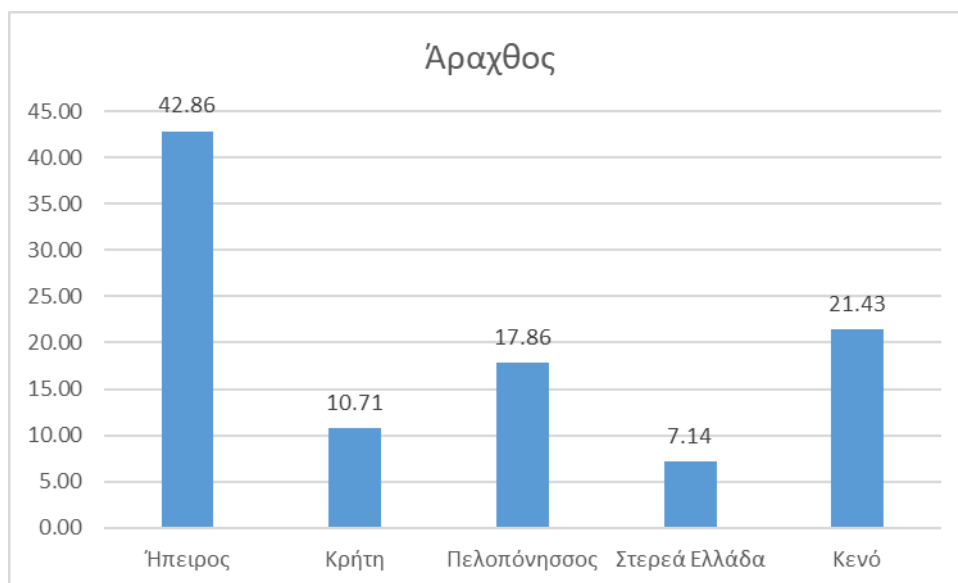
Διάγραμμα 25: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει ο ποταμός Πηνειός

Στην ερώτηση «**Τα γεωγραφικά διαμερίσματα στα οποία διαρρέουν οι ποταμοί**», οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 57,14% απάντησαν ότι το γεωγραφικό διαμέρισμα που διαρρέει ο Σπερχειός είναι η Στερεά Ελλάδα, κάτι το οποίο είναι και η σωστή απάντηση. Επίσης, σε ποσοστό 7,14% και 3,57% οι απαντήσεις των συμμετεχόντων δεν ήταν μείζονος σημασίας. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το ότι ο ποταμός Σπερχειός διαρρέει στη Στερεά Ελλάδα, είναι πολύ σημαντικό. Ωστόσο, το ποσοστό των φοιτητών που δεν ανταποκρίθηκαν στην απάντηση της ερώτησης είναι 21,43%, ποσοστό σημαντικό δείχνοντας την έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας (Διάγραμμα 26).

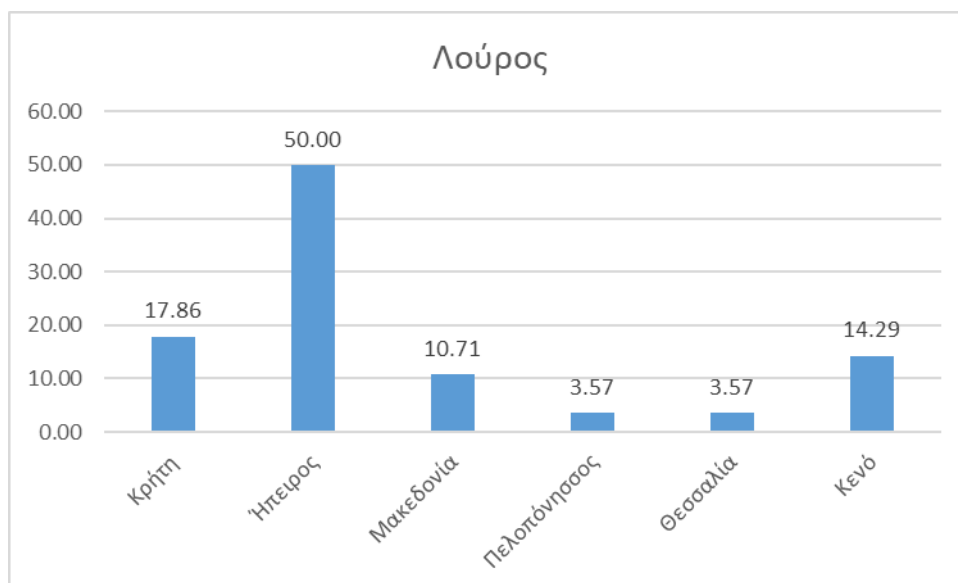
Διάγραμμα 26: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει ο ποταμός Σπερχειός

Στην ερώτηση «**Τα γεωγραφικά διαμερίσματα στα οποία διαρρέουν οι ποταμοί**», οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 42,86% απάντησαν ότι το γεωγραφικό διαμέρισμα που διαρρέει ο ποταμός Άραχθος είναι η Ήπειρος, κάτι το οποίο είναι και η σωστή απάντηση. Επίσης, σε ποσοστό 17,86% οι απαντήσεις των ερωτώμενων ανέφεραν ότι το γεωγραφικό διαμέρισμα που διαρρέει ο Άραχθος είναι η Πελοπόννησος. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το ότι ο ποταμός Άραχθος διαρρέει στην Ήπειρο, είναι πολύ σημαντικό. Ωστόσο, το ποσοστό των φοιτητών που δεν ανταποκρίθηκαν στην απάντηση της ερώτησης, επίσης σημαντικό 21,43%, γεγονός που δείχνει την έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας (Διάγραμμα 27).

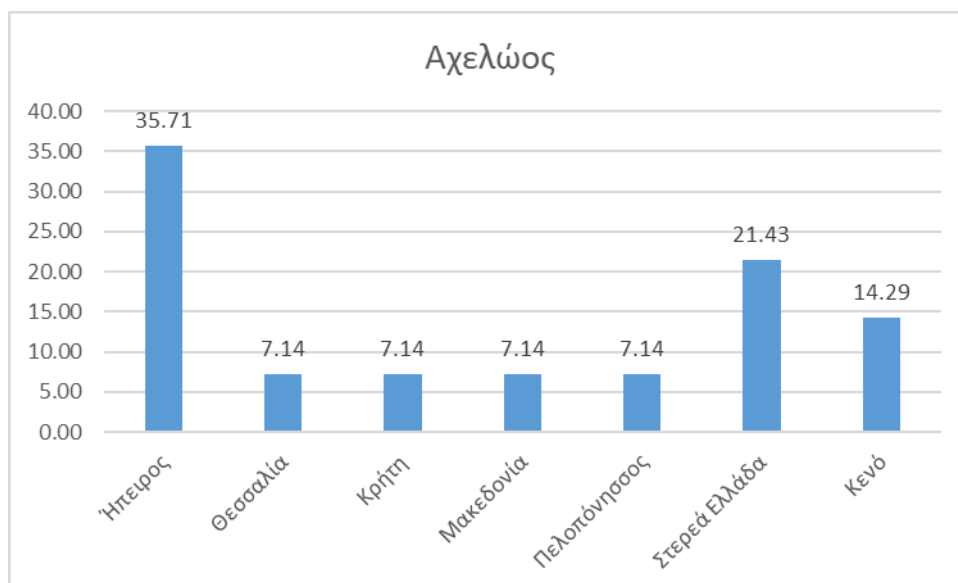
Διάγραμμα 27: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει ο ποταμός Άραχθος

Στην ερώτηση «**Τα γεωγραφικά διαμερίσματα στα οποία διαρρέουν οι ποταμοί**», οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 50,00% απάντησαν ότι το γεωγραφικό διαμέρισμα που διαρρέει ο Λούρος είναι η Ήπειρος, κάτι το οποίο είναι και η σωστή απάντηση. Επίσης, σε ποσοστό 17,86% οι απαντήσεις των συμμετεχόντων ανέφεραν την Κρήτη. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το ότι ο ποταμός Λούρος διαρρέει στην Ήπειρο, είναι πολύ σημαντικό. Ωστόσο, το ποσοστό 14,29% των φοιτητών που δεν ανταποκρίθηκαν στην απάντηση της παραπάνω ερώτησης είναι επίσης σημαντικό, γεγονός που δείχνει την έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας (Διάγραμμα 28).

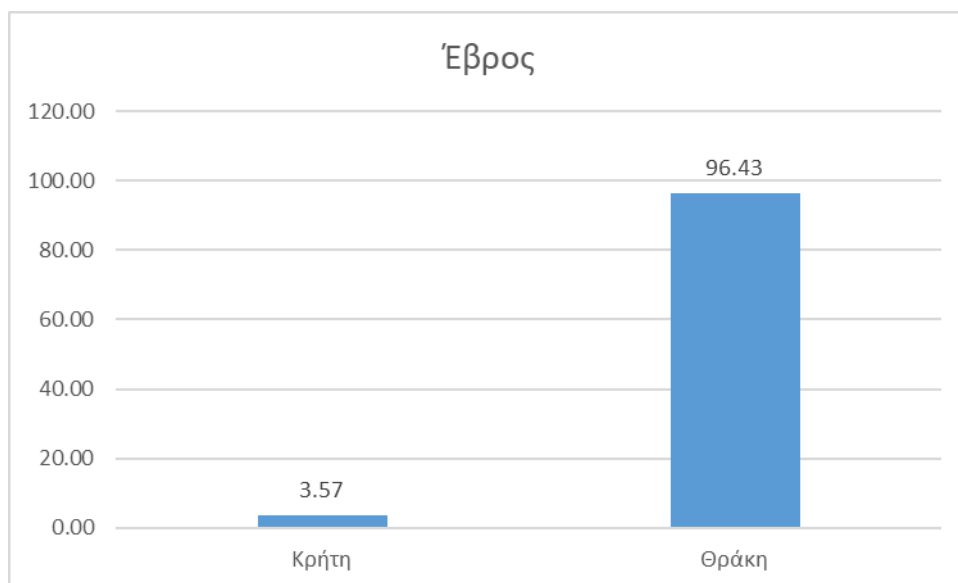
Διάγραμμα 28: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει ο ποταμός Λούρος

Στην ερώτηση «**Τα γεωγραφικά διαμερίσματα στα οποία διαρρέουν οι ποταμοί**», οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 35,71% απάντησαν ότι το γεωγραφικό διαμέρισμα που διαρρέει ο Αχελώος είναι η Ήπειρος, κάτι το οποίο είναι και η σωστή απάντηση. Επίσης, σε ποσοστό 21,43% οι απαντήσεις των συμμετεχόντων έδιναν ως σωστή απάντηση ότι ο ποταμός Αχελώος διαρρέει από την Στερεά Ελλάδα. Το ότι σε ποσοστό 35,71% των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το ότι ο ποταμός Αχελώος διαρρέει στην Ήπειρο, είναι πολύ σημαντικό. Ωστόσο, το ποσοστό 14,29% των φοιτητών που δεν ανταποκρίθηκαν στην ερώτηση είναι σημαντικό, γεγονός που δείχνει την έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας (Διάγραμμα 29).

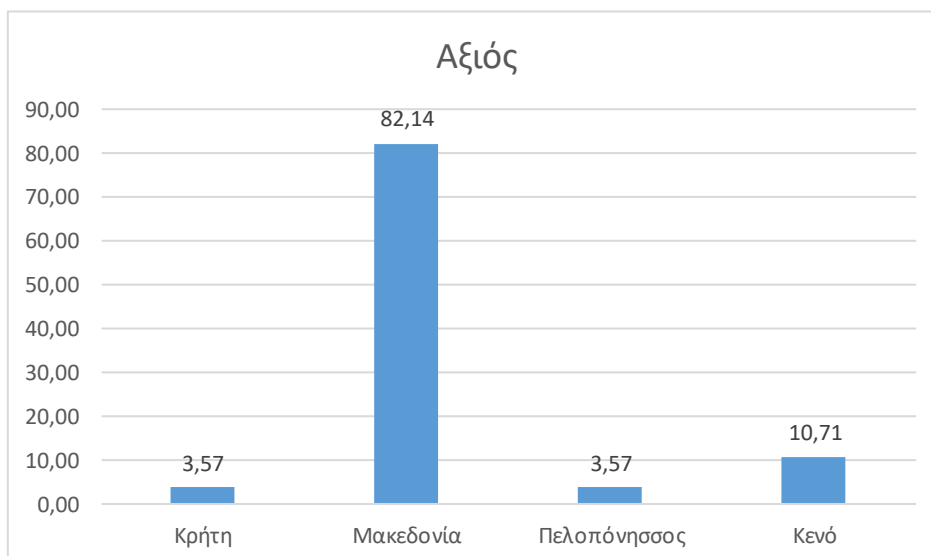
Διάγραμμα 29: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει ο ποταμός Αχελώος

Στην ερώτηση «**Τα γεωγραφικά διαμερίσματα στα οποία διαρρέουν οι ποταμοί**», οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 96,43% απάντησαν ότι το γεωγραφικό διαμέρισμα που διαρρέει ο ποταμός Έβρος είναι η Θράκη, κάτι το οποίο είναι και η σωστή απάντηση. Επίσης, σε ποσοστό 3,57% οι απαντήσεις των συμμετεχόντων που ανέφεραν ότι ο ποταμός Έβρος διαρρέει από την Κρήτη ήταν μη μείζονος σημασίας. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το ότι ο ποταμός Έβρος διαρρέει στη Θράκη, είναι πολύ σημαντικό (Διάγραμμα 30).

Διάγραμμα 30: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει ο ποταμός Έβρος

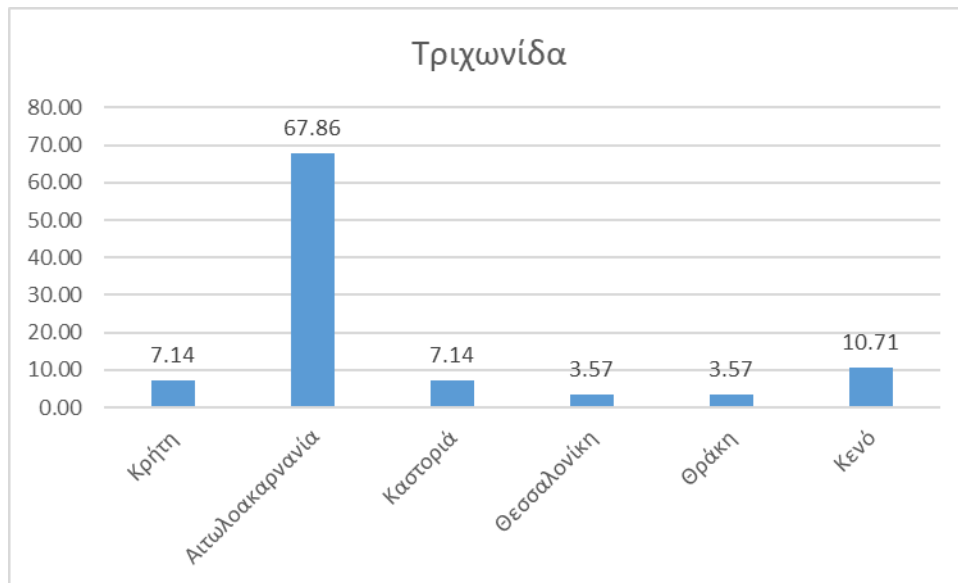
Στην ερώτηση «**Τα γεωγραφικά διαμερίσματα στα οποία διαρρέουν οι ποταμοί**», οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 82,14% απάντησαν ότι το γεωγραφικό διαμέρισμα που διαρρέει ο Αξιός είναι η Μακεδονία, κάτι το οποίο είναι και η σωστή απάντηση. Επίσης, σε ποσοστό 3,57% οι απαντήσεις των συμμετεχόντων αναφέρονταν ότι ο ποταμός Αξιός διαρρέει σε Πελοπόννησο και Κρήτη. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το ότι ο ποταμός Αξιός διαρρέει στη Μακεδονία, είναι πολύ σημαντικό. Ωστόσο, το ποσοστό 10,71% των φοιτητών που δεν ανταποκρίθηκαν στην απάντηση της παραπάνω ερώτησης δεν είναι σημαντικό, γεγονός που δείχνει την μη έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας (Διάγραμμα 31).

Διάγραμμα 31: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει ο ποταμός Αξιός

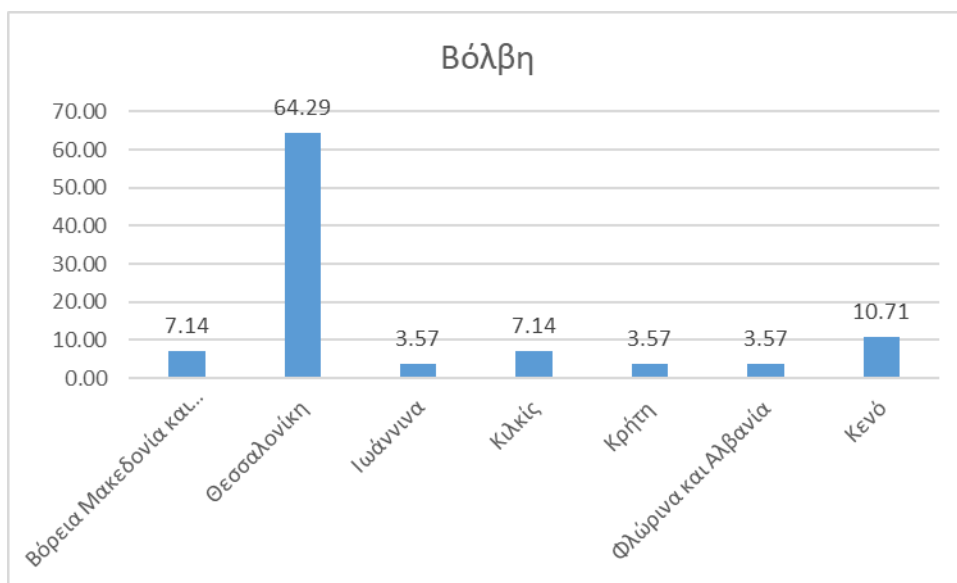
4.7 Γνώσεις για τις λίμνες

Στην ερώτηση «**Τα γεωγραφικά και νομαρχιακά διαμερίσματα που ανήκουν οι λίμνες**», οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 67,86% απάντησαν ότι το γεωγραφικό και νομαρχιακό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη Τριχωνίδα είναι η Αιτωλοακαρνανία, κάτι το οποίο είναι και η σωστή απάντηση. Επίσης, σε ποσοστό 7,14% οι απαντήσεις των συμμετεχόντων αναφέρονταν ότι η λίμνη ανήκει σε Καστοριά και Κρήτη και σε ποσοστό 3,57% ότι ανήκει σε Θεσσαλονίκη και Θράκη. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση είναι πολύ σημαντικό. Ωστόσο, το ποσοστό 10,71% των φοιτητών που δεν ανταποκρίθηκαν στην απάντηση της παραπάνω ερώτησης είναι σημαντικό, γεγονός που δείχνει την έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας (Διάγραμμα 32).

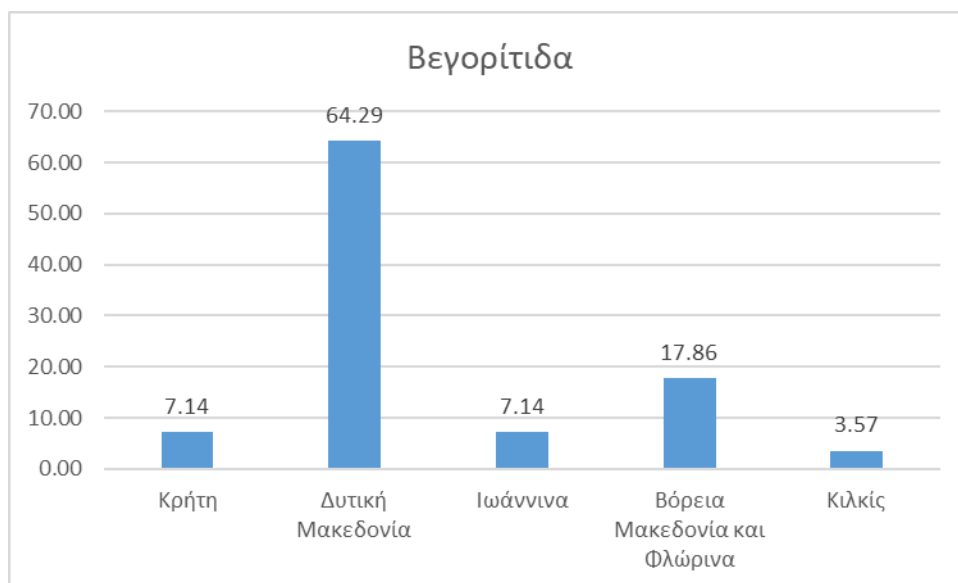
Διάγραμμα 32: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη Τριχωνίδα

Στην ερώτηση «**Τα γεωγραφικά και νομαρχιακά διαμερίσματα που ανήκουν οι λίμνες**», οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 64,29% απάντησαν ότι το γεωγραφικό και νομαρχιακό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη Βόλβη είναι η Θεσσαλονίκη, κάτι το οποίο είναι και η σωστή απάντηση. Επίσης, σε ποσοστό 7,14% οι απαντήσεις των συμμετεχόντων αναφέρονταν ότι η λίμνη ανήκει σε Βόρεια Μακεδονία και Φλώρινα και Κιλκίς και σε ποσοστό 3,57% ότι ανήκει σε Φλώρινα και Αλβανία και Κρήτη. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στην ερώτηση αναφορικά με το ότι η λίμνη Βόλβη ανήκει στη Θεσσαλονίκη, είναι πολύ σημαντικό. Ωστόσο, το ποσοστό 10,71% των φοιτητών που δεν ανταποκρίθηκαν στην απάντηση της ερώτησης είναι σημαντικό, γεγονός που δείχνει την έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας (Διάγραμμα 33).

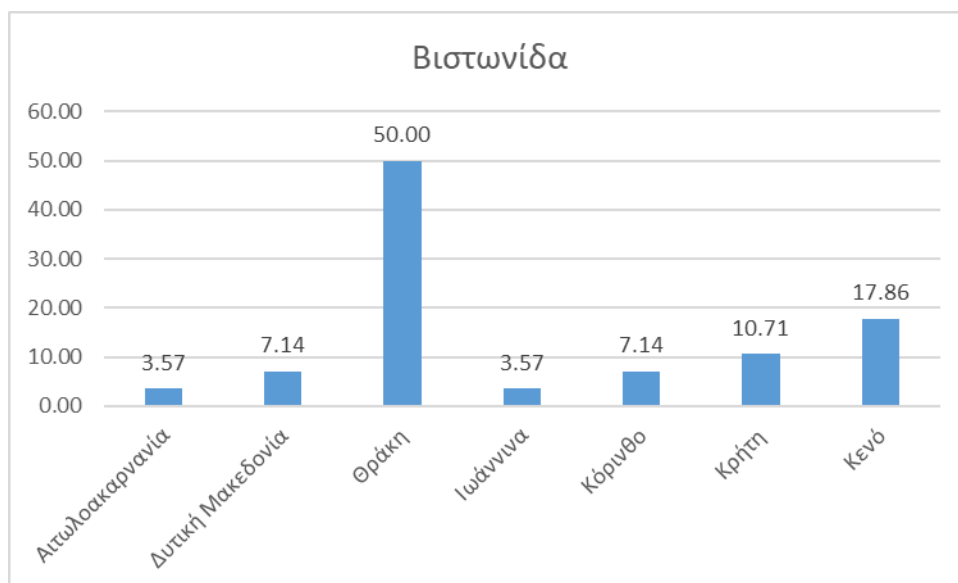
Διάγραμμα 33: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη Βόλβη

Στην ερώτηση «**Τα γεωγραφικά και νομαρχιακά διαμερίσματα που ανήκουν οι λίμνες**», οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 64,29% απάντησαν ότι το γεωγραφικό και νομαρχιακό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη Βεγορίτιδα είναι η Δυτική Μακεδονία, κάτι το οποίο είναι και η σωστή απάντηση. Επίσης, σε ποσοστό 17,86% οι απαντήσεις των συμμετεχόντων αναφέρονταν ότι η λίμνη Βεγορίτιδα ανήκει σε Βόρεια Μακεδονία και Φλώρινα. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το ότι η λίμνη Βεγορίτιδα ανήκει στη Δυτική Μακεδονία, είναι πολύ σημαντικό. Ωστόσο, το 7,14% των φοιτητών που απάντησαν Κρήτη και Ιωάννινα δεν είναι και τόσο σημαντικό, γεγονός που δείχνει την μη έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας (Διάγραμμα 34).

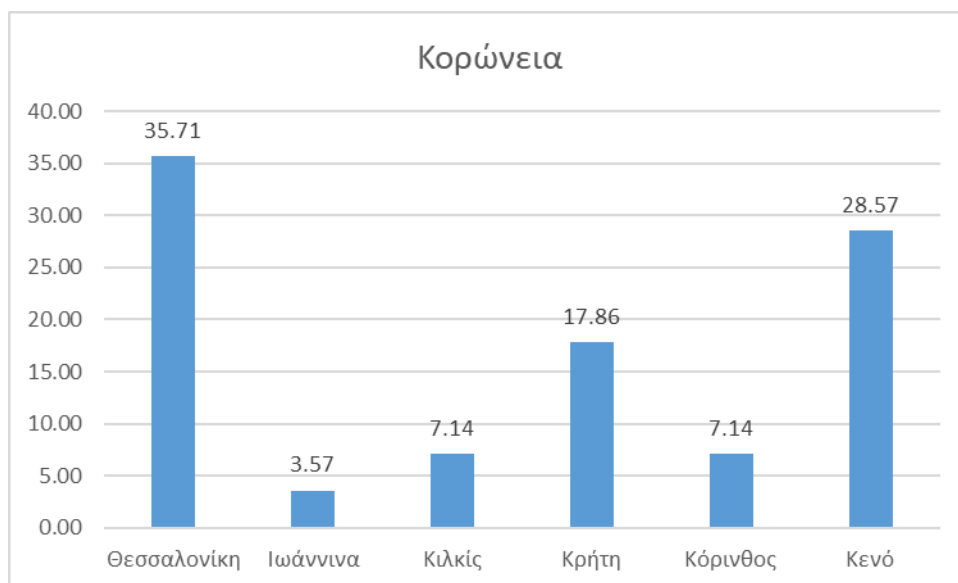
Διάγραμμα 34: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη Βεγορίτιδα

Στην ερώτηση «**Τα γεωγραφικά και νομαρχιακά διαμερίσματα που ανήκουν οι λίμνες**», οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 50,00% απάντησαν ότι το γεωγραφικό και νομαρχιακό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη Βιστωνίδα είναι η Θράκη, κάτι το οποίο είναι και η σωστή απάντηση. Επίσης, σε ποσοστό 10,71% οι απαντήσεις των συμμετεχόντων αναφέρονταν ότι η λίμνη ανήκει στην Κρήτη και σε ποσοστό 7,14% σε Δυτική Μακεδονία και Κόρινθο. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το ότι η λίμνη Βιστωνίδα ανήκει στη Θράκη, είναι πολύ σημαντικό. Ωστόσο, το ποσοστό 17,86% των φοιτητών που δεν ανταποκρίθηκαν στην απάντηση της παραπάνω ερώτησης είναι εξίσου σημαντικό, γεγονός που δείχνει την έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας (Διάγραμμα 35).

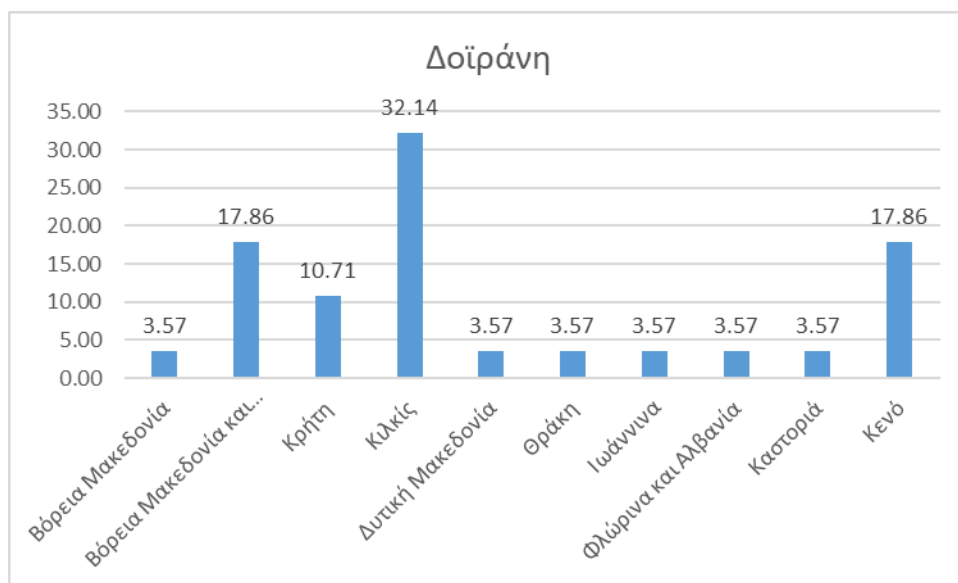
Διάγραμμα 35: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη Βιστωνίδα

Στην ερώτηση «**Τα γεωγραφικά και νομαρχιακά διαμερίσματα που ανήκουν οι λίμνες**», οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 35,71% απάντησαν ότι το γεωγραφικό και νομαρχιακό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη Κορώνεια είναι η Θεσσαλονίκη, κάτι το οποίο είναι και η σωστή απάντηση. Επίσης, σε ποσοστό 17,86% οι απαντήσεις των συμμετεχόντων αναφέρονταν ότι η λίμνη Κορώνεια ανήκει στην Κρήτη, σε ποσοστό 7,14% ότι ανήκει σε Κιλκίς και Κόρινθο και σε ποσοστό 3,57% ότι ανήκει στα Ιωάννινα. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το ότι η λίμνη Κορώνεια ανήκει στη Θεσσαλονίκη, είναι πολύ σημαντικό. Ωστόσο, το ποσοστό 28,57% των φοιτητών που δεν ανταποκρίθηκαν στην απάντηση της παραπάνω ερώτησης είναι σημαντικό, γεγονός που δείχνει την έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας (Διάγραμμα 36).

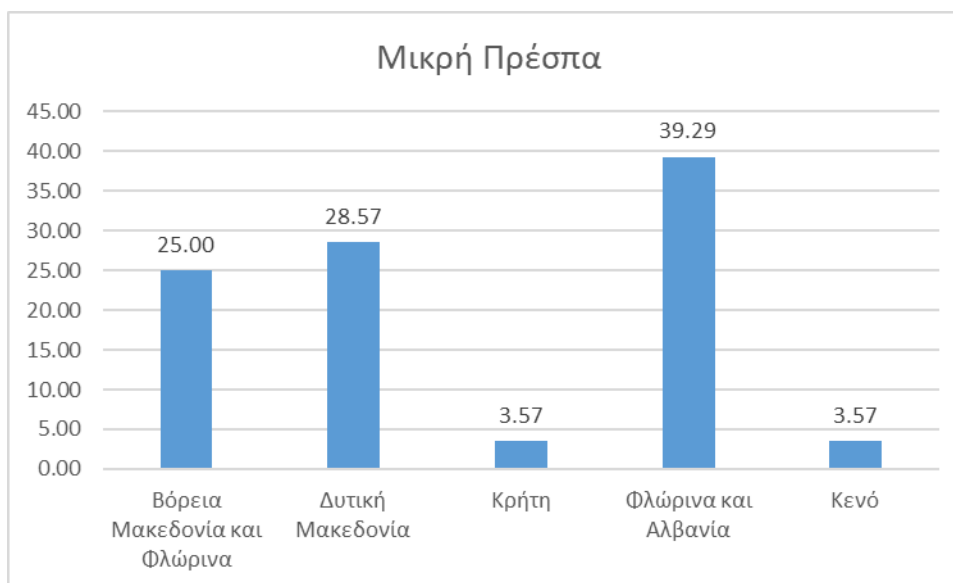
Διάγραμμα 36: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη Κορώνεια

Στην ερώτηση «**Τα γεωγραφικά και νομαρχιακά διαμερίσματα που ανήκουν οι λίμνες**», οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 32,14% απάντησαν ότι το γεωγραφικό και νομαρχιακό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη Δοϊράνη είναι το Κιλκίς, κάτι το οποίο είναι και η σωστή απάντηση. Επίσης, σε ποσοστό 17,86% οι απαντήσεις των συμμετεχόντων αναφέρονταν ότι η λίμνη ανήκει σε Βόρεια Μακεδονία και Φλώρινα και Κιλκίς, ενώ άλλοι δεν ανταποκρίθηκαν στην ερώτηση. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το ότι η λίμνη Δοϊράνη ανήκει στο Κιλκίς, είναι πολύ σημαντικό (Διάγραμμα 37).

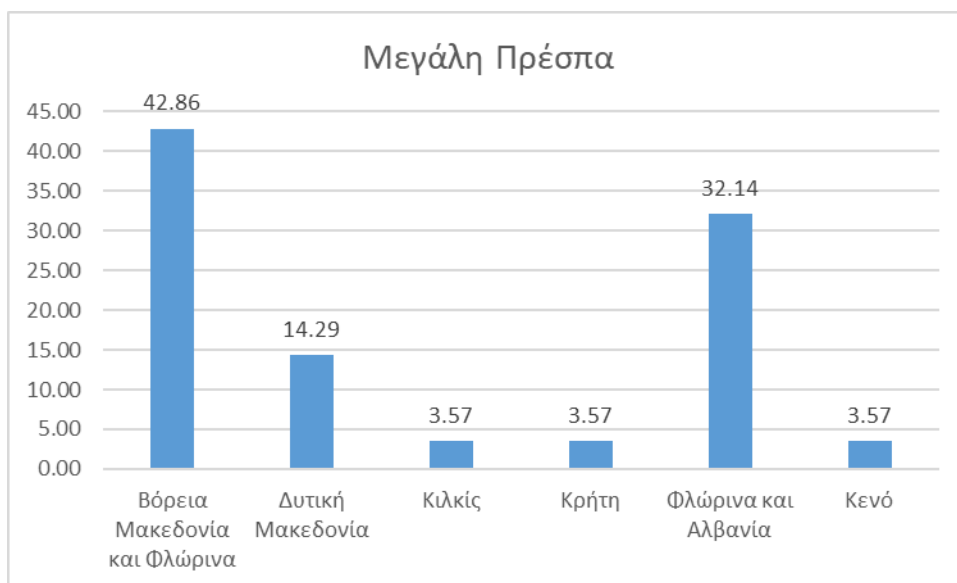
Διάγραμμα 37: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη Δοϊράν

Στην ερώτηση «**Τα γεωγραφικά και νομαρχιακά διαμερίσματα που ανήκουν οι λίμνες**», οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 39,29% απάντησαν ότι το γεωγραφικό και νομαρχιακό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη Μικρή Πρέσπα είναι η Φλώρινα και Αλβανία, κάτι το οποίο είναι και η σωστή απάντηση. Επίσης, σε ποσοστό 28,57% οι απαντήσεις των συμμετεχόντων αναφέρονταν ότι η λίμνη ανήκει στη Δυτική Μακεδονία και σε ποσοστό 25,00% ότι ανήκει σε Βόρεια Μακεδονία και Φλώρινα. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το ότι η λίμνη Μικρή Πρέσπα ανήκει σε Φλώρινα και Αλβανία, είναι πολύ σημαντικό. Ωστόσο, το ποσοστό 3,57% των φοιτητών που δεν ανταποκρίθηκαν στην απάντηση της παραπάνω ερώτησης δεν είναι σημαντικό, γεγονός που δείχνει την μη έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας (Διάγραμμα 38).

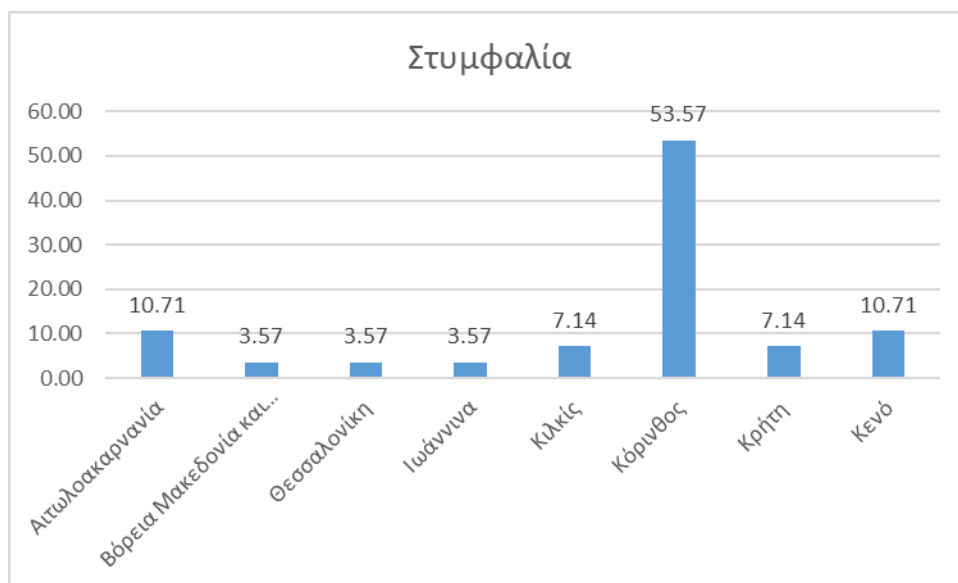
Διάγραμμα 38: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη Μικρή Πρέσπα

Στην ερώτηση «**Τα γεωγραφικά και νομαρχιακά διαμερίσματα που ανήκουν οι λίμνες**», οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 42,86% απάντησαν ότι το γεωγραφικό και νομαρχιακό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη Μεγάλη Πρέσπα είναι η Βόρεια Μακεδονία και Φλώρινα, κάτι το οποίο είναι και η σωστή απάντηση. Επίσης, σε ποσοστό 32,14% οι απαντήσεις των συμμετεχόντων αναφέρονταν ότι η λίμνη Μεγάλη Πρέσπα ανήκει σε Φλώρινα και Αλβανία. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το ότι η λίμνη Μεγάλη Πρέσπα ανήκει σε Φλώρινα και Αλβανία, είναι πολύ σημαντικό. Ωστόσο, το ποσοστό 14,29% που απάντησαν Δυτική Μακεδονία και 3,57% των φοιτητών που επίσης δεν ανταποκρίθηκαν στην απάντηση της παραπάνω ερώτησης είναι σημαντικό, γεγονός που δείχνει την έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας (Διάγραμμα 39).

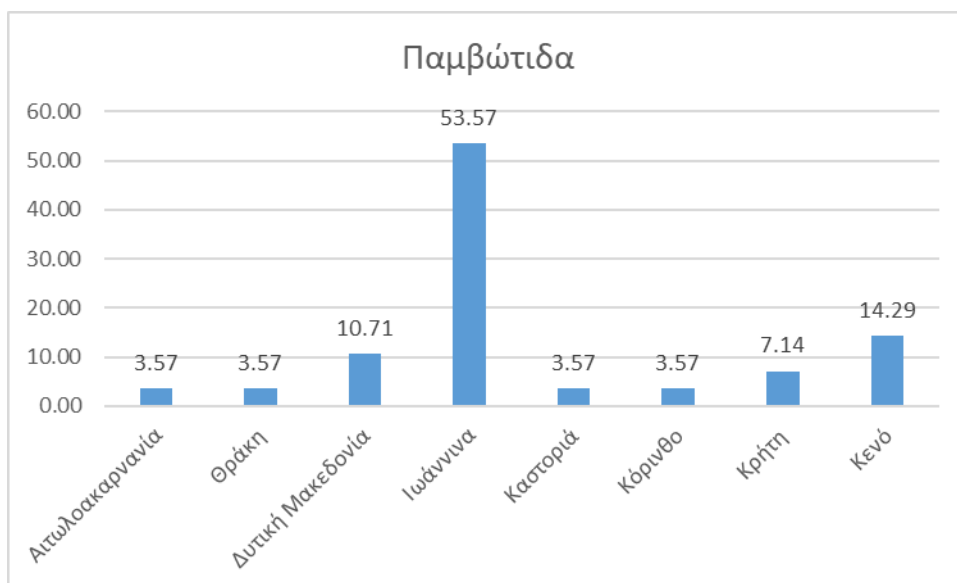
Διάγραμμα 39: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη Μεγάλη Πρέσπα

Στην ερώτηση «**Τα γεωγραφικά και νομαρχιακά διαμερίσματα που ανήκουν οι λίμνες**», οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 53,57% απάντησαν ότι το γεωγραφικό και νομαρχιακό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη Στυμφαλία είναι η Κόρινθος, κάτι το οποίο είναι και η σωστή απάντηση. Επίσης, σε ποσοστό 10,71% οι απαντήσεις των συμμετεχόντων αναφέρονταν ότι η λίμνη ανήκει στην Αιτωλοακαρνανία. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το ότι η λίμνη Στυμφαλία ανήκει στην Κόρινθο, είναι πολύ σημαντικό. Ωστόσο, το ποσοστό 3,57% των φοιτητών που δεν ανταποκρίθηκαν στην απάντηση της παραπάνω ερώτησης δεν είναι σημαντικό, γεγονός που δείχνει την μη έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας (Διάγραμμα 40).

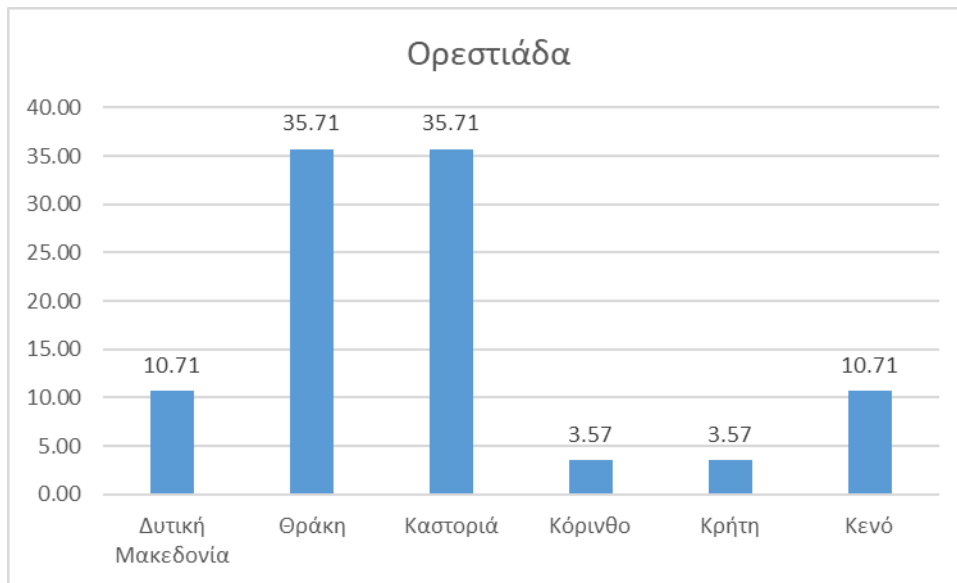
Διάγραμμα 40: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη Στυμφαλία

Στην ερώτηση «**Τα γεωγραφικά και νομαρχιακά διαμερίσματα που ανήκουν οι λίμνες**», οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 53,57% απάντησαν ότι το γεωγραφικό και νομαρχιακό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη Παμβώτιδα είναι τα Ιωάννινα, κάτι το οποίο είναι και η σωστή απάντηση. Επίσης, σε ποσοστό 14,29% οι συμμετέχοντες δεν απάντησαν. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το ότι η λίμνη Παμβώτιδα ανήκει στα Ιωάννινα, είναι πολύ σημαντικό. Ωστόσο, το ποσοστό 3,57% των φοιτητών που δεν ανταποκρίθηκαν στην ερώτηση δεν είναι σημαντικό, γεγονός που δείχνει την μη έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας (Διάγραμμα 41).

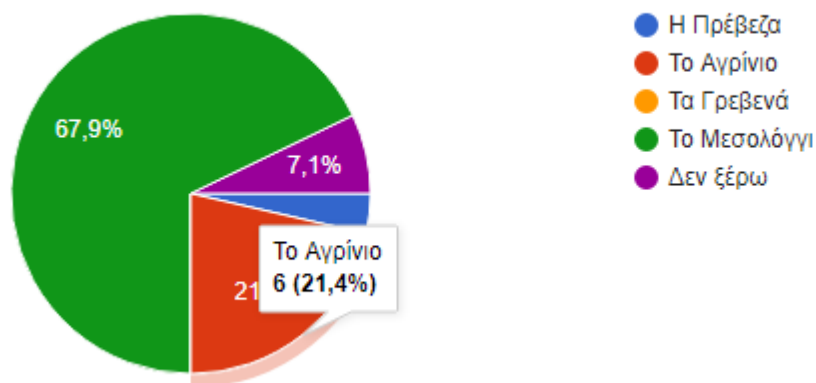
Διάγραμμα 41: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη Παμβώτιδα

Στην ερώτηση «**Τα γεωγραφικά και νομαρχιακά διαμερίσματα που ανήκουν οι λίμνες**», οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 35,71% απάντησαν ότι το γεωγραφικό και νομαρχιακό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη Ορεστιάδα είναι η Θράκη. Ομοίως σε ποσοστό 35,71% απάντησαν ότι το γεωγραφικό και νομαρχιακό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη είναι η Καστοριά. Παρά το γεγονός ότι το ποσοστό απαντήσεων των συμμετεχόντων ήταν ίσο, η σωστή απάντηση είναι ότι η λίμνη Ορεστιάδα ανήκει στην Καστοριά. Επίσης, σε ποσοστό 10,71% οι συμμετέχοντες απάντησαν ότι η Ορεστιάδα ανήκει στη Δυτική Μακεδονία ή δεν απάντησαν, ενώ σε ποσοστό 3,57% απάντησαν ότι ανήκει σε Κρήτη και Κόρινθο. Το ότι μεγάλο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων δεν απάντησε στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το ότι η λίμνη Ορεστιάδα ανήκει στην Καστοριά, είναι σημαντικό, εφόσον δείχνει την έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας (Διάγραμμα 42).

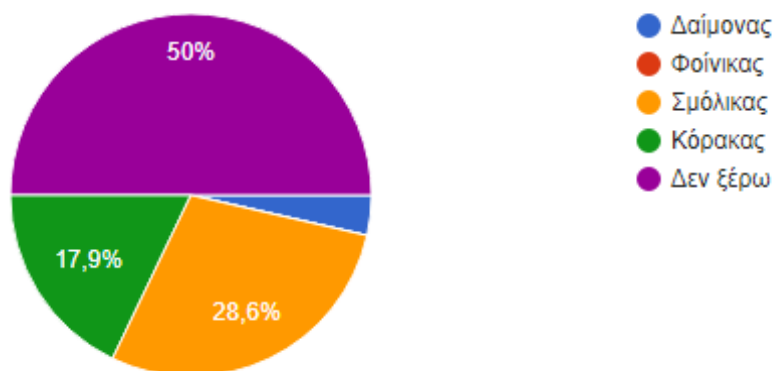
Διάγραμμα 42: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει η λίμνη Ορεσιτιάδα

Στο ακόλουθο ερώτημα «Ποια είναι η πρωτεύουσα του νομαρχιακού διαμερίσματος της Αιτωλοακαρνανίας;» το 67,9% απάντησαν σωστά ότι η πρωτεύουσα του συγκεκριμένου νομαρχιακού διαμερίσματος είναι το Μεσολόγγι ενώ το 21,4% το Αγρίνιο. Το 7,1% των συμμετεχόντων δεν γνώριζαν να απαντήσουν και τέλος το 3,6% απάντησαν την Πρέβεζα (Διάγραμμα 43).

Διάγραμμα 43: Ποια η πρωτεύουσα της Αιτωλοακαρνανίας

Στην ερώτηση «Πώς αλλιώς είναι γνωστά τα Βαρδούσια όρη;» το 50,00% των συμμετεχόντων απάντησαν ότι δε γνώριζαν, το 28,6% ότι είναι γνωστά και ως Σμόλικας και τέλος το 17,9% απάντησαν ότι είναι γνωστά ως Κόρακας. Ασήμαντο το ποσοστό 3,5% των συμμετεχόντων που απάντησε ότι τα Βαρδούσια ήταν γνωστά ως Δαίμονας. Η σωστή απάντηση είναι πως τα Βαρδούσια όρη είναι ένα σύμπλεγμα βουνών, περιλαμβάνοντας από το νοτιότερο άκρος της Πίνδου στη Στερεά Ελλάδα και το δεύτερο υψηλότερο βουνό της Ρούμελης μετά τη Γκιώνα (Διάγραμμα 44).

Διάγραμμα 44: Πώς αλλιώς ονομάζονται τα Βαρδούσια όρη

4.8 «Μιας και πιάσαμε πάλι τα νομαρχιακά διαμερίσματα, πρωτεύουσα της Αργολίδας είναι:»

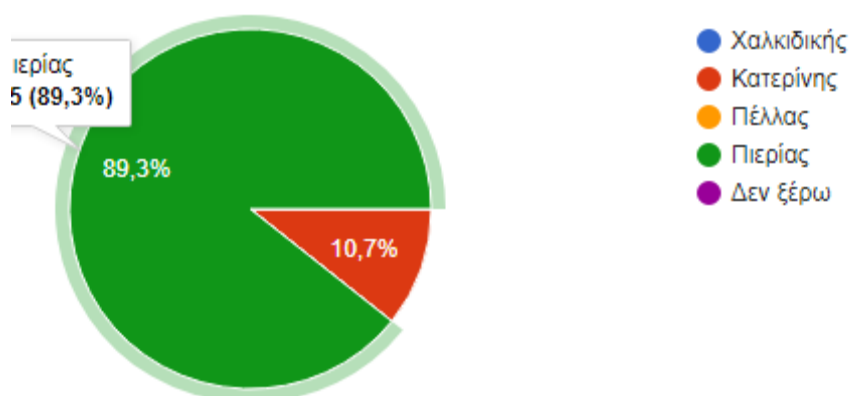
Οι ερωτώμενοι φοιτητές/τριες που συμμετείχαν στην έρευνα σε ποσοστό 82,15% απάντησαν σωστά ότι πρωτεύουσα της Αργολίδας είναι το Ναύπλιο, ενώ το 10,7% ανέφερε το Άργος. Μικρό επίσης ποσοστό συμμετεχόντων ανέφερε και την Τρίπολη (Διάγραμμα 45).

Διάγραμμα 45: Ποια η πρωτεύουσα της Αργολίδας

4.9 Κατερίνη είναι πρωτεύουσα του νομαρχιακού διαμερίσματος της...

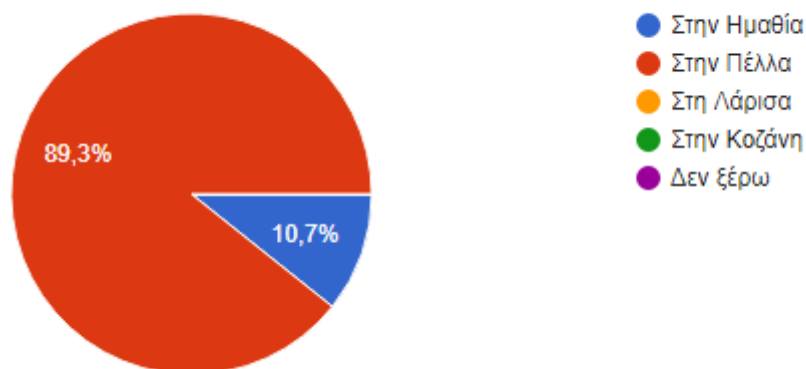
Στην ερώτηση σε πιο νομαρχιακό διαμέρισμα είναι πρωτεύουσα η Κατερίνη, οι φοιτητές απάντησαν σωστά σε ποσοστό 89,3% ότι είναι η Πιερία και σε ποσοστό 10,7% ότι είναι η Κατερίνη. Γεγονός που δείχνει ότι δεν έχουν ξεκάθαρη εννοιολογική σημασία του νομαρχιακού διαμερίσματος και της πόλης ή και της πρωτεύουσας νομού. Πιθανόν και τα δυο υπάρχουν κοινά στο μυαλό τους. Οι υπόλοιπες απαντήσεις των περιοχών παρουσίαζαν μηδαμινά ποσοστά (Διάγραμμα 46).

Διάγραμμα 46: Τίνος νομαρχιακού διαμερίσματος πρωτεύουσα είναι η Κατερίνη

4.10 Πού βρίσκονται τα Γιαννιτσά;

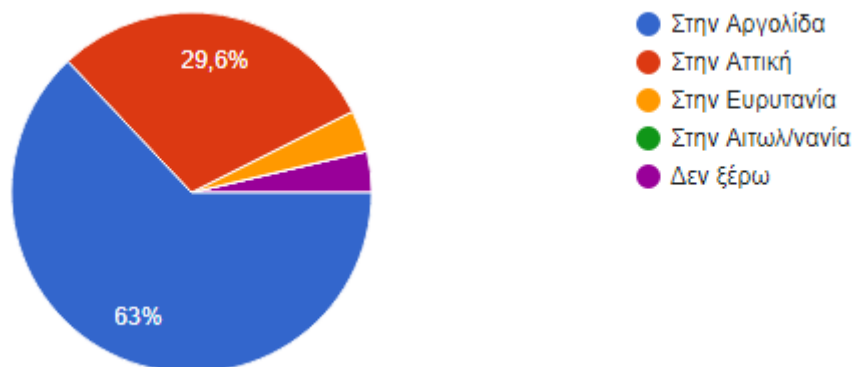
Στην παραπάνω ερώτηση, το μεγαλύτερο ποσοστό του ερωτώμενου δείγματος απάντησε σωστά ότι τα Γιαννιτσά βρίσκονται στην Πέλλα ενώ σε ποσοστό 10,7% απάντησε ότι βρίσκονται στην Ημαθία. Οι υπόλοιπες ενδεικτικές απαντήσεις πόλεων που υπήρχαν προ συμπληρωμένες στο ερωτηματολόγιο, παρουσίασαν μηδαμινά ποσοστά (Διάγραμμα 47).

Διάγραμμα 47: Που βρίσκονται τα Γιαννιτσά

4.11 Σε ποιο νομαρχιακό διαμέρισμα ανήκει η Επίδαυρος;

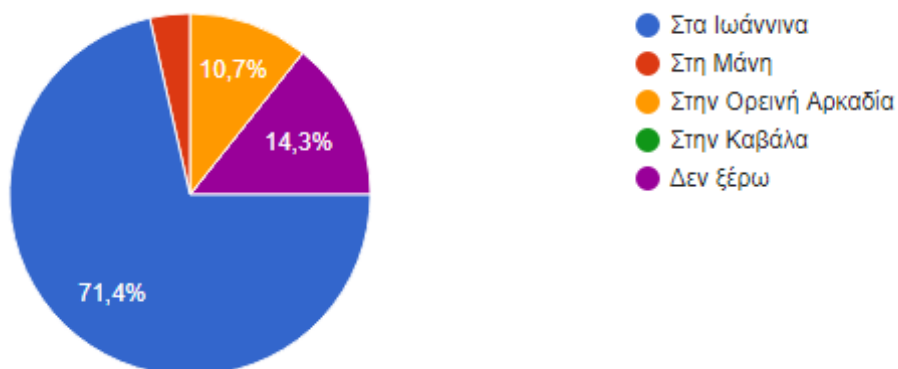
Όσον αφορά το ερώτημα σε πιο νομαρχιακό διαμέρισμα ανήκει η Επίδαυρος, το 63% των φοιτητών έδωσε σωστή απάντηση. Μόνο το 29,6% είπε ότι ανήκε στην Αττική. Μικρά ήταν τα ποσοστά που σημειώθηκαν όσον αφορά την Ευρυτανία και την Αιτωλοακαρνανία, ως απαντήσεις (Διάγραμμα 48).

Διάγραμμα 48: Σε ποιο νομαρχιακό διαμέρισμα ανήκει η Επίδαυρος

4.12 Πού βρίσκεται το πανέμορφο Πάπιγκο;

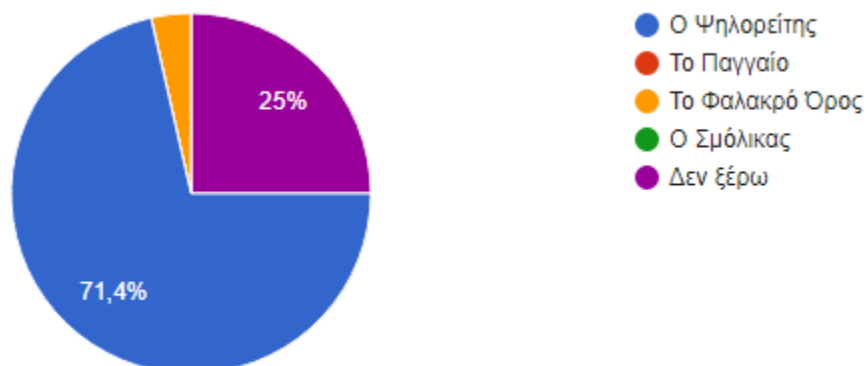
Όσον αφορά τις γνώσεις των φοιτητών/τριων με το που βρίσκεται το Πάπιγκο αναφέρουμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό συμμετεχόντων ανέφερε τα Ιωάννινα, ενώ το 14,3% δεν ήξερε (Διάγραμμα 49).

Διάγραμμα 49: Που βρίσκεται το Πάπιγκο

4.13 Ποιο βουνό είναι γνωστό κι ως Ίδη;

Στη παραπάνω ερώτηση οι φοιτητές απάντησαν σωστά σε ποσοστό 71,4% γνωρίζοντας ότι Ίδη είναι η άλλη ονομασία του Ψηλορείτη (Διάγραμμα 50).

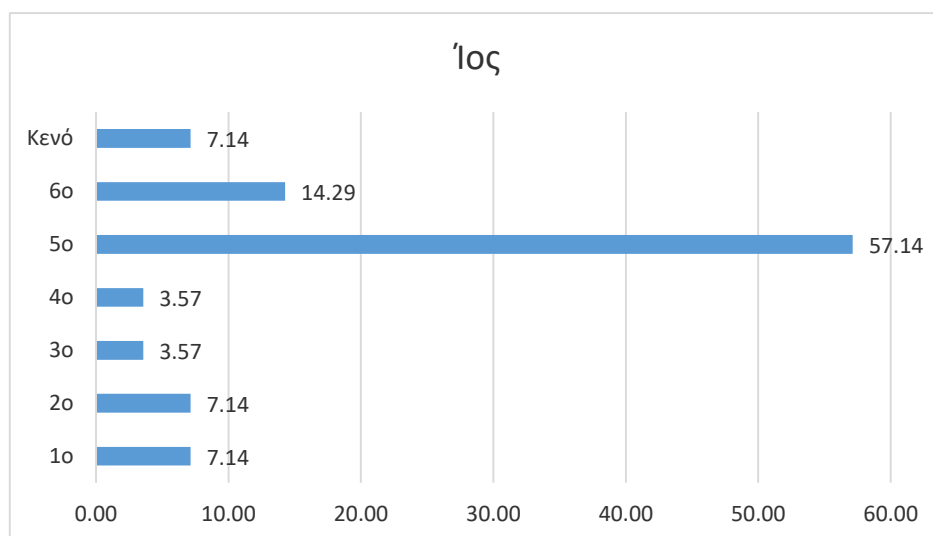

Διάγραμμα 50: Ποιο βουνό είναι γνωστό ως Ίδη;

4.14 Ταξινόμηση με φθίνουσα σειρά, με βάση την έκτασή τους, τα παρακάτω νησιά.

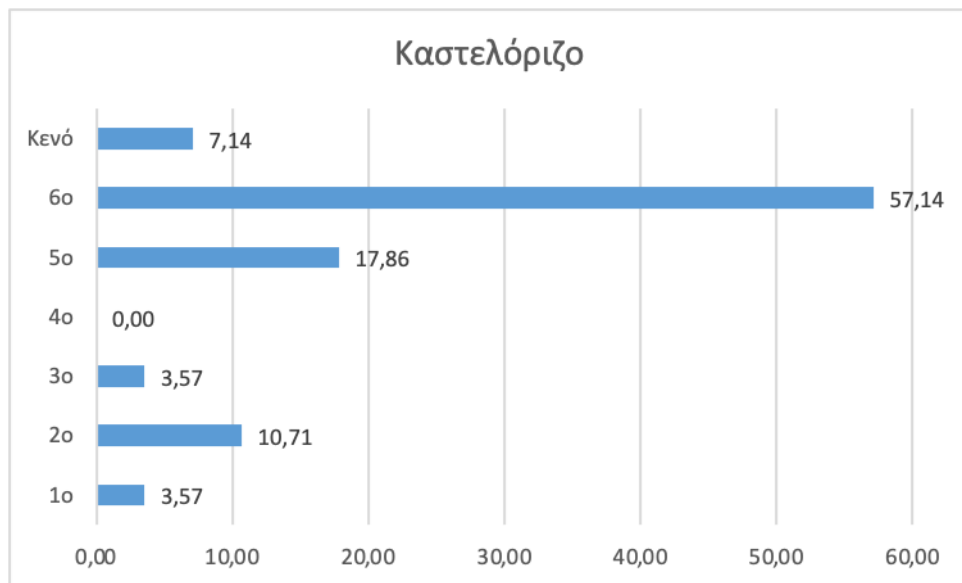
Στα παρακάτω διαγράμματα απεικονίζονται οι απαντήσεις των φοιτητών/τριων σχετικά με την έκταση των νησιών σε φθίνουσα σειρά.

Σύμφωνα με το γράφημα, οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 57,14% απάντησαν ότι η Ίος είναι το 5^ο κατά σειρά νησί έναντι των υπολοίπων, σε ποσοστό 14,29% ότι είναι το 6^ο και σε ποσοστό 7,14% οι απαντήσεις των ερωτώμενων ταξινομούσαν την Ίο ως 1^ο και 2^ο νησί αλλά και πολλοί δεν ανταποκρίθηκαν στην απάντηση της ερώτησης, γεγονός που δείχνει την έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας. Σύμφωνα όμως με τα πραγματικά δεδομένα ταξινόμησης των νησιών ανά έκταση η Ίος είναι βάσης έκτασης το 27^ο σε σειρά νησί (έκταση 108 χλμ.²)(Διάγραμμα 51).

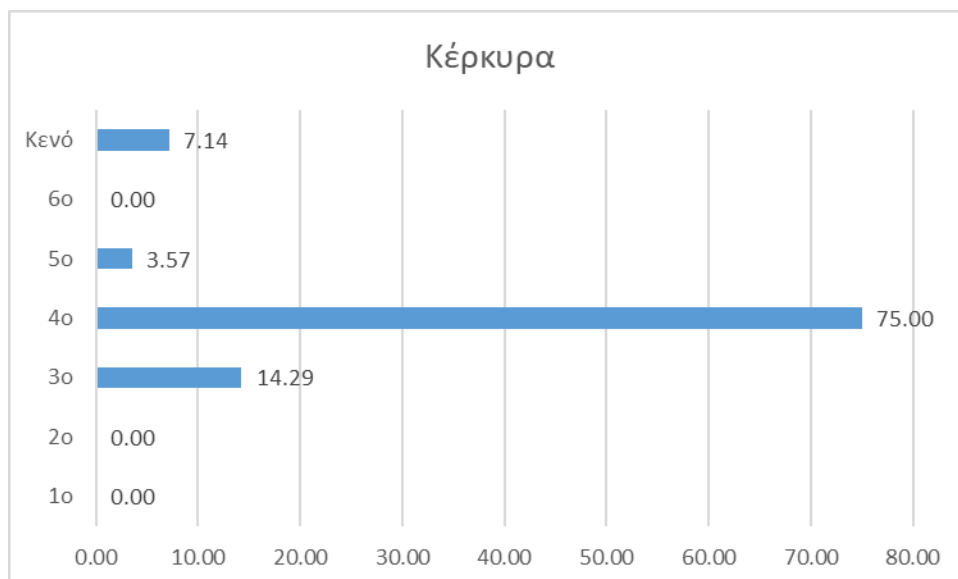
Διάγραμμα 51: Ταξινόμηση ως προς την έκταση: νησί Ίος

Σύμφωνα με το γράφημα, οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 57,14% απάντησαν ότι το Καστελόριζο είναι το 6^ο κατά σειρά νησί έναντι των υπολοίπων, σε ποσοστό 17,86% ότι είναι το 5^ο και σε ποσοστό 10,71% οι απαντήσεις των ερωτώμενων ταξινομούσαν το Καστελόριζο 2^ο νησί. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των φοιτητών/τριων ανταποκρίθηκαν θετικά στην απάντηση της παραπάνω ερώτησης, δείχνει την μη έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας. Σύμφωνα όμως με τα πραγματικά δεδομένα ταξινόμησης των νησιών ανά έκταση το Καστελόριζο βάση έκτασης είναι το τελευταίο σε σειρά νησί (έκταση 12 χλμ.²) (Διάγραμμα 52).

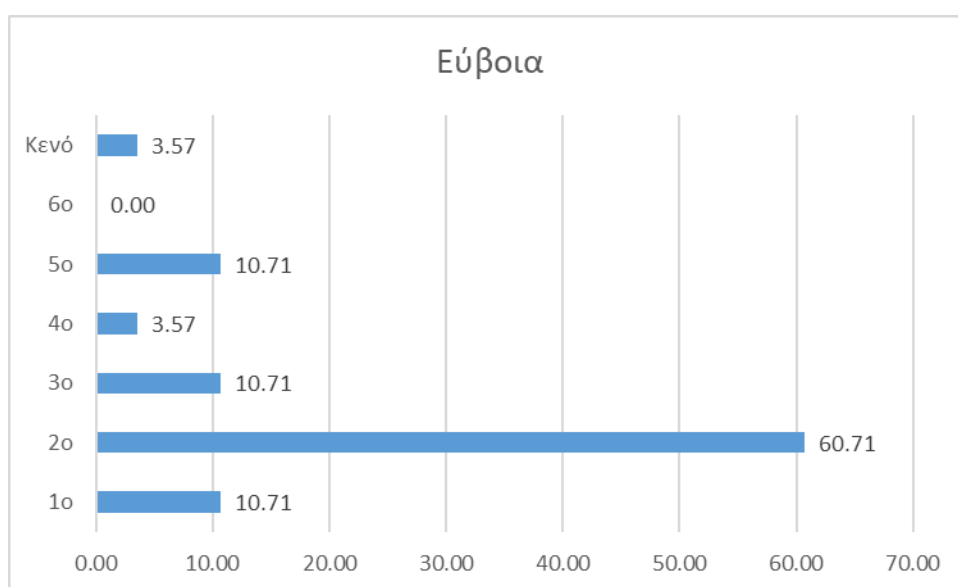
Διάγραμμα 52: Ταξινόμηση νησί Καστελόριζο

Σύμφωνα με το παρακάτω γράφημα, οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 75,00% απάντησαν ότι η Κέρκυρα είναι το 4^ο κατά σειρά νησί έναντι των υπολοίπων, σε ποσοστό 14,29% ότι είναι το 3^ο ενώ σε ποσοστό 7,14% οι συμμετέχοντες δεν ανταποκρίθηκαν στην ερώτηση, συνεπώς δε γνώριζαν. Το ότι το μεγαλύτερο ποσό των φοιτητών/τριων δεν ανταποκρίθηκαν σωστά στην απάντηση της παραπάνω ερώτησης, δείχνει την έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας. Σύμφωνα όμως με τα πραγματικά δεδομένα ταξινόμησης των νησιών ανά έκταση η Κέρκυρα είναι το 7^ο βάση έκτασης σε σειρά νησί (έκταση 592,9 χλμ.²)(Διάγραμμα 53).

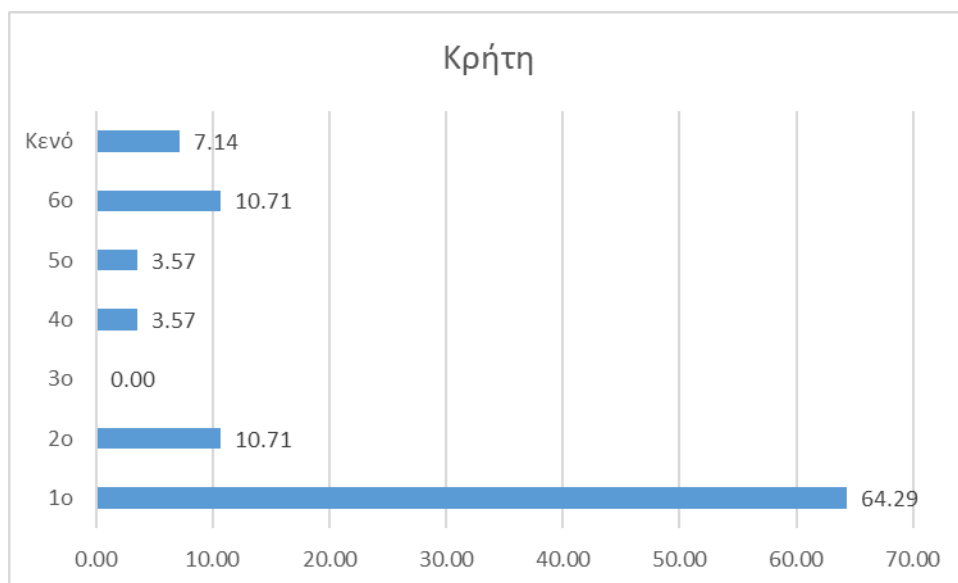
Διάγραμμα 53: Ταξινόμηση νησί Κέρκυρα

Σύμφωνα με το παρακάτω γράφημα, οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 60,71% απάντησαν ότι η Εύβοια είναι το 2^ο κατά σειρά νησί έναντι των υπολοίπων, σε ποσοστό 10,71% ότι είναι μεταξύ 1^ο, 3^ο και 5^ο, ενώ σε ποσοστό 3,57% οι συμμετέχοντες ταξινομήσαν την Εύβοια ως 4^ο νησί ή δεν ανταποκρίθηκαν στην ερώτηση, συνεπώς δε γνώριζαν. Το ότι το μεγαλύτερο ποσό των φοιτητών/τριων ανταποκρίθηκε σωστά στην απάντηση της ερώτησης, δείχνει την μη έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας. Από τα ερευνητικά αποτελέσματα διαπιστώνεται ότι οι ερωτώμενοι γνώριζαν ότι η Εύβοια είναι βάση της έκτασης της από τα μεγαλύτερα ελλαδικά νησιά, γεγονός που φαίνεται και από τις απαντήσεις που δόθηκαν από τους ερωτώμενους (έκταση 3670 χλμ.²) (Διάγραμμα 54).

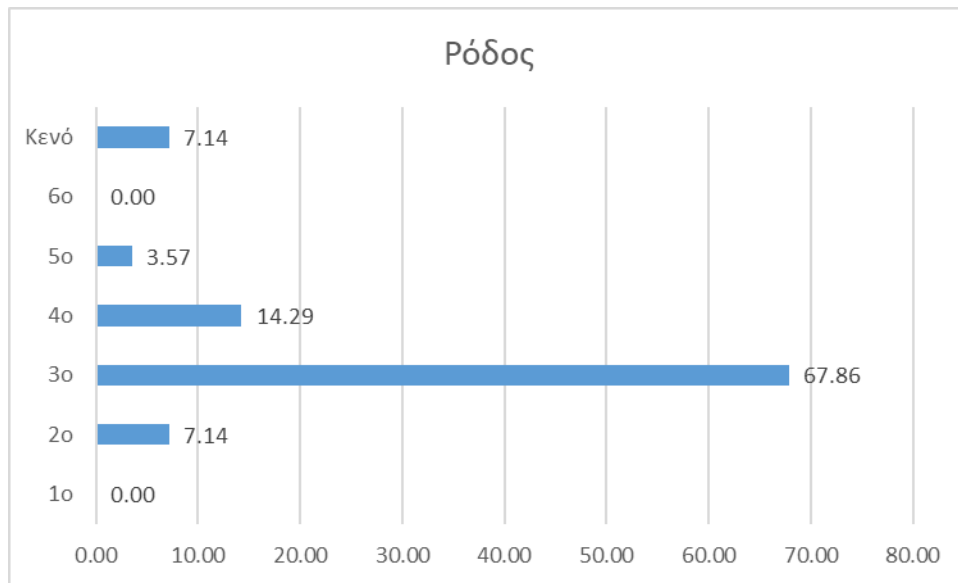
Διάγραμμα 54: Ταξινόμηση νησί Εύβοια

Σύμφωνα με το παρακάτω γράφημα, οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 64,29% απάντησαν ότι η Κρήτη είναι το 1^ο κατά σειρά νησί έναντι των υπολοίπων. Σε ποσοστό 10,71% απάντησαν ότι η Κρήτη είναι 2^ο και 6^ο νησί, ενώ οι υπόλοιπες απαντήσεις των συμμετεχόντων σημείωσαν ποσοστό 3,57%. Η τυχαίες απαντήσεις των ερωτώμενων σχετικά με την έκταση σε ένα τόσο διαδεδομένο νησί όπως είναι η Κρήτη, δείχνει την έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας. Από τα ερευνητικά αποτελέσματα διαπιστώνεται ότι οι ερωτώμενοι γνώριζαν ότι η Κρήτη είναι βάση της έκτασης της το μεγαλύτερο ελληνικό νησί, γεγονός που επιβεβαιώνεται και από τις απαντήσεις των ερωτώμενων (έκταση 8336 χλμ.²) (Διάγραμμα 55).

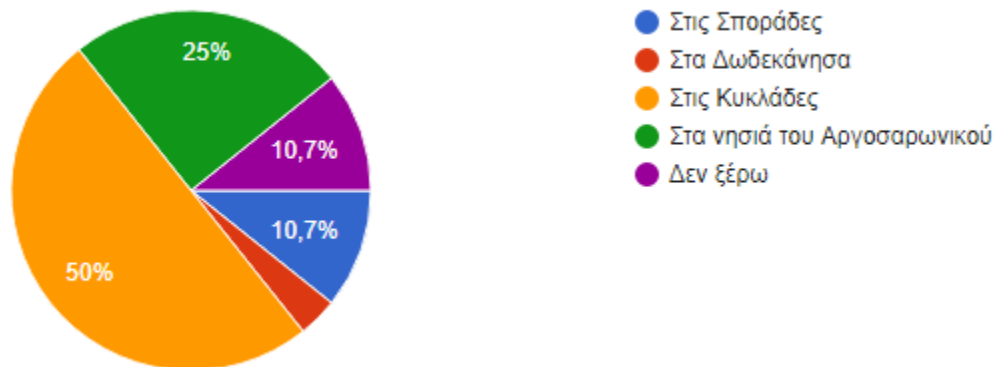
Διάγραμμα 55: Ταξινόμηση νησί Κρήτη

Σύμφωνα με το παρακάτω γράφημα, οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 67,86% απάντησαν ότι η Ρόδος είναι το 3^ο σε έκταση, έναντι των υπολοίπων κατά σειρά νησί. Οι υπόλοιπες απαντήσεις των συμμετεχόντων σε ποσοστό 14,29% ταξινομούσαν την Ρόδο ως 4^ο νησί και σε ποσοστό 7,14% ως 2^ο. Παρά το γεγονός ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων ανέφερε τη Ρόδο ως 1^ο σε έκταση νησί, η απάντηση που δόθηκε από τους συμμετέχοντες δεν ήταν σωστή εφόσον η Ρόδος είναι το 2^ο σε έκταση νησί. Νησί 1^ο σε έκταση είναι η Κρήτη. Το ότι οι συμμετέχοντες δεν ανταποκρίθηκαν ορθά στην απάντηση της παραπάνω ερώτησης, δείχνει την έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας (Διάγραμμα 56).

Διάγραμμα 56: Ταξινόμηση νησί Ρόδος

Σε ποιο σύμπλεγμα νησιών ανήκει η Τζια;

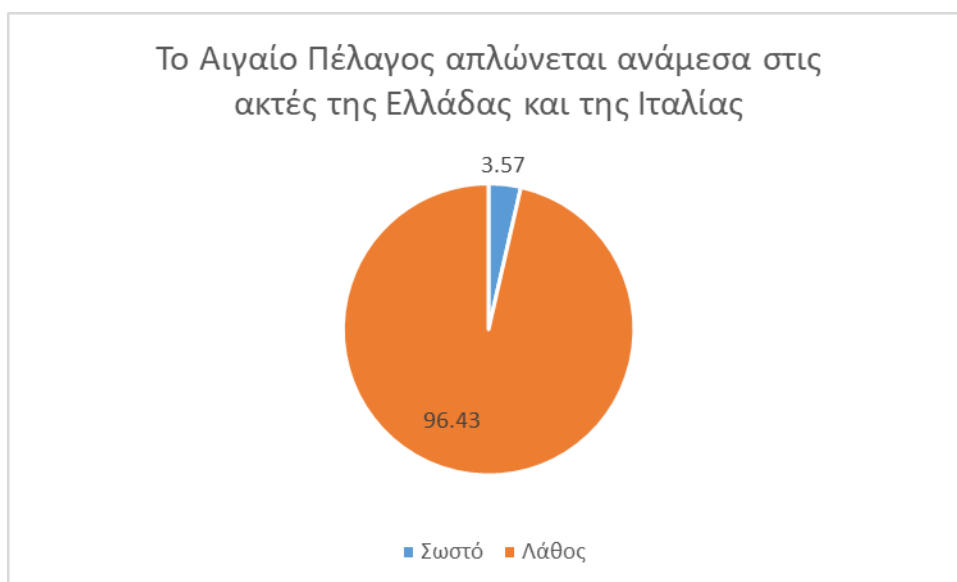

Διάγραμμα 57: Σε πιο νησιωτικό σύμπλεγμα ανήκει η Τζια;

Σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα το 50,00% των φοιτητών απάντησε ότι η Τζια ανήκει στις Κυκλάδες, ενώ το 25,00% ότι ανήκε στα νησιά του Αργοσαρωνικού. Ίσο ποσοστό, της τάξεως του 10,7% απάντησε ότι ανήκε στις Σποράδες ή οι φοιτητές δεν γνώριζαν. Μικρό ποσοστό σημειώθηκε ότι η Τζια ανήκε στα Δωδεκάνησα (Διάγραμμα 57).

4.15 Ποιες από τις παρακάτω προτάσεις είναι σωστές και ποιες λανθασμένες;

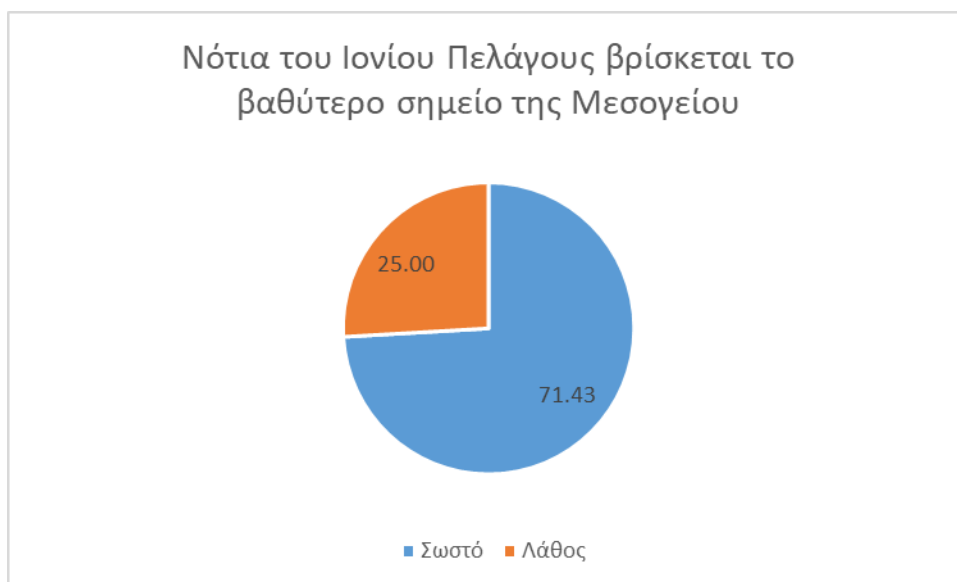
Στο παρακάτω διάγραμμα απεικονίζεται η ερώτηση ότι το Αιγαίο Πέλαγος απλώνεται ανάμεσα στις ακτές της Ελλάδας και της Ιταλίας. Από τους 28 συμμετέχοντες φοιτητές που συμμετείχαν στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου το 96,43% απάντησαν ότι η συγκεκριμένη τεκμηρίωση ήταν λάθος ενώ μόνο 3,57% θεώρησε τη συγκεκριμένη τεκμηρίωση σωστή. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το ότι το Αιγαίο Πέλαγος δεν απλώνεται ανάμεσα στις ακτές της Ελλάδας και της Ιταλίας, είναι πολύ σημαντικό. Ωστόσο, ποσοστό 3,57% των φοιτητών που δεν ανταποκρίθηκαν στην απάντηση της ερώτησης δεν είναι και τόσο σημαντικό, γεγονός που δείχνει την μη έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας (Διάγραμμα 58).

Διάγραμμα 58: Που απλώνεται το Αιγαίο Πέλαγος

Το παρακάτω διάγραμμα αναπαριστά ότι το Ιόνιο βρίσκεται στη Μεσόγειο θάλασσα. Από τα 28 άτομα που συμμετείχαν ενεργά στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, οι 20 εξ' αυτών απάντησαν πως η συγκεκριμένη διατύπωση ήταν «Σωστή» και οι 8 απάντησαν ότι ήταν «Λάθος». Επίσης, παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό 71,43% των συμμετεχόντων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με ότι το Ιόνιο Πέλαγος είναι το βαθύτερο σημείο της Μεσογείου θάλασσας,

κάτι πολύ σημαντικό. Ωστόσο, ποσοστό 25,00% των φοιτητών που δεν απάντησαν σωστά στην ερώτηση, δείχνει την έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας (Διάγραμμα 59).

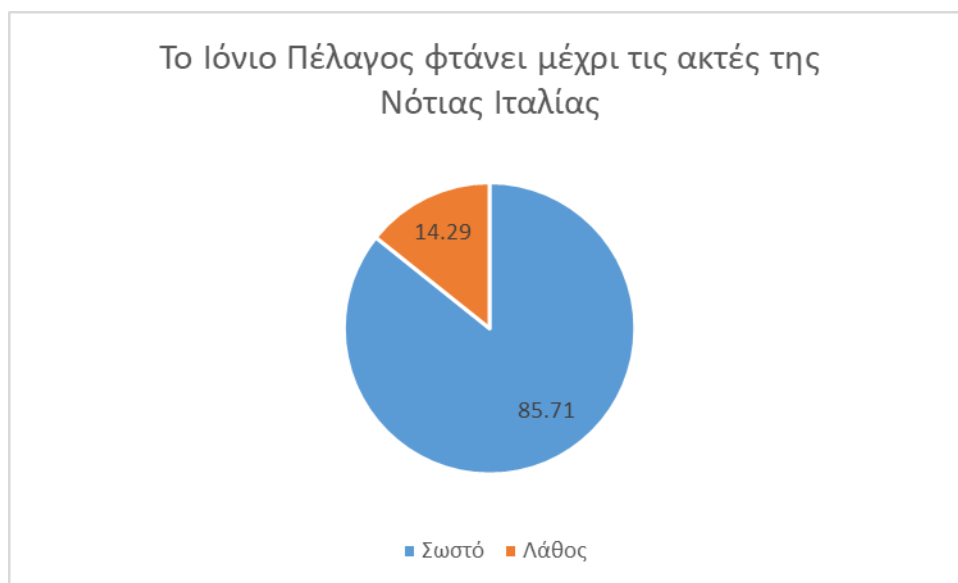
Διάγραμμα 59: Βαθύτερο σημείο Μεσογείου

Το παρακάτω διάγραμμα αφορά την ερώτηση «Αν το Καρπάθιο Πέλαγος βρέχει το νησί της Κέρκυρας». Μεταξύ των 28 συμμετεχόντων που συμμετείχαν στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό 82,14% απάντησε, ότι η συγκεκριμένη ερώτηση είναι όντως λάθος αναφορικά με το ότι το Νησί της Κέρκυρας βρέχεται από το Καρπάθιο Πέλαγος. Ωστόσο, το ποσοστό 17,86% των φοιτητών/τριων που δεν απάντησαν σωστά στην ερώτηση δείχνει έλλειψη βασικών γνώσεων στον τομέα της γεωγραφίας (Διάγραμμα 60).

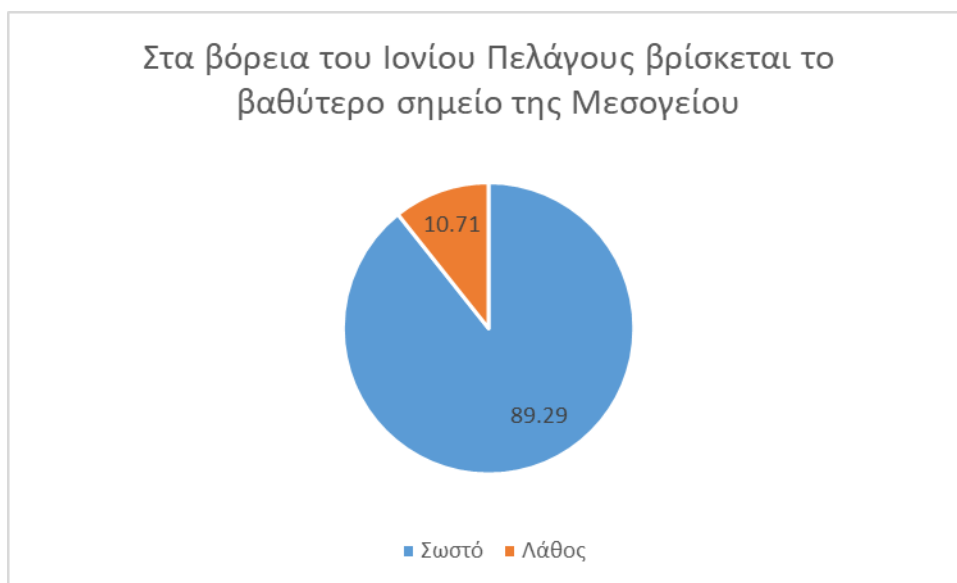
Διάγραμμα 60: Πιο νησί βρέχει το Καρπάθιο Πέλαγος

Το ακόλουθο διάγραμμα σχετίζεται με το ερώτημα «**Το Ιόνιο Πέλαγος φτάνει μέχρι τις ακτές της Νότιας Ιταλίας**». Από τους 28 ενεργούς συμμετέχοντες που συμμετείχαν στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, οι 24 απάντησαν πως η συγκεκριμένη διατύπωση ήταν «Σωστή» και οι 4 απάντησαν ότι ήταν «Λάθος». Είναι πολύ σημαντικό, ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων της τάξεως του 85,71% απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το ότι το Ιόνιο Πέλαγος φτάνει μέχρι τις ακτές της Νότιας Ιταλίας. Παρόλα αυτά, σε ποσοστό 14,29% των φοιτητών δεν ανταποκρίθηκε στην απάντηση της παραπάνω ερώτησης δείχνοντας την έλλειψη βασικών γνώσεων στον κλάδο της γεωγραφίας (Διάγραμμα 61).

Διάγραμμα 61: Που φτάνει το Ιόνιο Πέλαγος

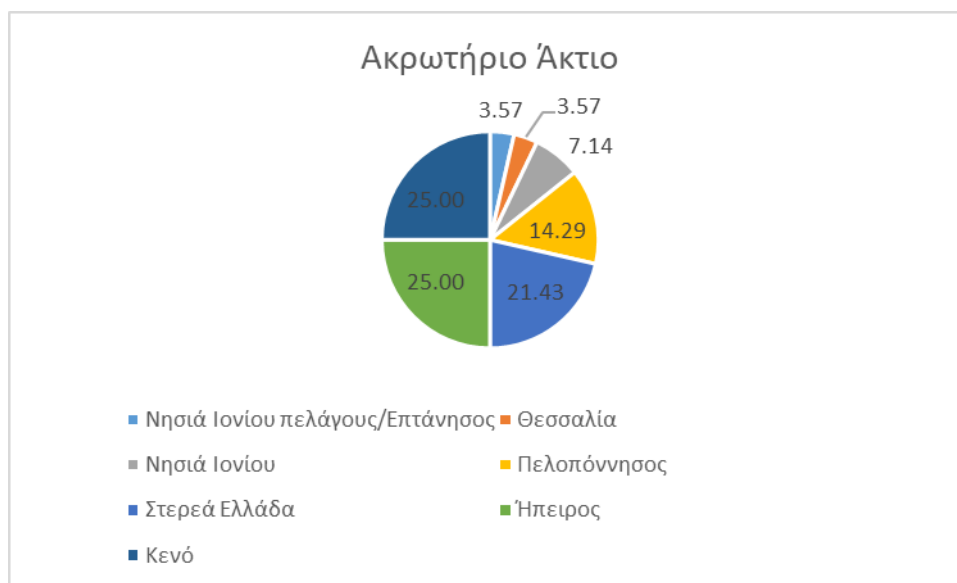
Παρακάτω στο διάγραμμα απεικονίζεται η ερώτηση ότι **«Στα Βόρεια του Ιονίου Πελάγους βρίσκεται το βαθύτερο σημείο της Μεσογείου»**. Από τους 28 συμμετέχοντες που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο, οι 25 απάντησαν ότι η συγκεκριμένη ερώτηση ήταν «Σωστή» ενώ τρεις συμμετέχοντας θεώρησαν τη συγκεκριμένη τεκμηρίωση ως «Λάθος». Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό 89,29% των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε λάθος στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το ότι «Στα Βόρεια του Ιονίου Πελάγους βρίσκεται το βαθύτερο σημείο της Μεσογείου», παράγοντας πολύ σημαντικός. Επιπρόσθετα, ποσοστό της τάξεως του 14,29% των φοιτητών δεν απάντησε σωστά στην ερώτηση, αντιλαμβανόμενοι την έλλειψη βασικών γνώσεων γεωγραφίας (Διάγραμμα 62).

Διάγραμμα 62: Που βρίσκεται το βαθύτερο σημείο της Μεσογείου

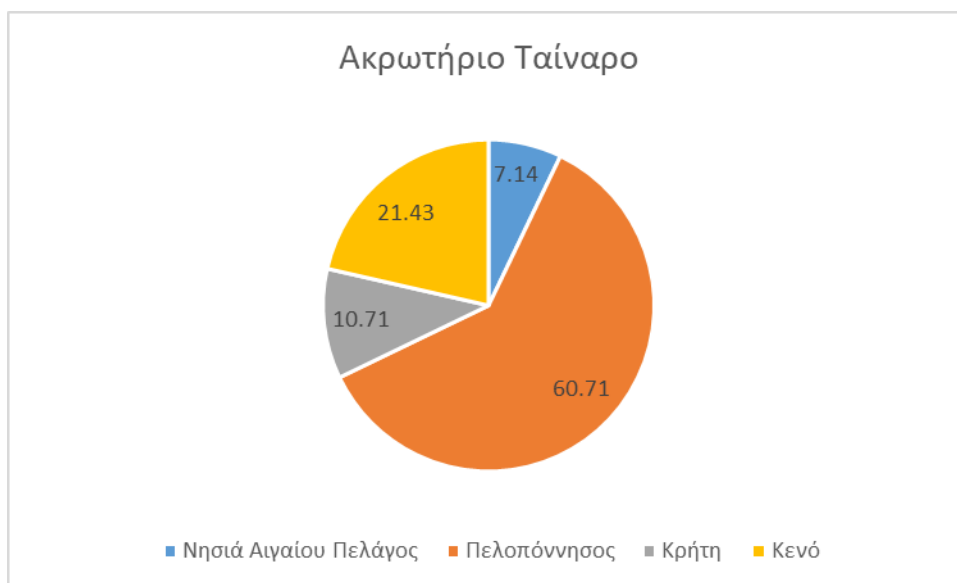
4.16 Τα γεωγραφικά διαμερίσματα που ανήκουν τα ακρωτήρια.

Παρακάτω, το διάγραμμα απαντά στην ερώτηση ποιο είναι το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει το ακρωτήριο Άκτιο. Από τους 28 συμμετέχοντες που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο, το 25,00% απάντησαν ότι το ακρωτήριο Άκτιο βρίσκεται στην Ήπειρο ενώ ομοίως το 25% στη Στερεά Ελλάδα. Το ότι οι πιο πολλοί συμμετέχοντες απάντησαν σωστά αναφορικά με το ότι το Άκτιο βρίσκεται στην Ήπειρο, είναι πολύ σημαντικό. Πολλοί από τους συμμετέχοντες δεν ανταποκρίθηκαν στην ερώτηση, γεγονός που πιστοποιεί την έλλειψη βασικών γνώσεων γεωγραφίας (Διάγραμμα 63).

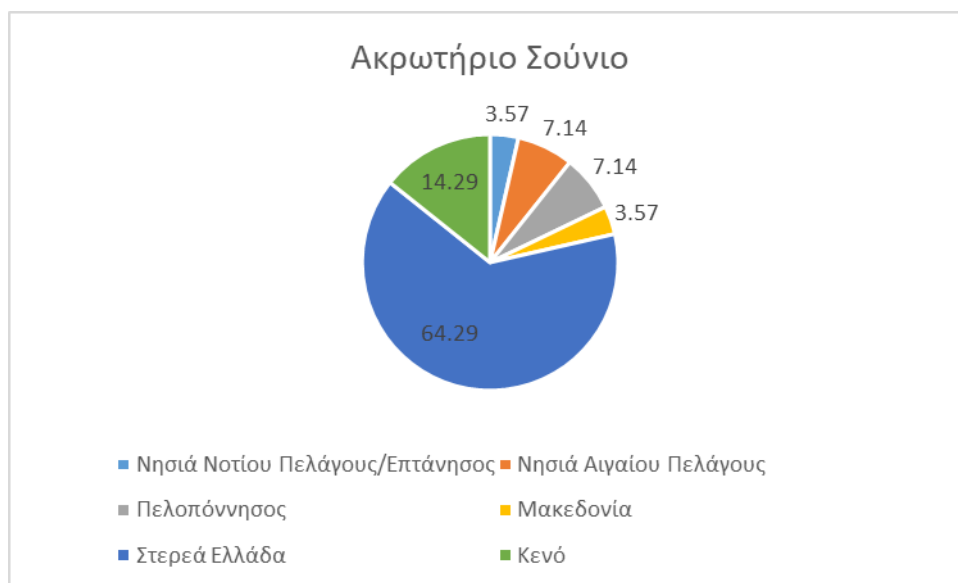
Διάγραμμα 63: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει το ακρωτήριο Άκτιο

Το διάγραμμα που ακολουθεί, απαντά στο ερώτημα «Ποιο είναι το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει το ακρωτήριο Ταίναρο». Από τους 28 συμμετέχοντες που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο, το 60,71% απάντησαν ότι το ακρωτήριο Ταίναρο βρίσκεται στην Πελοπόννησο ενώ σε ποσοστό 21,43% από αυτούς, «προσπέρασαν την ερώτηση» αφήνοντας την κενή. Το γεγονός ότι οι περισσότεροι απάντησαν σωστά, ότι το ακρωτήριο Ταίναρο βρίσκεται στην Πελοπόννησο, αποτελεί σημαντικό παράγοντα. Από την άλλη όσοι έδωσαν λάθος απάντηση ή δεν απάντησαν, δεν «κατέχουν» βασικές γνώσεις γεωγραφίας (Διάγραμμα 64).

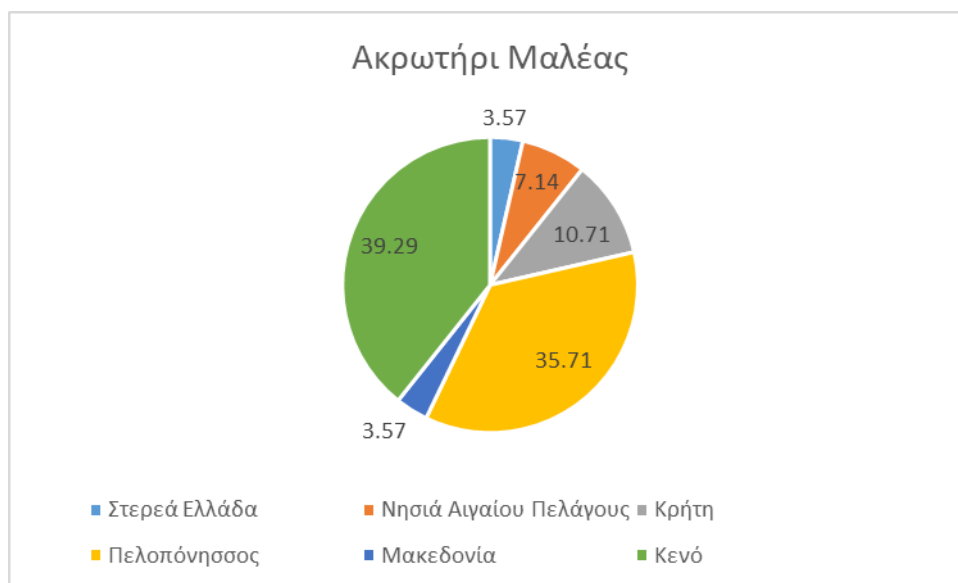
Διάγραμμα 64: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει το ακρωτήριο Ταΐναρο

Έπειτα, το γράφημα απαντά στο εξής ερώτημα: «**Σε ποιο γεωγραφικό διαμέρισμα ανήκει το ακρωτήριο Σούνιο**». Παρατηρείται ότι από τους 28 φοιτητές που συμμετείχαν ενεργά στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, οι 64,29% απάντησαν ότι το ακρωτήριο Σούνιο βρίσκεται στην Στερεά Ελλάδα. Απ' την άλλη σε ποσοστό 14,29% από αυτούς άφησαν κενή την ερώτηση. Είναι αρκετά σημαντικό ότι ένα μεγάλο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησαν ότι το ακρωτήριο Σούνιο βρίσκεται στην Στερεά Ελλάδα, ειδικά για ένα ακρωτήριο που είναι ευρέως γνωστό. Πάρα ταύτα, διαπιστώνεται η έλλειψη βασικών γνώσεων γεωγραφίας (Διάγραμμα 65).

Διάγραμμα 65: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει το ακρωτήρι Σούνιο

Έπειτα, το γράφημα απαντά στο εξής ερώτημα: «**Σε ποιο γεωγραφικό διαμέρισμα ανήκει το ακρωτήρι Μαλέας**». Παρατηρείται ότι από τους 28 συμμετέχοντες που συμμετείχαν ενεργά στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, το 35,71% αυτών απάντησαν ότι το ακρωτήριο Μαλέας βρίσκεται στην Πελοπόννησο. Απ' την άλλη το 39,29% από αυτούς, άφησαν κενή την ερώτηση. Είναι αρκετά σημαντικό ότι ένα ικανοποιητικό ποσοστό 35,71% των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησαν σωστά ότι το ακρωτήριο Μαλέας βρίσκεται στην Πελοπόννησο. Από την άλλη, σημαντικό ποσοστό ατόμων σε σχέση με το δείγμα μας, δεν απάντησαν στην ερώτηση. Διαπιστώνεται ότι υπάρχει έλλειψη βασικών γνώσεων γεωγραφίας (Διάγραμμα 66).

Διάγραμμα 66: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει το ακρωτήριο Μαλέας

Παρακάτω, το διάγραμμα απαντά στην ερώτηση: «Σε ποιο γεωγραφικό διαμέρισμα ανήκει τελικά ακρωτήριο Άραξος»; Όπως βλέπουμε, από τους 28 ερωτηθέντες που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο, το 25,00% απάντησαν ότι το ακρωτήριο Άραξος βρίσκεται στην Πελοπόννησο, ενώ 35,71% εξ' αυτών δεν ανταποκρίθηκαν στην ερώτηση. Το ότι ένα αρκετά ικανοποιητικό ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το ότι ο Άραξος βρίσκεται στην Πελοπόννησο, είναι πολύ σημαντικό. Από την άλλη, σχεδόν οι μισοί σε σχέση με το δείγμα μας, προχώρησαν στην επόμενη ερώτηση, γεγονός που πιστοποιεί την έλλειψη βασικών γνώσεων στον κλάδο της γεωγραφίας (Διάγραμμα 67).

Διάγραμμα 67: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει το ακρωτήριο Άραξος

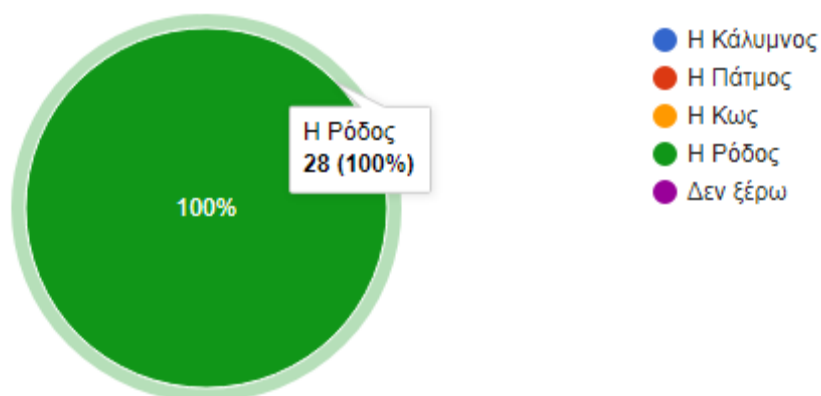
Τέλος, το γράφημα δίνει απάντηση στο εξής ερώτημα: «**Σε ποιο γεωγραφικό διαμέρισμα βρίσκεται το ακρωτήριο Καφηρέας**». Από τους 28 συμμετέχοντες, το 39,29% δεν ανταποκρίθηκαν στην ερώτηση ενώ κάποιοι απάντησαν ότι βρίσκεται στην Στερεά Ελλάδα και το 17,86% απάντησαν ότι ανήκει στα νησιά Αιγαίου Πελάγους. Καταλήγουμε στο ότι οι περισσότεροι από τους συμμετέχοντες, δεν απάντησαν καθόλου στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το ότι το ακρωτήριο Καφηρέας βρίσκεται στην Εύβοια. Επίσης, παρατηρούμε γενικά ότι οι απόψεις δίστανται συγκριτικά με το δείγμα μας και αναφορικά με το παραπάνω ερώτημα, πράγμα που δείχνει την έλλειψη ορισμένων γνώσεων γεωγραφίας (Διάγραμμα 68).

Διάγραμμα 68: Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκει το ακρωτήρι Καφηρέας

4.17 Ποιο είναι το μεγαλύτερο νησί των Δωδεκανήσων;

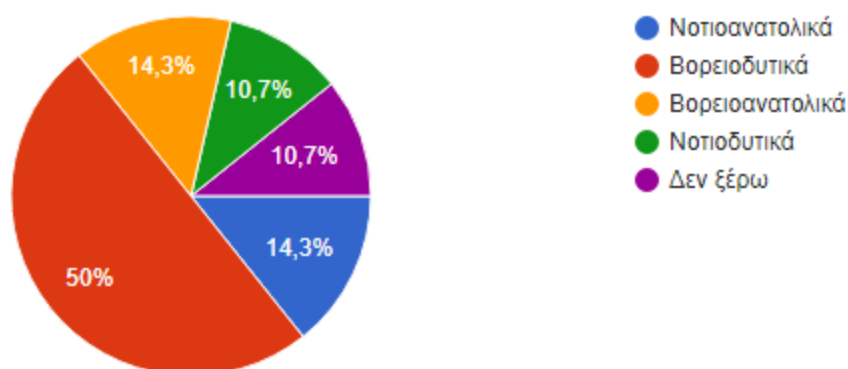
Η παραπάνω ερώτηση εξέπληξε την ερευνήτρια εφόσον σε ποσοστό 100% (28) των ερωτώμενων γνώριζε και απάντησε ότι το μεγαλύτερο νησί των Δωδεκανήσων είναι η Ρόδος. Η σωστή απάντηση της συγκεκριμένης ερώτησης οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η Ρόδος είχε μείνει γνωστή στους φοιτητές από την πενθήμερη εκδρομή τους τέλη του λυκείου, μια αξέχαστη εμπειρία των μαθητικών χρόνων (Διάγραμμα 69).

Διάγραμμα 69: Το μεγαλύτερο νησί των Δωδεκανήσων

4.18 Η Κως βρίσκεται από την Ρόδο

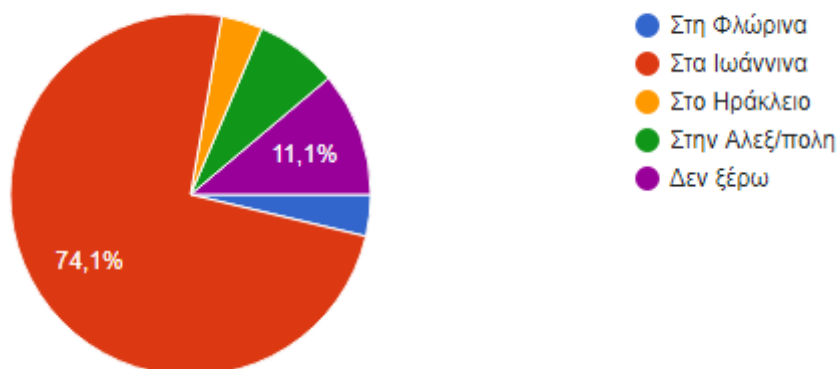
Το 50% των συμμετεχόντων του ερωτηματολογίου απάντησε ότι η Κως βρίσκεται βορειοδυτικά της Ρόδου, ενώ ένα ποσοστό (14,3%) απάντησε ότι βρίσκεται βορειοανατολικά και νοτιοανατολικά. Επίσης, σε ποσοστό ίσο μεταξύ των συμμετεχόντων, δόθηκαν στις απαντήσεις ότι δε γνώριζαν ή ότι η Κως βρίσκεται νοτιοδυτικά της Ρόδου (Διάγραμμα 70).

Διάγραμμα 70: Τοποθεσίας της Κω

4.19 Πού πρέπει να ταξιδέψεις για να επισκεφτείς τη λίμνη Παμβώτιδα;

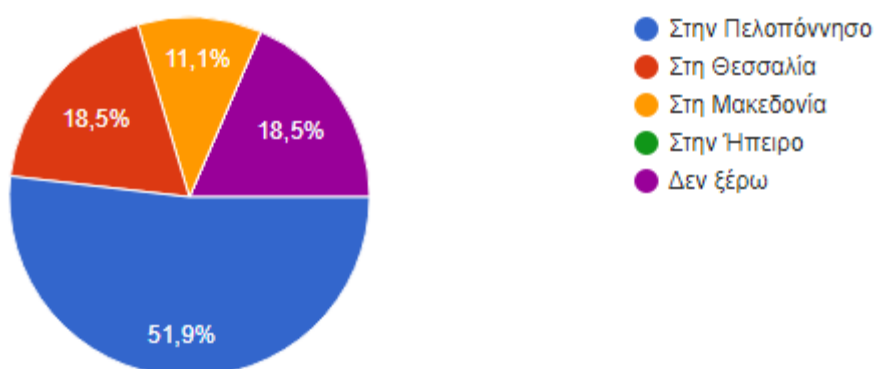
Σχετικά για το ταξίδι που ενδέχεται να κάνεις για να επισκεφτείς τη λίμνη Παμβώτιδα, το 74,1% των φοιτητών/τριων απάντησαν τα Ιωάννινα, ενώ το 11,1% δε γνώριζε. Μικρά ποσοστά δόθηκαν σε απαντήσεις όπως ότι ο καθείς που θέλει να επισκεφτεί τη λίμνη Παμβώτιδα πρέπει να πάει Αλεξανδρούπολη, Φλώρινα ή δε γνώριζαν (Διάγραμμα 71).

Διάγραμμα 71: Που βρίσκεται η λίμνη Παμβώτιδα;

4.20 Πού θα συναντήσεις τον ποταμό Αλφειό;

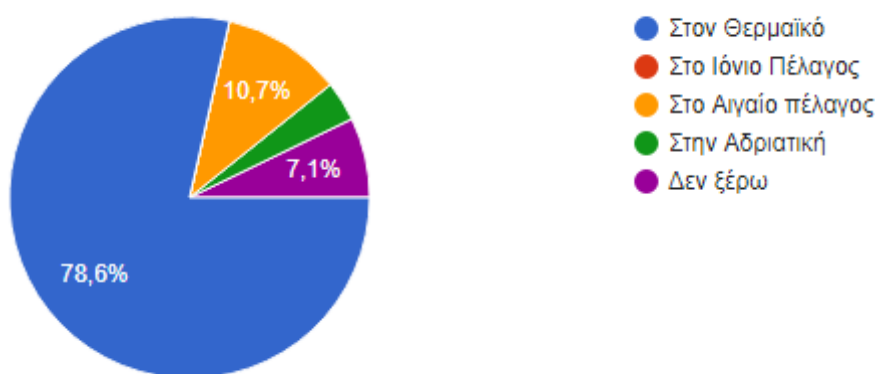
Το 51,9% των συμμετεχόντων απάντησαν ότι ο ποταμός Αλφειός βρίσκεται στην Πελοπόννησο, ενώ σε ίσο ποσοστό (18,5%) έδωσαν ως απαντήσεις Θεσσαλία ή δε γνώριζαν και τέλος σε ποσοστό 11,1% ανέφεραν την Μακεδονία. Γεγονός που δείχνει ότι οι συμμετέχοντες δεν είχαν καλή γνώση του θέματος (Διάγραμμα 72).

Διάγραμμα 72: Που βρίσκεται ο ποταμός Αλφειός;

4.21 Πού εκβάλλει ο ποταμός Αλιάκμονας;

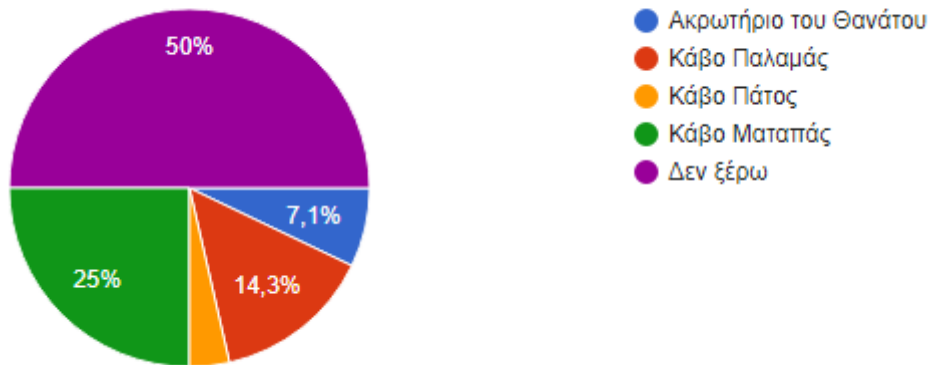
Όσον αφορά το ερώτημα σχετικά με τις εκβολές του Αλιάκμονα, το 78,6% των φοιτητών/τριων απάντησε από τον Θερμαϊκό ενώ το 10,7% από το Αιγαίο Πέλαγος. Ποσοστό 7,1% δε γνώριζε, ενώ μικρό ποσοστό απάντησε την Αδριατική. Το γεγονός ότι το υψηλότερο ποσοστό που σημειώθηκε αφορούσε τον Θερμαϊκό, τονίζει τη γνώση των συμμετεχόντων επί της συγκεκριμένης ερώτησης (Διάγραμμα 73).

Διάγραμμα 73: Που εκβάλλει ο ποταμός Αλιάκμονας

4.22 Πώς αλλιώς ονομάζεται το Ακρωτήριο Ταίναρο;

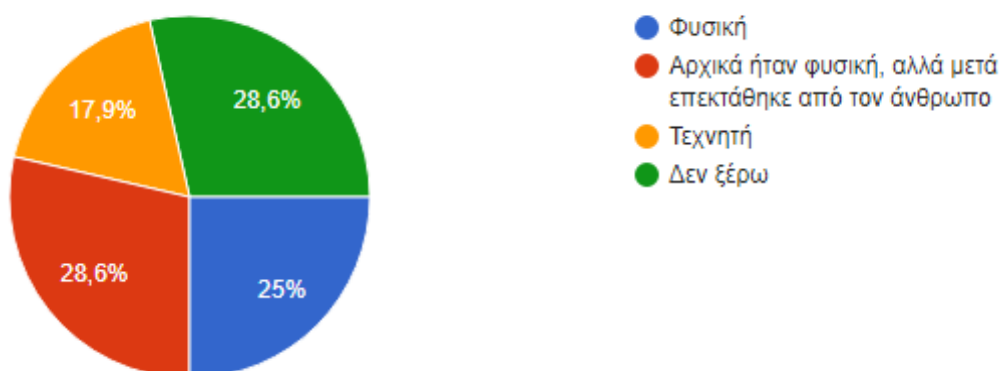
Στην ερώτηση πως αλλιώς ονομάζεται το ακρωτήριο Ταίναρο, ποσοστό 50,00% απάντησε ότι δε γνωρίζει. Το 25,00% απάντησε ότι αλλιώς ονομάζεται και Κάβο Ματαπάς, η οποία είναι και η σωστή απάντηση, ενώ σε ποσοστό 14,3% απάντησε Κάβο Παλαμάς και 7,1% ότι η άλλη γνωστή του ονομασία είναι Ακρωτήριο του Θανάτου. Τα σκιαγραφημένα ποσοστά με μωβ χρώμα αποδεικνύουν την έλλειψη γνώσης των συμμετεχόντων στην παραπάνω ερώτηση (Διάγραμμα 74).

Διάγραμμα 74: Ονομασία Ακρωτηρίου Ταίναρος

4.23 Η Υλίκη είναι φυσική ή τεχνητή λίμνη;

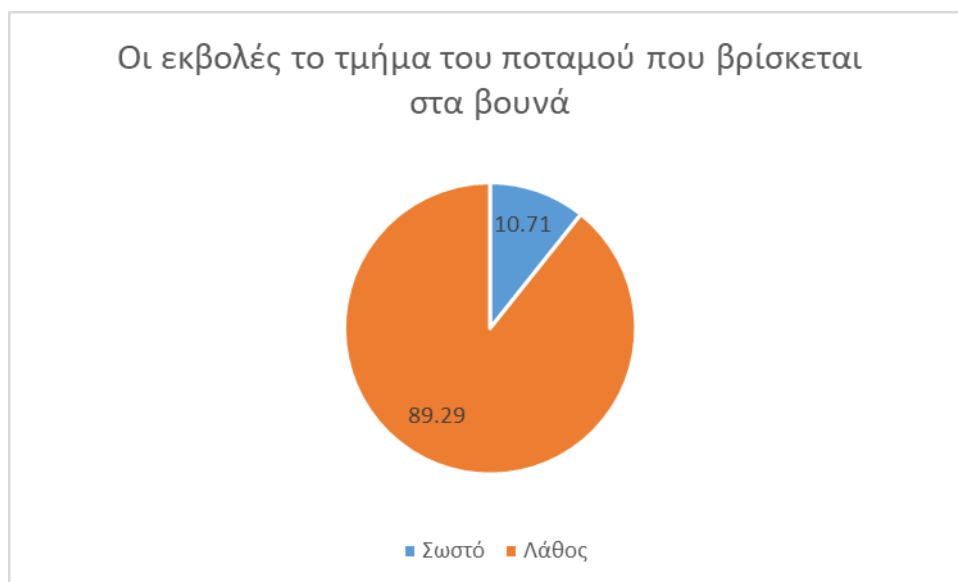
Σχετικά με την ανωτέρω ερώτηση, το 28,6% απάντησε ότι δε γνώριζε αν η Υλίκη ήταν τεχνητή ή φυσική λίμνη, ενώ επίσης ποσοστό 28,6% έδωσε ως απάντηση ότι αρχικά η Υλίκη ήταν φυσική λίμνη, αλλά μετά επεκτάθηκε από τον άνθρωπο. Το 25,00% των συμμετεχόντων απάντησε φυσική λίμνη, ενώ μόνο ποσοστό 17,9% έδωσε τη σωστή απάντηση ότι είναι τεχνητή. Ο επιμερισμός των ποσοστών στις απαντήσεις των συμμετεχόντων για ακόμη μια φορά επιβεβαιώνει την έλλειψη, μη επαρκή γνώση τους στα «εδάφη» γεωγραφικών φαινομένων (Διάγραμμα 75).

Διάγραμμα 75: Υλίκη, τεχνητή ή φυσική λίμνη;

4.24 Ποιες από τις παρακάτω προτάσεις είναι σωστές και ποιες λανθασμένες.

Στο παρακάτω διάγραμμα απεικονίζεται η ερώτηση αν οι εκβολές είναι το τμήμα του ποταμού που βρίσκεται στα βουνά. Από τους 28 συμμετέχοντες που συμμετείχαν ενεργά στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου οι 25 απάντησαν ότι η συγκεκριμένη τεκμηρίωση ήταν λάθος και μόνο 3 θεώρησαν την παραπάνω διευκρίνηση ως σωστή. Το ότι το ποσοστό 89,29% των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το ότι οι εκβολές είναι το τμήμα του ποταμού που βρίσκεται στα βουνά, είναι πολύ σημαντικό. Ωστόσο, το ποσοστό 10,71% των φοιτητών που δεν ανταποκρίθηκαν σωστά στην απάντηση της ερώτησης είναι σημαντικό, γεγονός που δείχνει την έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας (Διάγραμμα 76).

Διάγραμμα 76: Εκβολές ποταμού

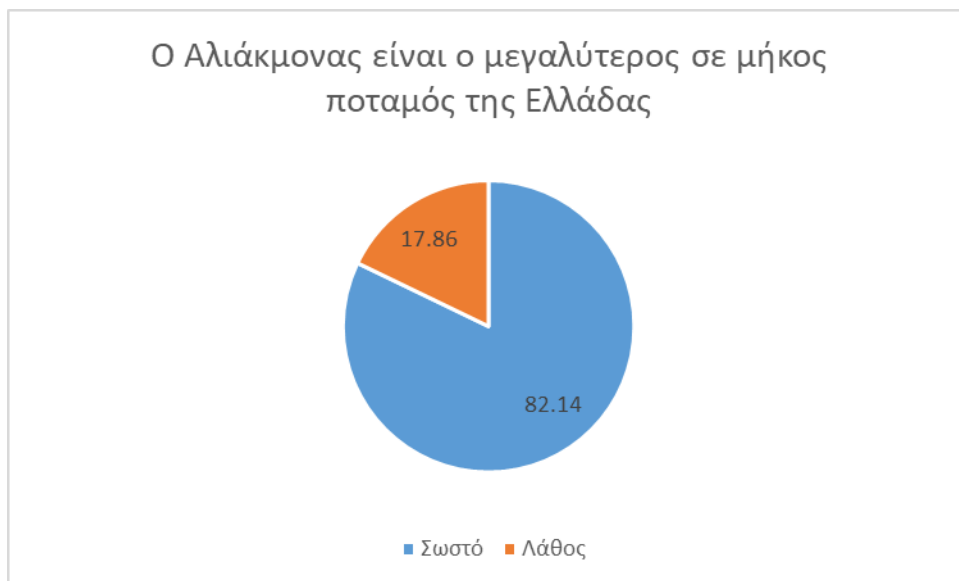
Στο παρακάτω διάγραμμα απεικονίζεται η ερώτηση αν η κυρίως ροή του ποταμού έχει τον μεγαλύτερο όγκο νερού. Από τους 28 συμμετέχοντες που ανταποκρίθηκαν στο ερωτηματολόγιο, ποσοστό 64,29% απάντησε ότι η συγκεκριμένη τεκμηρίωση ήταν σωστή ενώ σε ποσοστό 35,71% απάντησαν ότι το παραπάνω είναι λάθος. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το ότι η κυρίως ροή του ποταμού έχει τον μεγαλύτερο όγκο νερού, είναι πολύ σημαντικό. Ωστόσο, το ποσοστό των φοιτητών που δεν

ανταποκρίθηκαν σωστά στην απάντηση της ερώτησης είναι επίσης σημαντικό, γεγονός που δείχνει την έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας (Διάγραμμα 77).

Διάγραμμα 77: Κυρίως ροή ποταμού

Στο παρακάτω διάγραμμα απεικονίζεται ότι ο Αλιάκμονας είναι ο μεγαλύτερος σε μήκος ποταμός της Ελλάδας. Από τους 28 συμμετέχοντες, ποσοστό 82,14% απάντησε ότι η συγκεκριμένη τεκμηρίωση ήταν σωστή ενώ σε ποσοστό 17,86% απάντησαν ότι το παραπάνω είναι λάθος. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το ότι ο ποταμός Αλιάκμονας είναι ο μεγαλύτερος σε μήκος ποταμός της Ελλάδας, είναι πολύ σημαντικό. Ωστόσο, το ποσοστό των φοιτητών που δεν ανταποκρίθηκαν σωστά στην απάντηση της ερώτησης είναι σημαντικό, γεγονός που δείχνει την έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας (Διάγραμμα 78).

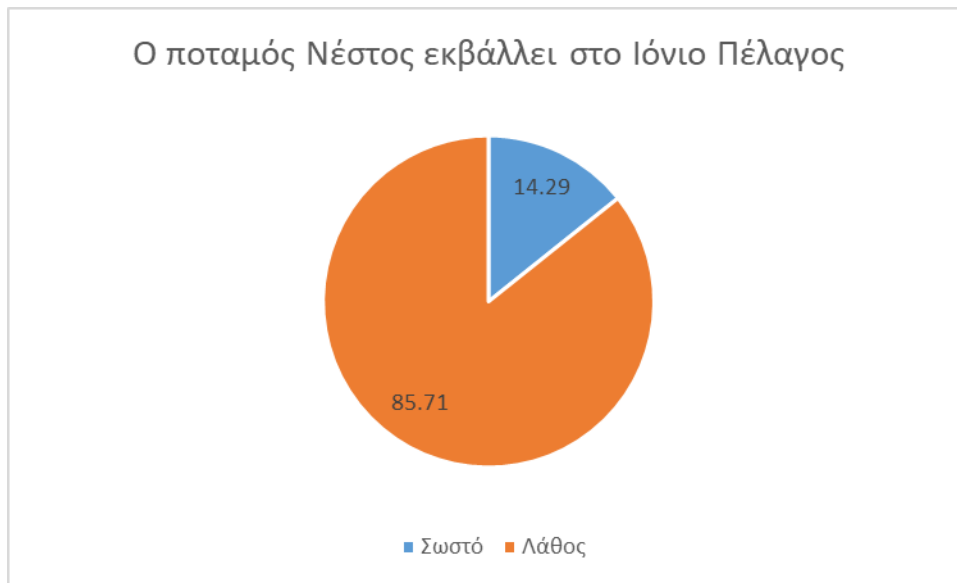
Διάγραμμα 78: Ποταμός Αλιάκμονας

Στο παρακάτω διάγραμμα απεικονίζεται η ερώτηση αν το Δέλτα ενός ποταμού σχηματίζεται στις εκβολές του. Από τους 28 συμμετέχοντες που ανταποκρίθηκαν στην ερώτηση, ποσοστό 96,43% απάντησε ότι η συγκεκριμένη τεκμηρίωση ήταν σωστή ενώ σε ποσοστό 3,57% των φοιτητών απάντησαν ότι το παραπάνω είναι λάθος. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το ότι το Δέλτα ενός ποταμού σχηματίζεται στις εκβολές του, είναι πολύ σημαντικό. Ωστόσο, μικρό ποσοστό των φοιτητών δεν ανταποκρίθηκαν σωστά στην απάντηση της ερώτησης, γεγονός που δείχνει την μη έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας (Διάγραμμα 79).

Διάγραμμα 79: Δέλτα ποταμού

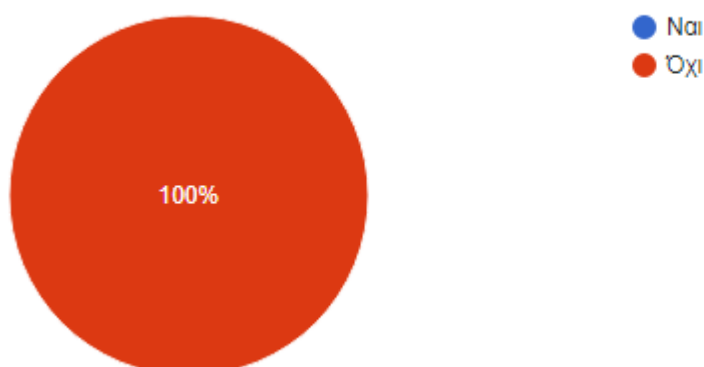
Στο παρακάτω διάγραμμα απεικονίζεται η ερώτηση αν ο ποταμός Νέστος εκβάλλει στο Ιόνιο Πέλαγος. Από τους 28 συμμετέχοντες που ανταποκρίθηκαν στο ερωτηματολόγιο, ποσοστό 85,71% απάντησε ότι η συγκεκριμένη τεκμηρίωση ήταν λάθος ενώ σε ποσοστό 14,29% απάντησε ότι το παραπάνω είναι σωστό. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε σωστά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά με το ότι ο ποταμός Νέστος δεν εκβάλλει στο Ιόνιο Πέλαγος, είναι πολύ σημαντικό. Ωστόσο, το ποσοστό των φοιτητών που δεν ανταποκρίθηκαν σωστά στην απάντηση της ερώτησης δεν είναι σημαντικό, γεγονός που δείχνει την μη έλλειψη βασικών γνώσεων του κλάδου της γεωγραφίας (Διάγραμμα 80).

Διάγραμμα 80: Ποταμός Νέστος

4.25 Έχετε πάρει μέρος σε επιμορφώσεις και προ-επιμορφώσεις σχετικά με την Επιστήμη της Γεωγραφίας;

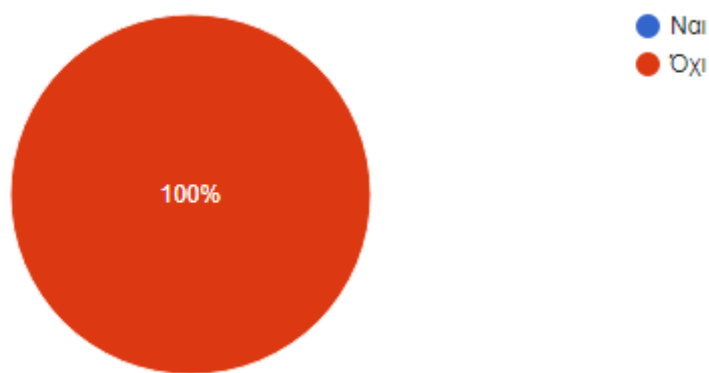
Όσον αφορά τις απαντήσεις των συμμετεχόντων σχετικά με επιμορφώσεις ως προς τον κλάδο της Γεωγραφίας, το 100% αυτών απάντησε όχι. Πάρα ταύτα, οι απαντήσεις που δόθηκαν σε γνωστά κατά περίπτωση ερωτήματα δεν επιβεβαιώνει τις επαρκείς γνώσεις τους στην γεωγραφική επιστήμη (Διάγραμμα 81).

Διάγραμμα 81: Επιμορφώσεις ως προς την Γεωγραφία

4.26 Έχεις πραγματοποιήσει με τους δασκάλους/ες ή και καθηγητές/τριες σου, σχολείο ή στο Πανεπιστήμιο, προγράμματα Γεωγραφικής Εκπαίδευσης / Εκπαίδευσης σχετικά με Γεωγραφία; (Στα προγράμματα αυτά δεν αναφερόμαστε στο μάθημα της Γεωγραφίας που γίνεται στα σχολεία).

Και στη συγκεκριμένη ερώτηση, ούτε οι μαθητικές γνώσεις, ούτε τα αναφερόμενα προγράμματα πιστοποιούν επάρκεια και εμπλουτισμό γνώσεων όσον αφορά τον κόσμο, γεωγραφικό χώρο (Διάγραμμα 82).

Διάγραμμα 82: Ποσοστό προγραμμάτων Γεωγραφικής Εκπαίδευσης

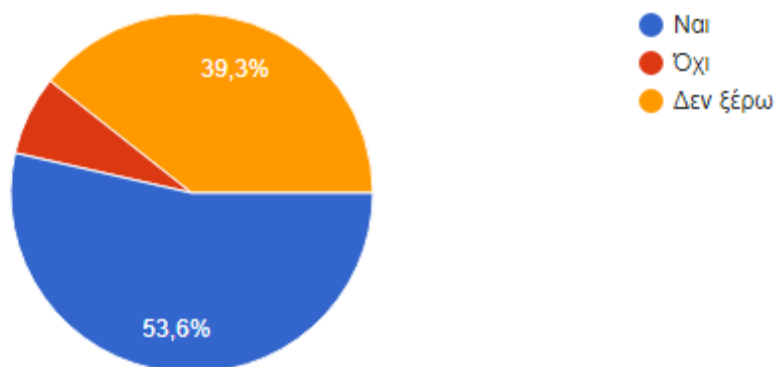
Αν ναι, ανέφερε πόσα έκανες την τελευταία πενταετία και τη θεματική τους.

Η παραπάνω ερώτηση δεν απαντήθηκε εφόσον οι συμμετέχοντες του ερωτηματολογίου δεν έκαναν κανένα πρόγραμμα γεωγραφικής επιστήμης, καμίας θεματικής.

4.27 Γνωρίζεις αν η Γεωγραφία συνδέεται με άλλες επιστήμες; Αν ναι, ανέφερε όσες γνωρίζεις και γράψε ένα παράδειγμα για το πώς νομίζεις ότι συνδέονται:

Στην παραπάνω ερώτηση οι απαντήσεις των φοιτητών/τριων σχετίζονταν γύρω από τις ακόλουθες επιστήμες σε ποσοστό 53,6%, όπως για παράδειγμα ότι η γεωγραφία συνδέεται με την γεωλογία, την μετεωρολογία και κλιματολογία, τη φυσική γεωγραφία εφόσον αναφέρθηκαν σε βουνά και λίμνες. Ποσοστό 39,3% από τους φοιτητές συνδύασαν την γεωγραφία και με τη επιστήμη των μαθηματικών, αναφερόμενοι στις

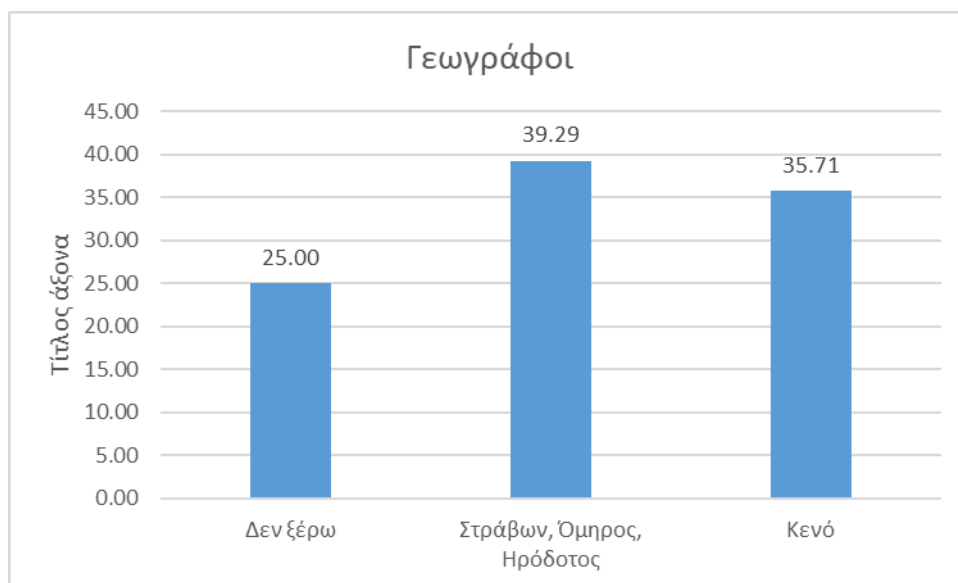
συντεταγμένες, μήκος και πλάτος. Τέλος αναφέρθηκαν και στον άνθρωπο, ανθρωπιστικές επιστήμες ως ο κατευθυντήριοι μοχλός του όλου συστήματος (Διάγραμμα 83).

Διάγραμμα 83: Σύνδεση Γεωγραφίας με άλλες επιστήμες

4.28 Ποιοι ήταν οι πρώτοι Έλληνες ή ξένοι Γεωγράφοι και τι γνωρίζεις για αυτούς;

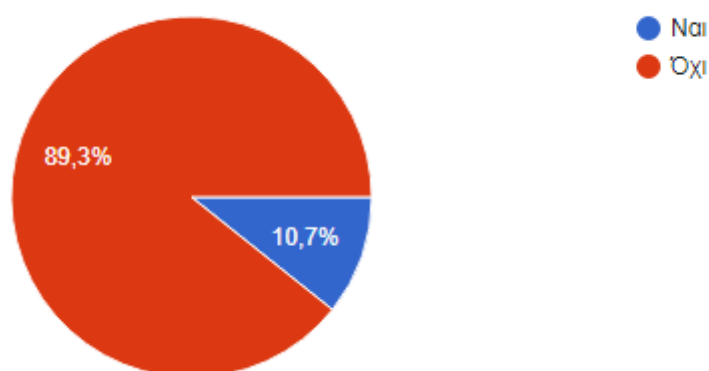
Στην παραπάνω ερώτηση οι περισσότεροι από τους φοιτητές σε ποσοστό 39,29% ανέφεραν γνωστά ονόματα της ιστορίας όπως Στράβων, Ερατοσθένης, Ηρόδοτος, Όμηρος και Πολύβιος. Αναφορές σε ξένους γεωγράφους δεν έγιναν παρά μόνο δυο, η μία μιλούσε για τον Χριστόφορο Κολόμβο και την ανακάλυψη της Αμερικής και η άλλη για τους Βίκινς καθώς και τον Ζακ Υβ Κρουστώ. Φυσικά υπήρχαν και φοιτητές που σε ποσοστό 35,71% άφησαν κενή την ερώτηση ή 25,00% απάντησαν δεν γνώριζαν (Διάγραμμα 84).

Διάγραμμα 84: Επιστήμη Γεωγραφίας

4.29 Γνωρίζεις τους κλάδους της Γεωγραφίας;

Στην ερώτηση «Γνωρίζεις τους κλάδους της Γεωγραφίας» οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 10,7% που απάντησαν θετικά, έδωσαν τις ακόλουθες απαντήσεις όπως αστρογεωγραφία, πολιτική γεωγραφία, ανθρωπογεωγραφία, φυσική γεωγραφία, ανθρωπογεωγραφία κλπ. (Διάγραμμα 85).

Διάγραμμα 85: Οι κλάδοι της Γεωγραφίας

Στην ερώτηση «**Τι ονομάζουμε χάρτη**» το μεγαλύτερο ποσοστό 85,71% των συμμετεχόντων ανέφερε την αποτύπωση μιας γεωγραφικής έκτασης/περιοχής, την χειροποίητη ψηφιακή απεικόνιση ενός συνόλου, την απεικόνιση της γης, μιας χώρας και ενός τόπου (Διάγραμμα 86).

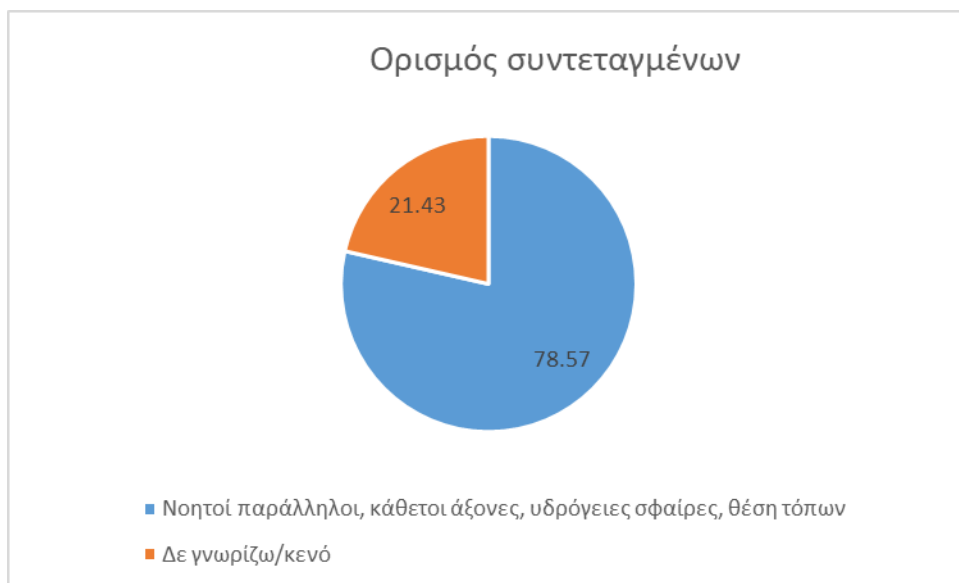
Διάγραμμα 86: Ορισμός χάρτη

Όσον αφορά τις απαντήσεις των φοιτητών/τριων για τα είδη των χαρτών που γνώριζαν, το δείγμα μας φάνηκε πιο οικείο επί του συγκεκριμένου γνωστικού αντικειμένου εφόσον ανέφερε όλα τα είδη χαρτών που γνώριζε όπως γεωπολιτικός, γεωφυσικός, ιστορικός, εμπορικός, πολιτικός, κλπ., σε ποσοστό της τάξεως του 78,57% (Διάγραμμα 87).

Διάγραμμα 87: Είδη χαρτών

Οι απαντήσεις των συμμετεχόντων σχετικά με «Τι ονομάζουμε γεωγραφικές συντεταγμένες» οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 78,57% ανέφεραν, νοητοί παράλληλοι και κάθετοι άξονες πάνω σε παγκόσμιους χάρτες ή υδρόγειες σφαίρες, θέση διάφορων τόπων, σημεία εντοπισμού. Σημαντικό να αναφερθεί το 21,43% των φοιτητών, οι ελικρινείς απαντήσεις των οποίων ανέφεραν ότι δε γνώριζαν (Διάγραμμα 88).

Διάγραμμα 88: Συντεταγμένες

4.30 Ποια από τα παρακάτω εργαλεία χαρτογράφησης γνωρίζεις και ποια η χρήση τους στις καθημερινές ανάγκες των ανθρώπων;

Στα παρακάτω διαγράμματα απεικονίζονται οι γνώσεις των συμμετεχόντων καθώς και η χρήση συγκεκριμένων εργαλείων χαρτογράφησης. Σύμφωνα με απαντήσεις τους απεικονίζεται ότι σε ποσοστό 46,43% οι ερωτώμενοι δε γνώριζαν όλα τα χαρτογραφικά εργαλεία και την χρήση τους.

Ομοίως σημαντικό ποσοστό 42,86% έδειχνε την μη γνώση τους, μη ανταποκρινόμενοι στην απάντηση της ερώτησης.

Τέλος, ποσοστό 10,71% δήλωσε ότι γνώριζε τα παραπάνω χαρτογραφικά εργαλεία καθώς και την χρήση τους στις ανθρώπινες ανάγκες (Διάγραμμα 89).

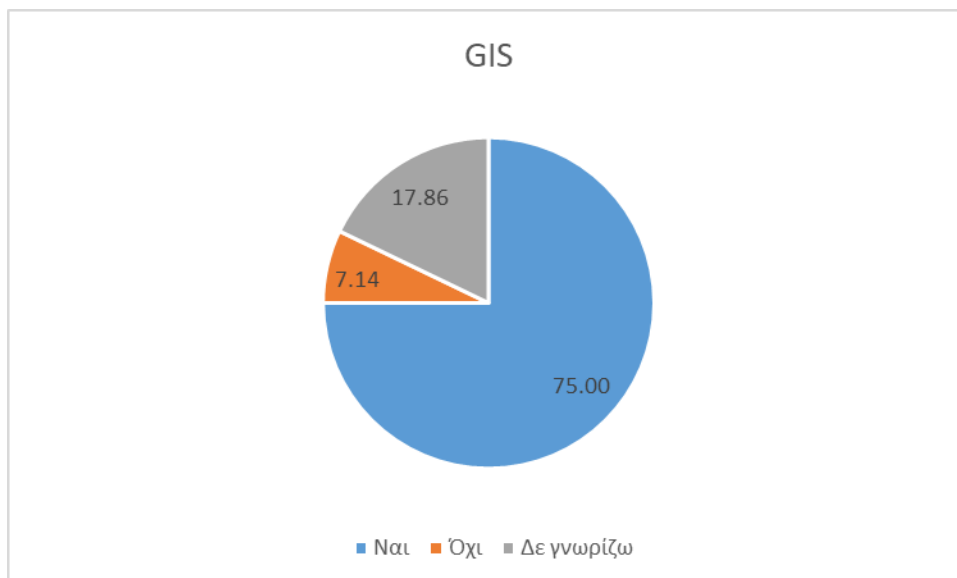

Διάγραμμα 89: Εργαλεία χαρτογράφησης

Χαρτογραφικό εργαλείο GIS

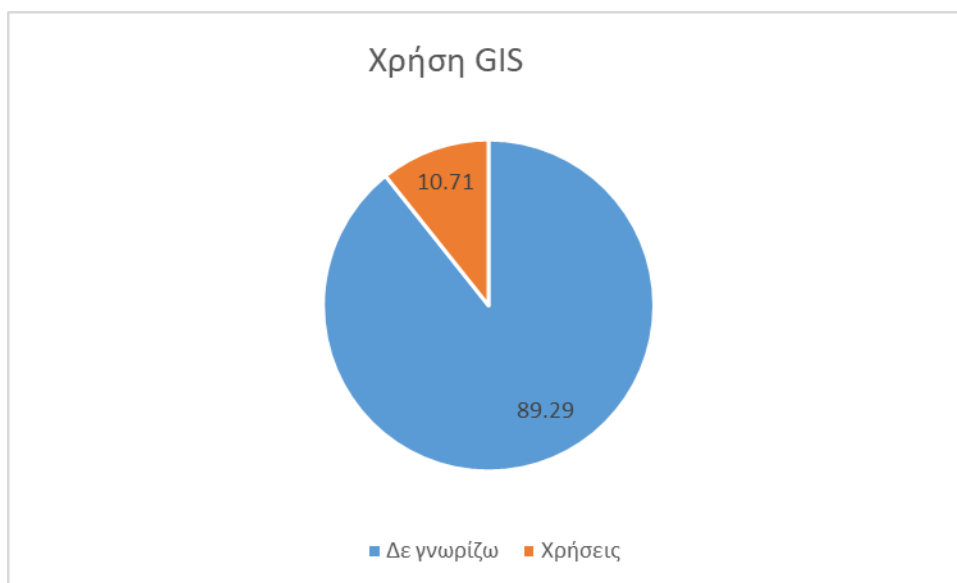
Οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 75,00% απάντησαν ότι γνώριζαν το εργαλείο χαρτογράφησης GIS. Επίσης, σε ποσοστό 7,14% απάντησαν ότι δε το γνώριζαν και ποσοστό 17,86% των φοιτητών/τριων, δεν ανταποκρίθηκαν στην ερώτηση. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε θετικά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά ότι γνώριζαν το GIS, είναι πολύ σημαντικό. Ωστόσο, το ποσοστό των φοιτητών που δεν ανταποκρίθηκαν στην ερώτηση ή δε γνώριζαν το GIS,

είναι επίσης σημαντικό εφόσον δείχνει την έλλειψη βασικών γνώσεων εργαλείων χαρτογραφίας (Διάγραμμα 90).

Διάγραμμα 900: Εργαλείο χαρτογράφησης GIS

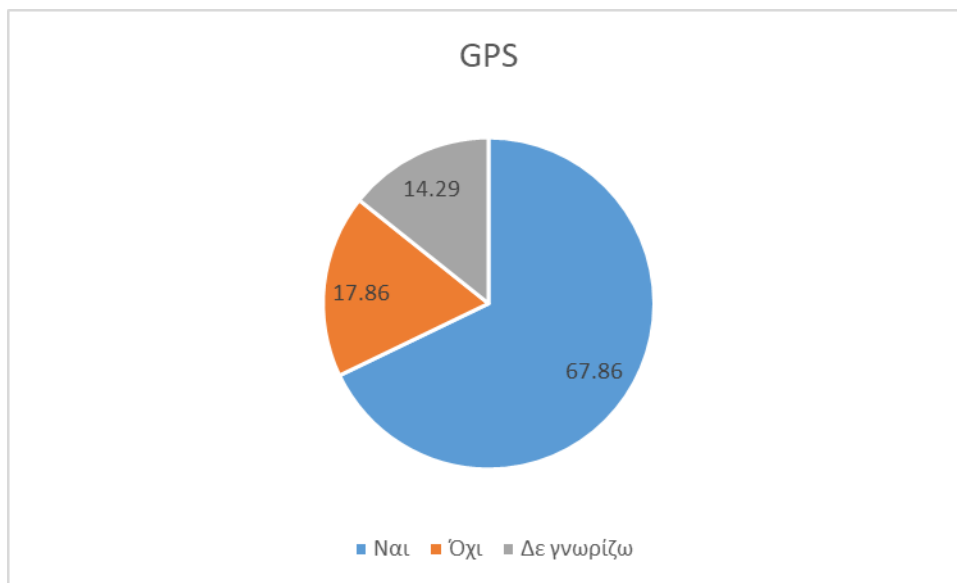
Όσον αφορά τώρα τη χρήση του συγκεκριμένου χαρτογραφικού εργαλείου οι περισσότεροι 89,29% δε το γνώριζαν ενώ αυτοί που απάντησαν σε ποσοστό 10,71% αναφέρθηκαν ότι το GIS παρέχει όλες τις πληροφορίες στους διαδικτυακούς χάρτες ή δημιουργεί συντεταγμένες (Διάγραμμα 91).

Διάγραμμα 91: Χρήση GIS

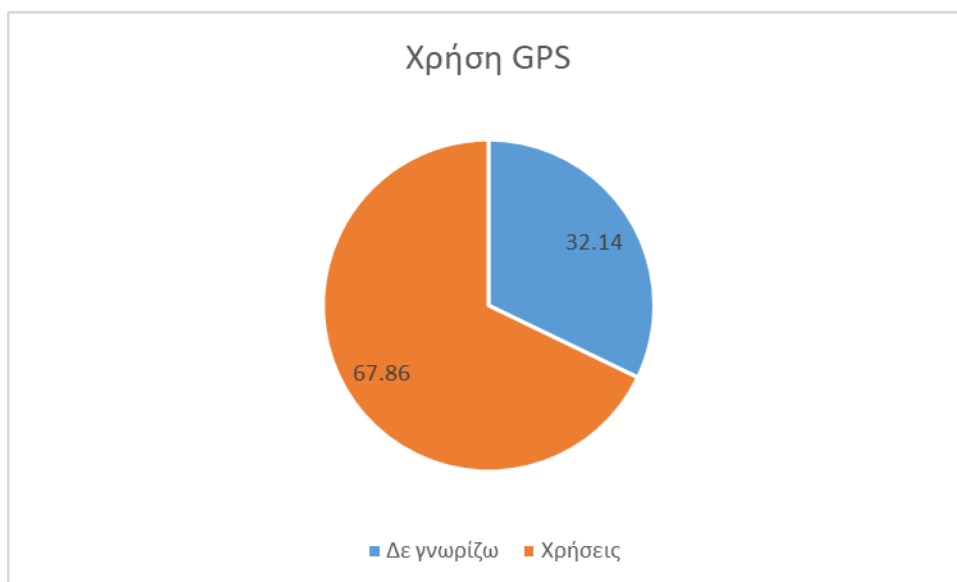
Χαρτογραφικό εργαλείο GPS

Οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 67,86% απάντησαν ότι γνώριζαν το εργαλείο χαρτογράφησης GPS. Επίσης, σε ποσοστό 17,86% απάντησαν ότι δε το γνώριζαν και ποσοστό 14,29% των φοιτητών/τριων, δεν ανταποκρίθηκαν στην ερώτηση. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε θετικά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά ότι γνώριζαν το GPS, είναι πολύ σημαντικό. Ωστόσο, το ποσοστό των φοιτητών που δεν ανταποκρίθηκαν στην ερώτηση ή δε γνώριζαν το GPS, είναι επίσης σημαντικό, εφόσον δείχνει την έλλειψη βασικών γνώσεων εργαλείων χαρτογραφίας (Διάγραμμα 92).

Διάγραμμα 92: Εργαλείο χαρτογράφησης GPS

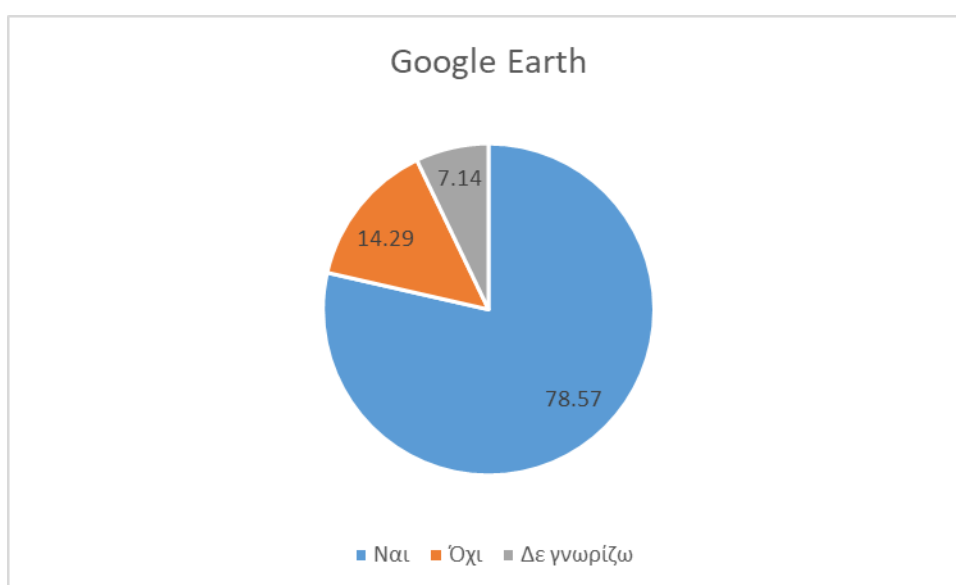
Όσον αφορά τώρα τη χρήση του συγκεκριμένου χαρτογραφικού εργαλείου, κάποιες από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων σε ποσοστό 67,86% ήταν οι ακόλουθες: Γρήγορη εύρεση τοποθεσιών, παροχή οδηγιών και προσανατολισμός για εύρεση περιοχών, οδών, τοποθεσιών (Διάγραμμα 93).

Διάγραμμα 93: Χρήση GPS

Χαρτογραφικό εργαλείο Google Earth

Οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 78,57% γνώριζαν το εργαλείο χαρτογράφησης Google Earth. Επίσης, σε ποσοστό 14,29% απάντησαν ότι δε το γνώριζαν ενώ σε ποσοστό 7,14% των φοιτητών/τριων δεν ανταποκρίθηκαν στην ερώτηση. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε θετικά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά ότι γνώριζαν το Google Earth, είναι πολύ σημαντικό. Ωστόσο, το ποσοστό των φοιτητών που δεν ανταποκρίθηκαν στην ερώτηση ή δε γνώριζαν το Google Earth, είναι επίσης σημαντικό εφόσον δείχνει την έλλειψη βασικών γνώσεων εργαλείων χαρτογραφίας (Διάγραμμα 94).

Διάγραμμα 94: Εργαλείο χαρτογράφησης Google earth

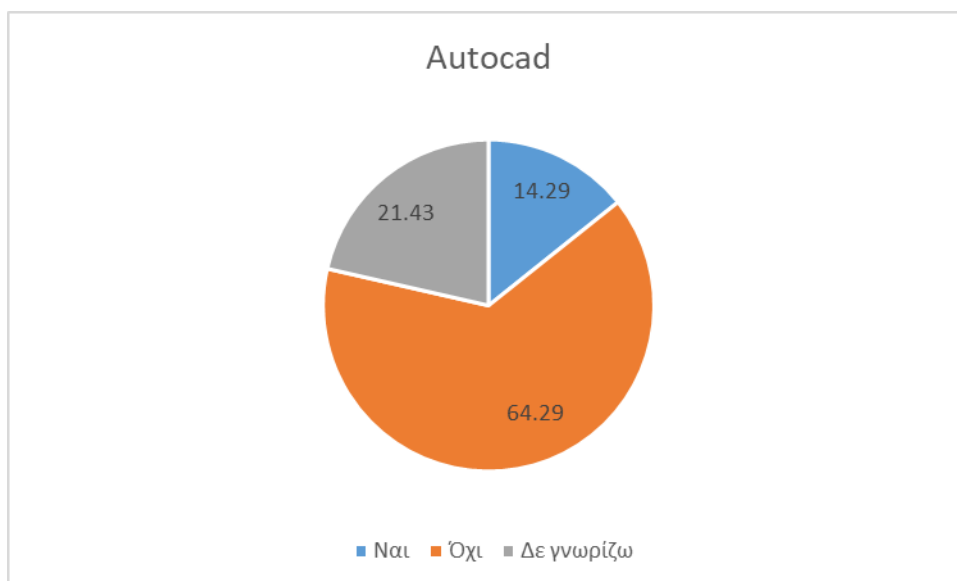
Όσον αφορά τώρα τη χρήση του συγκεκριμένου χαρτογραφικού εργαλείου κάποιες από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων σε ποσοστό 67,86% ήταν οι ακόλουθες: Μέσω του Google Earth ο άνθρωπος μπορεί να εντοπίσει μέσω δορυφόρων διάφορα σημεία στον πλανήτη, εύρεση τοποθεσιών, δείχνει την γη σε χάρτη ή φυσική μορφή, έχει τρισδιάστατη ανάλυση – περιήγηση. Οι απαντήσεις που δόθηκαν από τους συμμετέχοντες δείχνει αντιστοίχιση Google Earth με GPS (Διάγραμμα 95).

Διάγραμμα 95: Χρήση Google earth

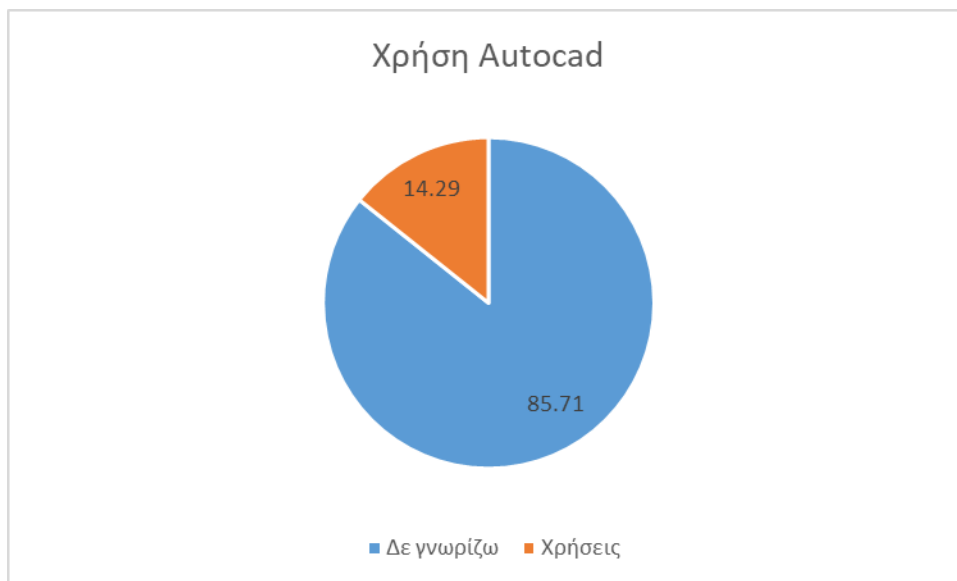
Χαρτογραφικό – σχεδιαστικό εργαλείο Autocad

Οι συμμετέχοντες μόνο σε ποσοστό 14,29% απάντησαν ότι γνώριζαν το εργαλείο χαρτογράφησης AUTOCAD. Επίσης, σε ποσοστό 64,29% απάντησαν ότι δε το γνώριζαν ενώ σε ποσοστό 21,43% των φοιτητών/τριων δεν ανταποκρίθηκαν στην ερώτηση. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε αρνητικά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά ότι γνώριζαν το AUTOCAD, δείχνει την έλλειψη βασικών γνώσεων εργαλείων χαρτογραφίας (Διάγραμμα 96).

Διάγραμμα 96: Εργαλείο χαρτογράφησης Autocad

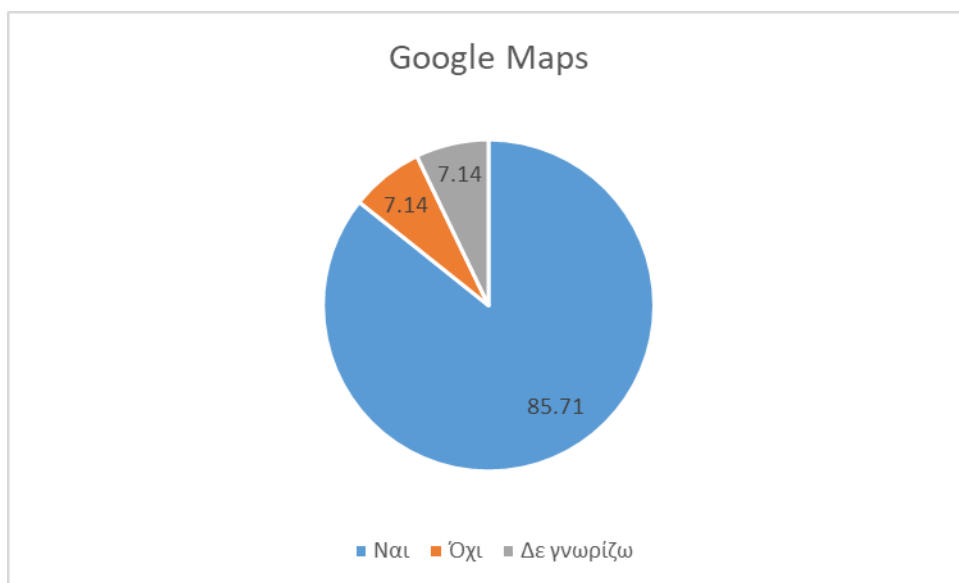
Όσον αφορά τώρα τη χρήση του συγκεκριμένου χαρτογραφικού εργαλείου από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων διαπιστώνεται ότι οι περισσότεροι δε το γνώριζαν, ποσοστό 85,71% και αυτοί που το γνώριζαν ήξεραν ότι πρόκειται για σχεδιαστικό πρόγραμμα των πολιτικών μηχανικών (Διάγραμμα 97).

Διάγραμμα 97: Χρήση Google earth

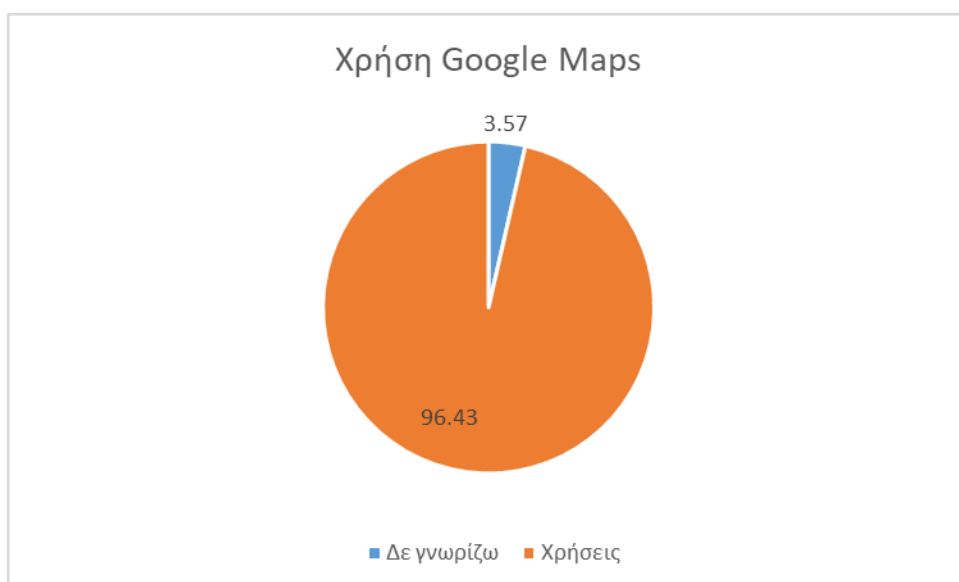
Χαρτογραφικό εργαλείο Google Maps

Οι συμμετέχοντες σε ποσοστό 85,71% απάντησαν ότι γνώριζαν το εργαλείο χαρτογράφησης Google Maps. Επίσης, σε ποσοστό 7,14% απάντησαν ότι δε το γνώριζαν ή δεν ανταποκρίθηκαν στην ερώτηση. Το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων απάντησε θετικά στη συγκεκριμένη ερώτηση αναφορικά ότι γνώριζαν το Google Maps, δείχνει την μη έλλειψη βασικών γνώσεων των πιο «διαδεδομένων» εργαλείων χαρτογράφησης (Διάγραμμα 98).

Διάγραμμα 98: Εργαλείο χαρτογράφησης Google maps

Όσον αφορά τώρα τη χρήση του συγκεκριμένου χαρτογραφικού εργαλείου, από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων διαπιστώνεται ότι ποσοστό της τάξεως του 96,43% δε γνώριζαν την ακριβή χρήση του. Το Google Maps αποτελεί βασικό εργαλείο πλοήγησης (φωνητική) σε μέρη. Με τους χάρτες έχουμε οδηγίες και χρησιμοποιούμε πληροφορίες κυκλοφορίας σε πραγματικό χρόνο, για να βρίσκουμε την καλύτερη διαδρομή ανάλογα με τον προορισμό μας (Διάγραμμα 99).

Διάγραμμα 99: Εργαλείο χαρτογράφησης Google maps

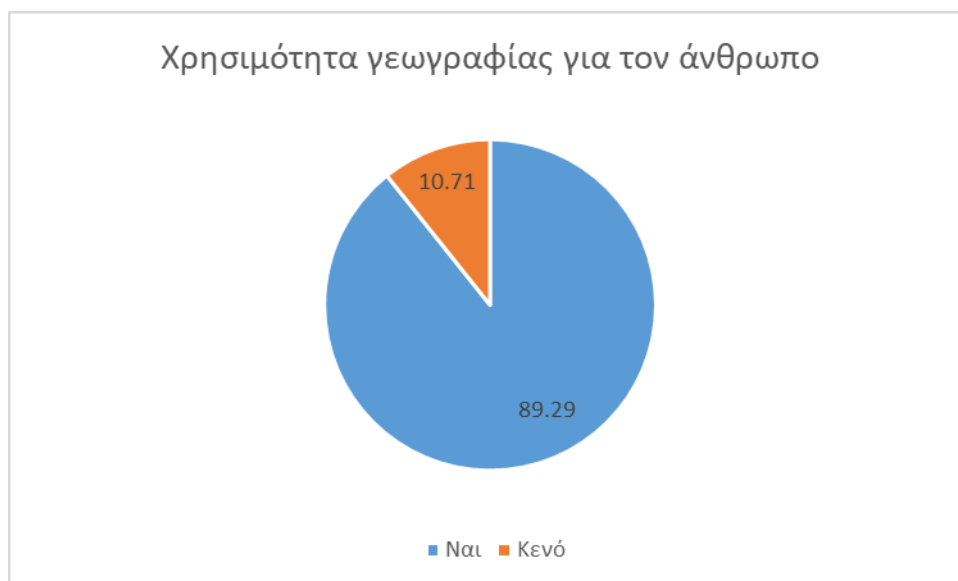
4.31 Είναι χρήσιμη η γεωγραφία για τον άνθρωπο; Γράψε, αν θέλεις, 1-2 παραδείγματα για να εξηγήσεις τη γνώμη σου.

Το παρακάτω διάγραμμα απεικονίζει τη χρησιμότητα της γεωγραφίας για τον άνθρωπο. Από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων απεικονίζεται ότι σε ποσοστό 89,29% οι ερωτώμενοι απάντησαν θετικά για το πόσο χρήσιμη είναι η γεωγραφία στη ζωή μας.

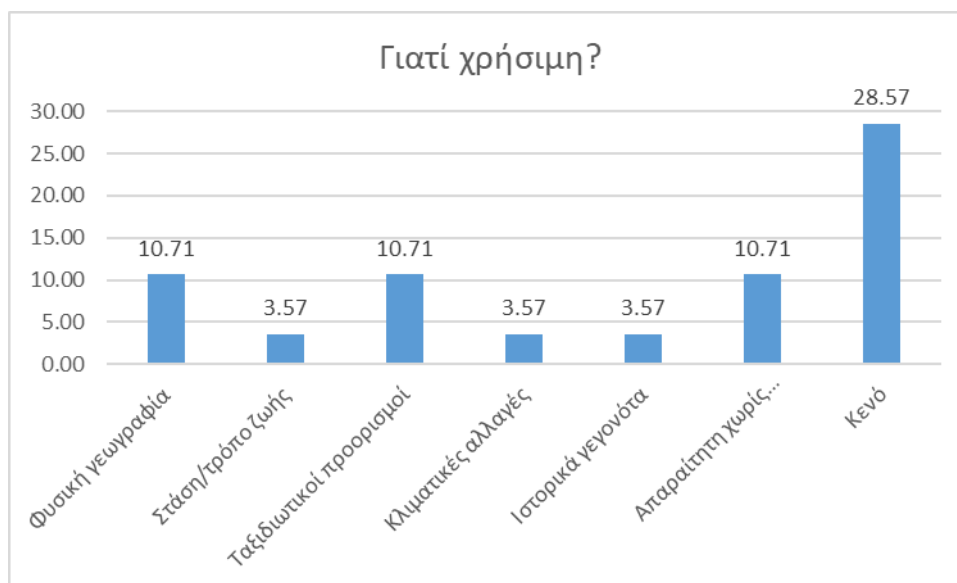
Σε ποσοστό 10,71% οι συμμετέχοντες δεν ανταποκρίθηκαν στην απάντηση της ερώτησης, χωρίς όμως να επιβεβαιώνουν τη μη χρησιμότητά της για τον άνθρωπο κάτι που φαίνεται και από τα παραδείγματα που έδωσαν, αντιλαμβανόμενοι της έννοιας της (Διάγραμμα 100 - 101).

Όσον αφορά τις απαντήσεις των ερωτώμενων που επιβεβαίωσαν την χρησιμότητα της γεωγραφίας για τον άνθρωπο, συνοπτικά αναφέρουμε:

- Η γεωγραφία βοηθά στο να συνειδητοποιήσεις να ζεις πάνω στον πλανήτη, γνωρίζεις τη μορφολογία του εδάφους κάθε περιοχής του κόσμου, ενώ παράλληλα μαθαίνεις πράγματα για ιδιαιτερότητες και χαρακτηριστικά άλλων τόπων. Επίσης μαθαίνεις ιστορικά γεγονότα στα ταξίδια για άλλες περιοχές και τόπους.

Διάγραμμα 100: Η χρήση της Γεωγραφίας

Διάγραμμα 101: Παραδείγματα χρήσης γεωγραφίας

4.32 Είναι απαραίτητη η Γεωγραφία στη ζωή μας, ποιους, πόσο και τι εξυπηρετεί; Ανάφερε, αν θες, 1-2 παραδείγματα για να εξηγήσεις τη γνώμη σου.

Το παρακάτω διάγραμμα απεικονίζει πόσο είναι απαραίτητη η γεωγραφία στη ζωή μας, αναφερόμενοι στο πόσο και ποιους εξυπηρετεί. Σύμφωνα με το διάγραμμα, σε ποσοστό 75,00% οι ερωτώμενοι απάντησαν θετικά για το πόσο απαραίτητη είναι η γεωγραφία στη ζωή μας.

Σε ποσοστό 25,00% οι συμμετέχοντες δεν ανταποκρίθηκαν στην απάντηση της ερώτησης, χωρίς να επιβεβαιώνουν τη μη αναγκαιότητα της γεωγραφίας στη ζωή των ανθρώπων, κάτι που φαίνεται και από τα παραδείγματα που έδωσαν εφόσον η γεωγραφία αποτελεί κινητήριο όπλο των οδηγών, λιμενικών, αεροπόρων, ταξιδιωτών και άλλων ως το απαιτούμενο εφόδιο της «προσωπικής» τους διαβίωσης (Διάγραμμα 102). Όσον αφορά την ερώτηση ποιους, πόσο και τι εξυπηρετεί, οι ερωτώμενοι απάντησαν:

- Βοηθά να συνειδητοποιήσεις που ζεις πάνω στον πλανήτη, γνωρίζεις τη μορφολογία του εδάφους κάθε περιοχής του κόσμου, μαθαίνεις πράγματα για ιδιαιτερότητες και χαρακτηριστικά άλλων τόπων.
- Χωρίς τη γεωγραφία δε θα μπορούσαμε να ταξιδεύουμε, ούτε και να θεωρούμαστε μορφωμένοι καθώς αρκετά μαθήματα, όπως η ιστορία εμπεριέχουν τη γεωγραφία.

- Προστατευόμαστε από τυχόν κινδύνους της φύσης, όπως για παράδειγμα τις πλημμύρες, τους σεισμούς, τις εκρήξεις ηφαιστειών κλπ.

Διάγραμμα 102: Τι εξυπηρετεί η Γεωγραφία

4.33 Οι πηγές πληροφόρησής σου για γεωγραφικά θέματα:

Όσον αφορά την πρώτη πηγή πληροφόρησης, οι γνώσεις που πήραν οι φοιτητές/τριες από το σχολείο ήταν λίγες έως μέτριες. Αντίστοιχα αποτελέσματα πληροφόρησης ομοίως με το σχολείο παρουσίασαν οι εφημερίδες και τα περιοδικά καθώς και η τηλεόραση. Το γεγονός αυτό δε μας εκπλήσσει, εφόσον δε περιμέναμε γεωγραφικές γνώσεις από αυτές τις πηγές. Μεγάλο ποσοστό έλλειψης πηγής γνώσης, σημειώνει το ραδιόφωνο.

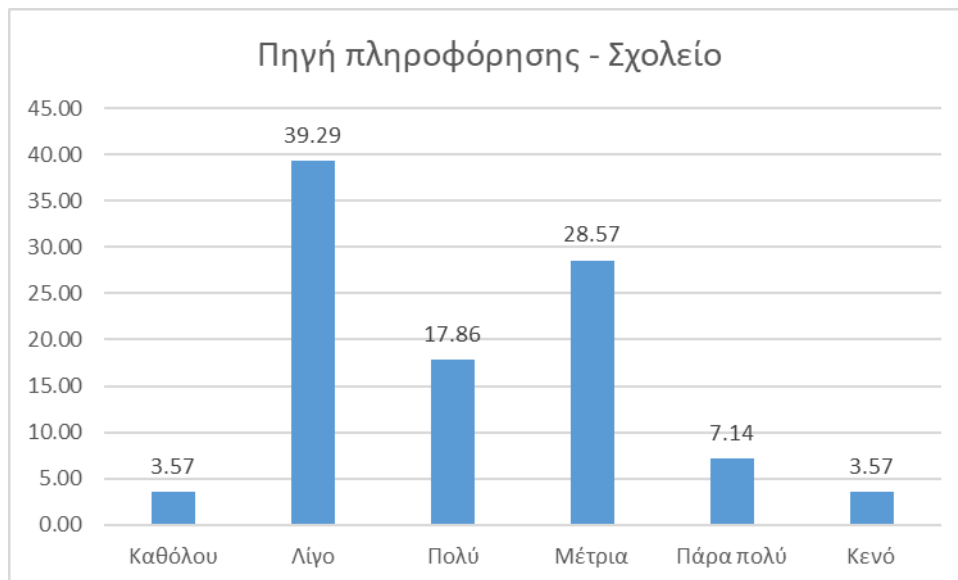
Σύμφωνα με τους συμμετέχοντες πληροφόρηση έλαβαν από εξειδικευμένα βιβλία και περιοδικά, πολύ από το διαδίκτυο και λιγότερο από συζητήσεις με φίλους, με την οικογένεια, συμβατά με την γεωγραφία σεμινάρια και μη κυβερνητικές οργανώσεις.

Παρακάτω αποτυπώνονται διαγραμματικά τα ποσοστά πληροφόρησης που έλαβαν οι συμμετέχοντες του ερωτηματολογίου από διάφορες πηγές.

Το πρώτο διάγραμμα απεικονίζει πόσο το σχολείο αποτέλεσε σημαντική πηγή γνώσης σε θέματα γεωγραφίας. Σύμφωνα με το διάγραμμα 39,29% των φοιτητών απάντησαν ότι το σχολείο συνείσφερε λίγο ως πηγή γνώσης σε θέματα γεωγραφίας ενώ

μόνο 28,57% ανέφερε ότι η συνεισφορά του σχολείου ήταν πάρα πολύ. Επίσης σε ποσοστό 17,86% οι συμμετέχοντες απάντησαν πολύ (Διάγραμμα 103).

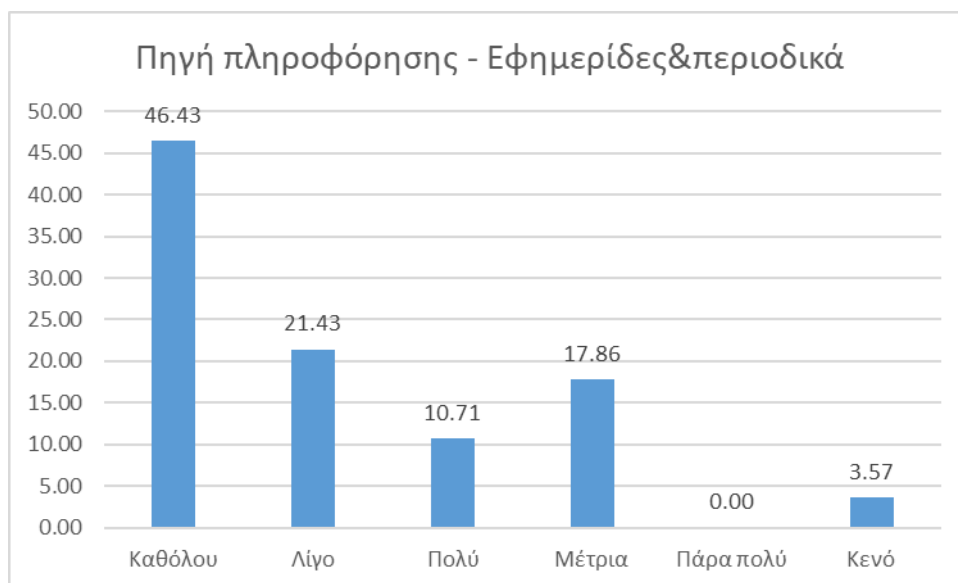
- Το σχολείο

Διάγραμμα 103: Πηγή πληροφόρησης σχολείο

Το επόμενο διάγραμμα απεικονίζει πόσο οι εφημερίδες αποτέλεσαν σημαντική πηγή γνώσης σε θέματα γεωγραφίας. Σύμφωνα με το διάγραμμα το 46,43% των φοιτητών απάντησαν ότι οι εφημερίδες και τα περιοδικά δε συνέφεραν καθόλου στην παροχή γεωγραφικών γνώσεων των φοιτητών/τριων. Σε ποσοστό 21,43% οι απαντήσεις των συμμετεχόντων έδωσαν ως απάντηση ότι η συμβολή της συγκεκριμένης πηγής πληροφόρησης ήταν λίγη ενώ σε ποσοστό 17,86% απάντησε ότι ήταν μέτρια (Διάγραμμα 104).

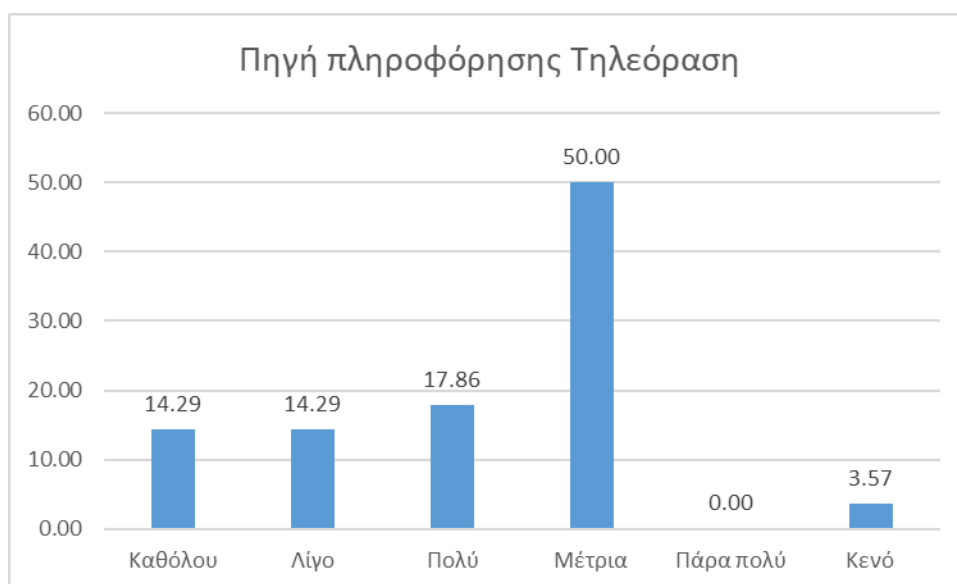
- Οι εφημερίδες και τα περιοδικά

Διάγραμμα 104: Πηγή πληροφόρησης εφημερίδες περιοδικά

Το επόμενο διάγραμμα απεικονίζει κατά πόσο η τηλεόραση συντέλεσε ως πηγή γνώσης σε θέματα γεωγραφίας. Σύμφωνα με το διάγραμμα το 50,00% των ερωτώμενων φοιτητών/τριων απάντησαν ότι η τηλεόραση συνέφερε σε μέτριο βαθμό στις γνώσεις τους σε θέματα γεωγραφίας. Μόνο το 17,86% απάντησε ότι συνέβαλε πολύ ενώ σε ποσοστό 14,29% απάντησαν λίγο και καθόλου (Διάγραμμα 105).

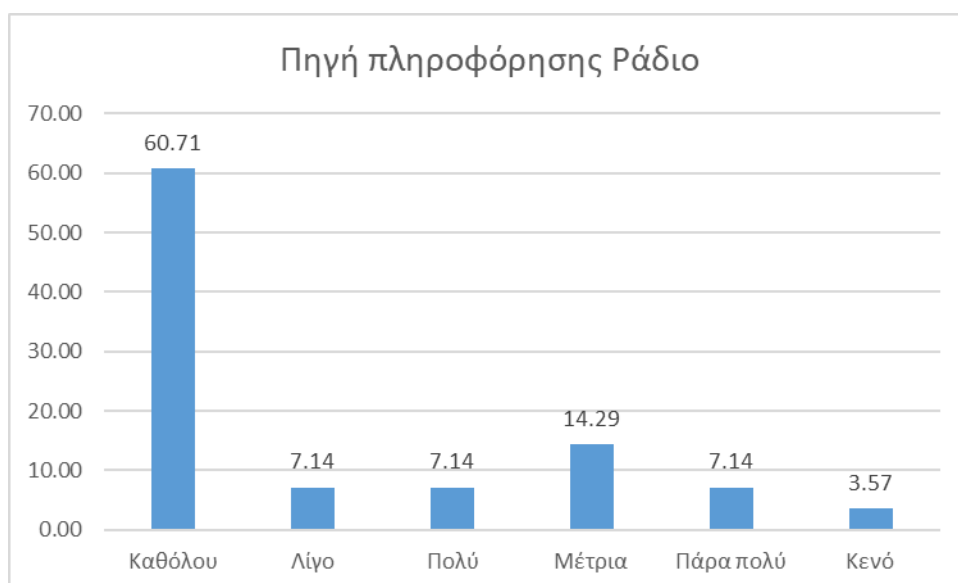
- Η τηλεόραση

Διάγραμμα 105: Πηγή πληροφόρησης τηλεόραση

Παρακάτω απεικονίζεται η συμβολή του ραδιοφώνου ως πηγή γνώσης σε γεωγραφικά θέματα. Σύμφωνα με το διάγραμμα το 60,71% των φοιτητών/τριων απάντησαν ότι το ράδιο δε συνέφερε καθόλου ως πηγή γνώσης. Τα υπόλοιπα ποσοστά που σημειώθηκαν με επεξηγήσεις λίγο, πολύ έως και πάρα πολύ της συμβολής γνώσης αυτού, ήταν της τάξης του 7,14% ενώ σε ποσοστό 14,29% θεωρήθηκε μέτρια η συμβολή του ραδιοφώνου (Διάγραμμα 106).

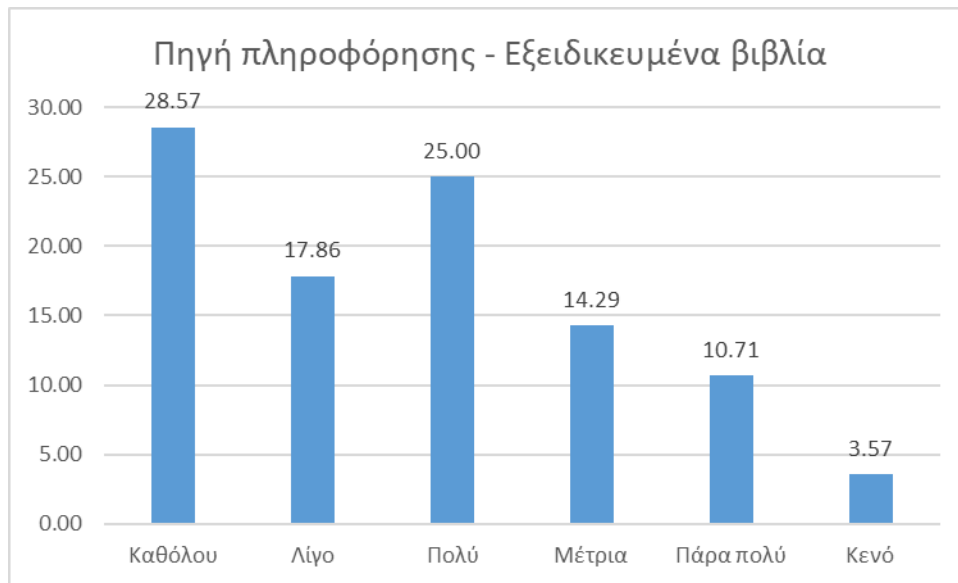
- Το ράδιο

Διάγραμμα 106: Πηγή πληροφόρησης ράδιο

Στη συνέχεια αναφέρεται η συμβολή των εξειδικευμένων βιβλίων ως έγκυρη πηγή γνώσης του γεωγραφικού κλάδου. Σε ποσοστό 28,57% οι απαντήσεις των φοιτητών/τριων ανέφεραν ότι δε συνέβαλαν καθόλου στις γνώσεις τους ενώ σε ποσοστό 25,00% ότι συνέβαλαν λίγο, αντικρούοντας την προηγούμενη άποψη. Ποσοστό της τάξης του 14,29% απάντησε ότι τα εξειδικευμένα βιβλία βοήθησαν σε μέτριο βαθμό και οι υπόλοιπες τάξεις διαβάθμισης κυμάνθηκαν σε ποσοστό 7,14% (Διάγραμμα 107).

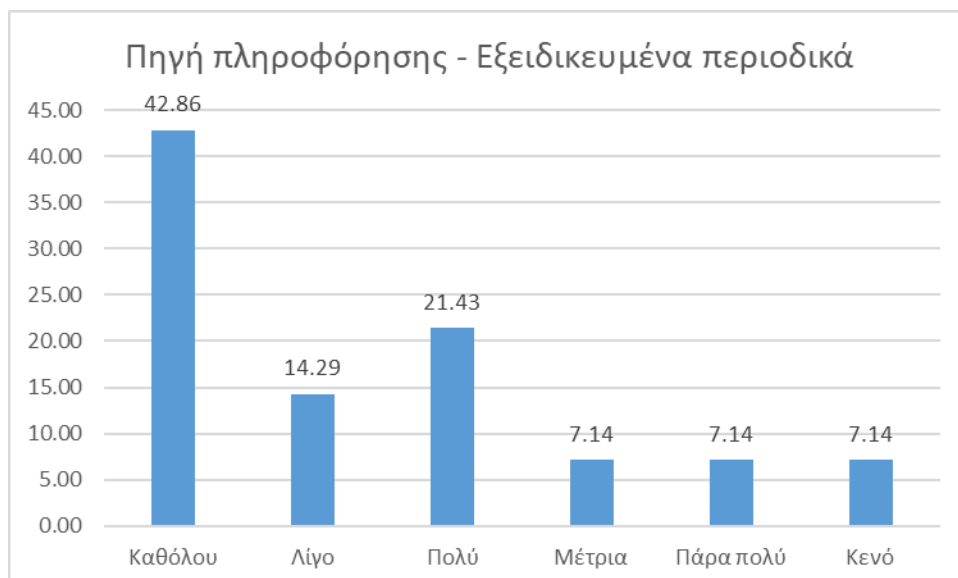
- Εξειδικευμένα βιβλία

Διάγραμμα 107: Πηγή πληροφόρησης εξειδικευμένα βιβλία

Την προηγούμενη ερμηνεία των εξειδικευμένων βιβλίων ακολουθούν τα εξειδικευμένα περιοδικά. Σημαντικό να αναφερθεί ότι οι απαντήσεις των ερωτώμενων κυμάνθηκαν σχεδόν σε ίδια ποσοστά, γεγονός που αποδεικνύει ότι για τους φοιτητές/τριες είχαν πάνω κάτω την ίδια αξία. Και εδώ το 42,86% απάντησε ότι οι γνώσεις τους δεν εμπλουτίστηκαν καθόλου από τα εξειδικευμένα περιοδικά (Διάγραμμα 108).

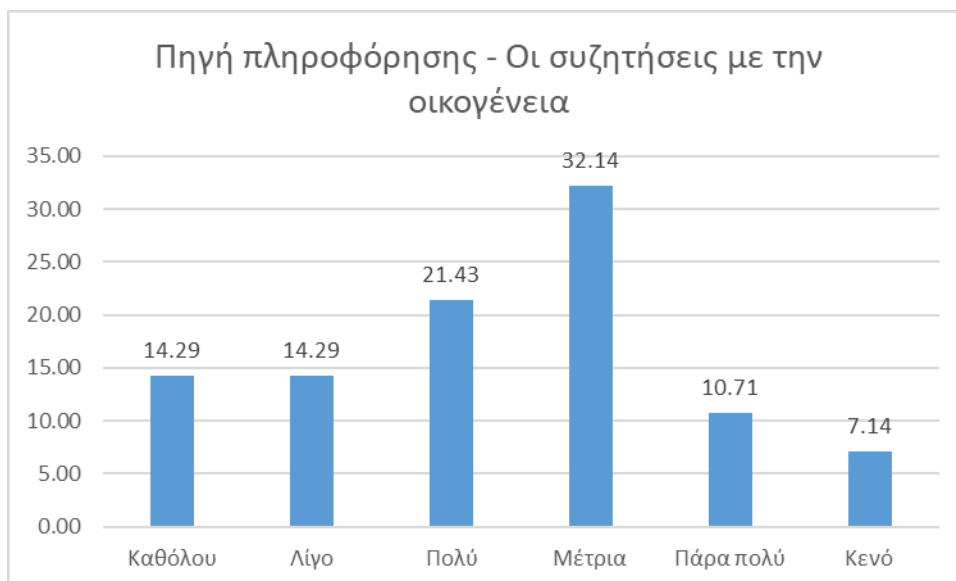
- Εξειδικευμένα περιοδικά

Διάγραμμα 108: Πηγή πληροφόρησης εξειδικευμένα περιοδικά

Το επόμενο διάγραμμα απεικονίζει κατά πόσο οι συζητήσεις με την οικογένεια αποτέλεσαν πηγή πληροφόρησης ως προς τις γνώσεις στην γεωγραφία. Όπως παρατηρούμε και στο διάγραμμα, το 32,14% απάντησε ότι ωφελήθηκαν σε μέτριο βαθμό ενώ σε ποσοστό 14,29% ωφελήθηκαν από λίγο έως καθόλου. Μόνο το 10,71% απάντησε ότι η συμβολή της οικογένειάς συνέβαλε πάρα πολύ (Διάγραμμα 109).

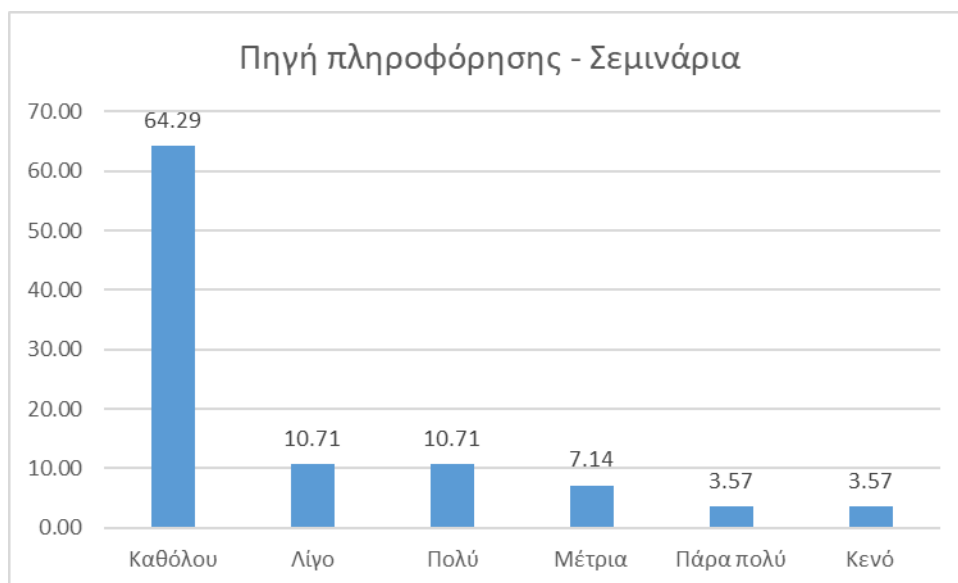
- Οι συζητήσεις με την οικογένεια

Διάγραμμα 109: Συζητήσεις με την οικογένεια

Για πολλά άτομα τα σεμινάρια αποτελούν επιπλέον πηγή γνώσης πέραν της τυπικής εκπαίδευσης, εφόσον αποτελούν άτυπη μάθηση. Τα αποτελέσματα που απορρέουν από το παρακάτω διάγραμμα σε ποσοστό 64,29% έδειξαν ότι δε δίνουν καθόλου μόρφωση. Επίσης ποσοστό μόνο 3,57% υποστήριξε ότι συμβάλλουν πάρα πολύ στην γνώση ενώ για τις υπόλοιπες διαβαθμίσεις τα ποσοστά που σημειώθηκαν ήταν μόλις 10,71% αναφέροντας ότι από τα σεμινάρια απορρέουν λίγο ή πολύ γνώσεις (Διάγραμμα 110).

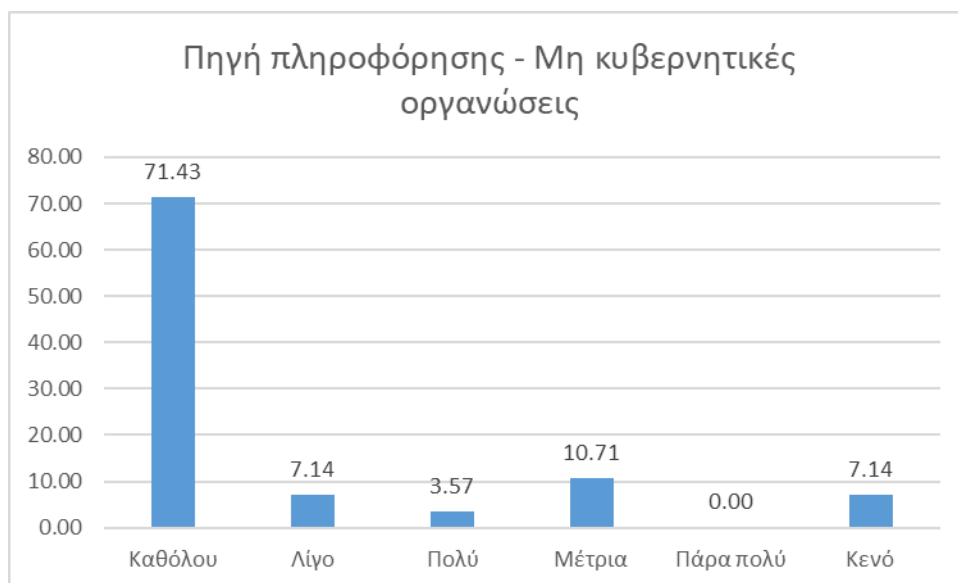
- Σεμινάρια

Διάγραμμα 110: Πηγή πληροφόρησης σεμινάρια

Και μόνο από τον τίτλο της πηγής πληροφόρησης αναμένεται να ακολουθήσουν μη υπαρκτά ποσοστά απολαβής γνώσεων, πόσο μάλλον γεωγραφίας, επιστήμης που θεωρείται σχετικά δύσκολη. Σύμφωνα με το διάγραμμα, το 71,43% των φοιτητών/τριων απάντησαν ότι η μη κυβερνητικές οργανώσεις δε συνέφεραν καθόλου ως πηγή γνώσης. Σημαντικό αποτελεί το γεγονός ότι κανείς από τους 28 συμμετέχοντες δεν απάντησε πάρα πολύ και τέλος εξίσου, μηδαμινά ποσοστά απαντήσεων δόθηκαν σε λίγο, μέτρια και πολύ απόκτηση γνώσης (Διάγραμμα 111).

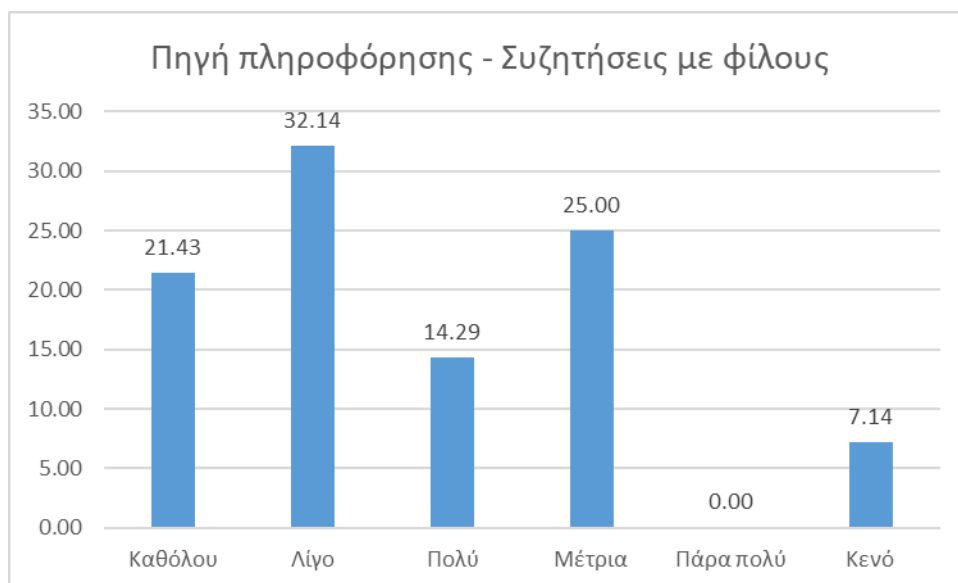
- Μη κυβερνητικές οργανώσεις

Διάγραμμα 111: Πηγή πληροφόρησης μη κυβερνητικές οργανώσεις

Παραπάνω συζητήθηκε ο εμπλουτισμός γνώσεων από τις συζητήσεις με την οικογένεια. Στο σημείο αυτό απεικονίζεται ο εμπλουτισμός γνώσεων σε συζητήσεις με φίλους. Πριν δούμε τα ποσοστά που σημειώθηκαν, θεωρούμε υπερβολικό να αποτελεί κεντρικό θέμα παρεών φίλων ο κλάδος της γεωγραφίας. Από την εμπειρία μας και ως μέλη της κοινωνίας αντιλαμβανόμαστε ότι οι μόνες συζητήσεις αυτής της κατηγορίας θα αφορούσαν επισκέψεις χιονοδρομικών και θερινών προορισμών, ιδιαίτερα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες που είναι και η περίοδος των διακοπών. Παρατηρώντας το γράφημα βλέπουμε ότι σε ποσοστό 32,14% σημειώθηκε ότι οι συζητήσεις με φίλους δίνουν λίγο πηγή γνώσης ενώ σε ποσοστό 21,43% αποτελούν μέτρια πηγή πληροφόρησης. Σύμφωνα με το διάγραμμα αναφέρουμε ότι δεν αποτελούν σημαντική πηγή γνώσης οι φιλικές συζητήσεις (Διάγραμμα 112).

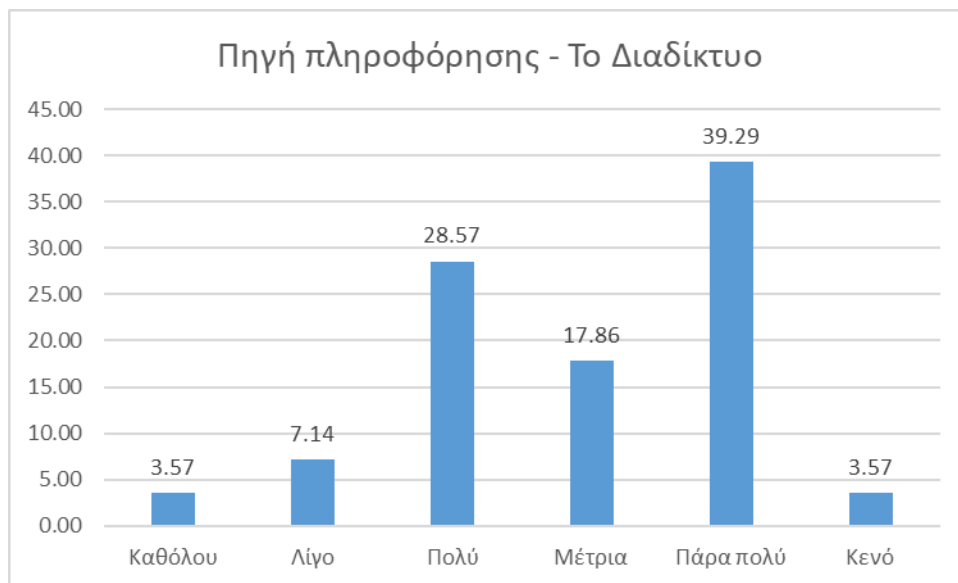
- Συζητήσεις με φίλους

Διάγραμμα 112: Πηγή πληροφόρησης συζητήσεις με φίλους

Τελευταία πηγή πληροφόρησης αποτελεί το διαδίκτυο και κατά πόσο αυτό συνέβαλε και συμβάλει στον εμπλουτισμό γεωγραφικών γνώσεων. Όπως παρατηρούμε και ακολούθως είναι και το μεγαλύτερο αλλά και μοναδικό ποσοστό 39,29%, που απαντήθηκε ως πάρα πολύ. Επίσης σε ποσοστό 28,57%, οι φοιτητές απάντησαν ότι αυτή η πηγή πληροφόρησης τους βοηθάει πολύ και τέλος σε ποσοστό 17,86% ότι τους βοηθά μέτρια. Εξίσου σημαντικό ποσοστό σημειώθηκε και στις λοιπές απαντήσεις που δόθηκαν, τονίζοντας την σημαντικότητα του διαδικτύου στον εμπλουτισμό γνώσεων, όχι μόνο για τη γεωγραφία αλλά και για οτιδήποτε έμφυτο ή μη που υπάρχει στον κόσμο, γεγονός αναμενόμενο εφόσον το διαδίκτυο περιβάλλει κάθε λεπτό τη ζωή μας (Διάγραμμα 113).

- Το διαδίκτυο

Διάγραμμα 113: Πηγή πληροφόρησης διαδίκτυο

Κεφάλαιο 5: Συμπεράσματα και προτάσεις

Η επιστήμη της Γεωγραφίας κινείται ανάμεσα σε δυο κόσμους, τον κόσμο των φυσικών και τον κόσμο των κοινωνικών επιστημών. Βάση της διεπιστημονικής της προσέγγισης αναλύει και ερμηνεύει τον χώρο όπως διαμορφώνεται και μεταβάλλεται από εξωγενείς παράγοντες πολλών επιστημών που επιδρούν σε αυτόν. Επιπλέον χρησιμοποιεί ένα ευρύ φάσμα έρευνας, έρευνα πεδίου για την διεξαγωγή των αποτελεσμάτων.

Όπως είναι γνωστό, το μάθημα της γεωγραφίας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση έως σήμερα θεωρείται «θεωρητικό» όπου ο διδάσκων αρχικά παρουσιάζει το θέμα που πρόκειται να μελετήσουν και εν συνεχεία οι μαθητές πρέπει να αποστηθίσουν πλήθος πληροφοριών, αποκομίζοντας ότι τους «απομείνει» από την αποστήθιση. Η προσπάθεια να καλυφθούν τόσα πολλά πράγματα οδηγούν σε μια επιφανειακή προσέγγιση θεμάτων χωρίς ο μαθητής να εμπεδώσει ότι έμαθε.

Ομοίως επιφανειακά πράγματα διδάσκεται ο μαθητής και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση με αποτέλεσμα να μην αποκτά στέρεες γνώσεις έχοντας τη δυνατότητα να μπορεί να τις συνδέσει και να τις εφαρμόσει καθημερινά στη ζωή του (Σπυροπούλου, 1999, σ.168-175, Πουλίδης, 1999, Λαμπρινός κ.α., 200β, Lambrios, 2000).

Λαμβάνοντας υπόψη τα ποικίλα ερευνητικά αποτελέσματα ξεκινά και ο προβληματισμός της παρούσας έρευνας όπου καταδεικνύει τις στάσεις και τις αντιλήψεις των φοιτητών/τριων των Παιδαγωγικών Τμημάτων για την επιστήμη της γεωγραφίας.

Με τον όρο στάση νοείται ο τρόπος αντιμετώπισης ενός ζητήματος, στην περίπτωσή μας η «αντιμετώπιση» της γεωγραφικής επιστήμης από τους φοιτητές/τριες των παιδαγωγικών τμημάτων.

Η αντίληψη σύμφωνα με την ψυχολογία είναι μια σύνθετη και πολύπλοκη λειτουργία τού ψυχοφυσικού οργανισμού, που αυτόματα μέσω των μηνυμάτων εμπειρίας στα εγκεφαλικά κέντρα των φοιτητών/τριων της ερευνάς μας αναγνωρίζει, ερμηνεύει άμεσα και αποδίδει νόημα συλλαμβάνοντας απόψεις, ιδιότητες, ποιότητες ή σχέσεις των αντικειμένων μεταξύ τους.

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν τις στάσεις και αντιλήψεις των συμμετεχόντων φοιτητών/τριων όπως προέκυψαν από τις απαντήσεις τους στο

ερωτηματολόγιο. Δεδομένου αυτού φάνηκαν και τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του τρόπου μάθησης της γεωγραφίας, καρπών γνώσης που αποκομίζουν οι φοιτητές/τριες από την όλη παιδαγωγική διαδικασία, έχοντας ως αποτέλεσμα τις ακόλουθες στάσεις και αντιλήψεις.

Η κατάθεση των απαντήσεων στις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου αποτελούν τον ερευνητικό μοχλό της ερευνάς μας. Τα σχόλια και οι παρατηρήσεις ήταν εναρκτήριοι λίθοι, σκαλοπάτι αυτής της έρευνας εφόσον μετά το θεωρητικό πλαίσιο, γίνεται σύντομη «ηλεκτρονική» ανασκόπηση των απαντήσεων των φοιτητών/τριων για τις στάσεις και αντιλήψεις τους για την γεωγραφία.

Ταξινομώντας τις ερωτήσεις και με βάση τις απαντήσεις που δόθηκαν θα λέγαμε ότι όσον αφορά τη μέτρηση γνώσης στο κομμάτι της φυσικής γεωγραφίας, το δείγμα μας σημείωσε σημαντικά ποσοστά ως προς τις απαντήσεις τους, που σημαίνει ότι ήταν ικανοποιητικά καλό. Οι συμμετέχοντες έδειξαν ότι είχαν γνώσεις φυσικής γεωγραφίας, γνώριζαν για τις λίμνες, τους ποταμούς τα βουνά. Οι απαντήσεις τους υστερούσαν μόνο όταν οι ονομασίες αυτών δεν τους ήταν και τόσο οικείες.

Επίσης το σημείο που οι συμμετέχοντες σημείωναν μηδαμινά ποσοστά ή απαντούσαν τυχαία ήταν στην ταξινόμηση των νησιωτικών συμπλεγμάτων βάση της έκτασης τους, που είτε απαντούσαν λανθασμένα είτε άφηναν αναπάντητες τις ερωτήσεις. Το γεγονός αυτό ακόμη παρατηρήθηκε και σε πολύ γνωστά νησιά, νησιά που ενδεχομένως τα επισκέφτηκαν στις θερινές τους διακοπές.

Οι απαντήσεις των ερωτώμενων σε πολλά σημεία έδειχναν ότι είχαν σφαιρικές γεωγραφικές γνώσεις, γνώριζαν αρκετά για την επιστήμη της γεωγραφίας και το νόημα αυτής και γνώριζαν την σχέση της με άλλους επιστημονικούς κλάδους κάτι που ανέφεραν και στις απαντήσεις τους.

Σύμφωνα με την απεικόνιση των διαγραμμάτων διαπιστώθηκε ότι οι γνώσεις των φοιτητών/τριων προέρχονταν από ατομική προσπάθεια, από εξερεύνηση γεωγραφικών εργαλείων κατά τις προτιμήσεις και το προσωπικό τους ενδιαφέρον και όχι σύμφωνα με γνώσεις διδακτέας ύλης που τους προσέφερε η τυπική εκπαίδευση. Σημαντικό να αναφερθεί ότι έρευνα έδειξε ότι τα προβλήματα προκύπτανε κυρίως από τον συνδυασμό της έλλειψης υποδομής από προηγούμενες τάξεις και από το περιεχόμενο της διδακτέας ύλης (Κατσίκης, 1991).

Όσον αφορά τα διαγράμματα που προέκυψαν από τη χρήση των διδακτικών-

εποπτικών μέσων διαπιστώθηκε ότι, όσο περισσότερα εποπτικά μέσα χρησιμοποιούνται τόσο πιο εύκολο «απορροφάται» η γεωγραφική επιστήμη από τους φοιτητές. Τα νέα εργαλεία σε συνδυασμό με τις κατάλληλες μεθόδους μπορούν να αναβαθμίσουν τη σχολική γεωγραφία, δίνοντάς της τον ερευνητικό χαρακτήρα που εκ των πραγμάτων έχουν οι φυσικές επιστήμες. Το μάθημα από άκρως θεωρητικό γίνεται πρακτικό, με τους μαθητές να γίνονται «ερευνητές», να συλλέγουν δεδομένα, να κάνουν παρατηρήσεις και πειράματα.

Επιπλέον θεματική που απορρέει από τη στάση και τις αντιλήψεις των φοιτητών/τριων αποτελούσε η εξέταση άντλησης γεωγραφικών γνώσεων από εξωσχολικά βιβλία γεωγραφίας, είτε από τις βιβλιοθήκες του σχολείου τους ή του σπιτιού τους είτε από περιοδικά, ώστε αυτές οι πηγές γνώσης να οδηγούν τους φοιτητές/τριες στο να βρίσκουν την επιστήμη της γεωγραφίας πιο εύκολη επιστήμη. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι μόνο το 28,57% που χρησιμοποιούν εξειδικευμένα βιβλία Γεωγραφίας απέκτησαν γνώσεις. Δεν ίσχυε όμως το ίδιο όσον αφορά στον εμπλουτισμό γνώσεων με την αγορά βιβλίων, περιοδικών αλλά και παρακολούθησης σεμιναρίων.

Από τα στοιχεία της έρευνας διαπιστώθηκε ότι το μάθημα της Γεωγραφίας και η Γεωγραφία γενικότερα δεν βρίσκει βοήθεια από την οικογένεια ή από φίλους. Περισσότερο εμπλουτισμό γνώσεων προσφέρει το διαδίκτυο εφόσον όλοι σε καθημερινή βάση για όποια απορία μας, σερφάρουμε στο ίντερνετ. Σε αντίστοιχη έρευνα που είχε γίνει το 1991 σε σχολεία του νομού Ιωαννίνων, διαπιστώθηκε ότι οι μαθητές βρίσκουν το μάθημα της Γεωγραφίας ενδιαφέρον αν και αντιμετωπίζουν δυσκολίες σε μεγάλο βαθμό στη φυσική γεωγραφία και στους χάρτες.

Η παρούσα έρευνα έδειξε ότι δεν έχει αλλάξει η κατάσταση γύρω από το μάθημα της Γεωγραφίας και κατ' επέκταση δεν υπάρχει μεταβολή στη στάση των αντιλήψεων και γνώσεων των φοιτητών. Καταλήγοντας, θα πρέπει να τονιστεί ο σημαντικός ρόλος των σύγχρονων εποπτικών μέσων στη διδασκαλία της γεωγραφίας. Για να γίνει όμως κάτι τέτοιο εφικτό θα πρέπει να υπάρχει η ανάλογη και συνεχής εκπαίδευση και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και το κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό, το οποίο πολλές φορές μπορεί να συγκεντρωθεί και πέρα από την φροντίδα των αρμόδιων φορέων.

Ακόμη, αξίζει να σημειωθεί ότι στο μέλλον σημαντικό ρόλο στη γεωγραφική εκπαίδευση θα έχει η σύγχρονη τεχνολογία των πολυμέσων (multimedia) με την εμφάνιση γεωγραφικών εκπαιδευτικών θεμάτων, οπότε θα πρέπει οι εκπαιδευτικοί να είναι ενήμεροι για τη χρήση και τις δυνατότητες της τεχνολογίας αυτής.

Κλείνοντας τα συμπεράσματά μας, θα λέγαμε ότι το μοντέλο που αναπτύχθηκε στα πλαίσια της ερευνητικής εργασίας θα μπορούσε κάλλιστα να προσαρμοστεί στα δεδομένα και άλλων χωρών. Η χρήση των παραγόντων που συμμετείχαν αρχικά στηριζόμενοι σε μια εκτενή βιβλιογραφική έρευνα, οδήγησε στη δημιουργία ενός γενικού μοντέλου μελέτης για την τάση των συμμετεχόντων, για τις στάσεις και αντιλήψεις τους για την επιστήμη της γεωγραφίας. Το μοντέλο θα ήταν σε θέση να βοηθήσει πολλές χώρες να αναπτύξουν τις κατάλληλες εκπαιδευτικές πολιτικές, ώστε ανάλογα με τους στόχους που έχουν θέσει να επιτύχουν την καινοτόμο, εκπαιδευτική και μετέπειτα ανάπτυξή τους.

Είναι αξιοσημείωτο να αναφερθεί πως το μοντέλο του ερωτηματολογίου που αναπτύχθηκε είναι δυνατό να εμπλουτιστεί, ώστε να μπορεί να αξιοποιηθεί σε μεγάλο βαθμό. Ειδικότερα, θα μπορούσαν να ενσωματωθούν οι προτάσεις της εκπαιδευτικής κοινότητας. Για παράδειγμα, θα ήταν χρήσιμο να μελετήσουν τα υπέρ και τα κατά σύμφωνα με τις απαντήσεις των συμμετεχόντων και να ενισχύσουν ειδικότερα τη διδασκαλία του μαθήματος της γεωγραφίας στις θεματικές και στους τομείς που υστερεί, κατά τα αποτελέσματα του δείγματός.

Ακόμη, στο μοντέλο θα μπορούσε να μελετηθεί και η επίδραση παραγόντων όσον αφορά εξειδικεύσεις και εξωτερικούς παράγοντες.

Η Γεωγραφία είναι το διδακτικό αντικείμενο που δημιουργεί και διατηρεί το ενδιαφέρον και την αίσθηση αναζήτησης για τόπους και βοηθάει τους μαθητές να κατανοήσουν έναν πολύπλευρο και δυναμικό κόσμο που αλλάζει. Εξηγεί **πού** βρίσκονται οι τόποι, **πώς** οι τόποι και τα τοπία σχηματίστηκαν, **πώς** άνθρωποι και περιβάλλοντα αλληλοεπιδρούν και **πώς** μια σειρά από διαφορετικές οικονομίες, κοινωνίες και περιβάλλοντα συνδέονται μεταξύ τους.

Δίνει επίσης, τη δυνατότητα στους μαθητές να ασκηθούν σε μεθόδους έρευνας για θέματα που αφορούν το χώρο και τον τόπο σε όλες τις κλίμακες από τον πολύ οικείο και κοντινό μέχρι και τον παγκόσμιο. Η γεωγραφική έρευνα ενθαρρύνει τους μαθητές να θέτουν ερωτήματα, να σκέφτονται κριτικά και να διερευνούν ζητήματα που επηρεάζουν τον κόσμο και τη ζωή των ανθρώπων, όχι μόνο στο παρόν αλλά και στο μέλλον.

Η Γεωγραφία μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές να γίνουν υπεύθυνοι πολίτες που συμμετέχουν ενεργά στη κοινωνία, να γίνουν πολίτες του κόσμου, διερευνώντας τη θέση τους σε αυτόν, τις αξίες τους και τις ευθύνες τους απέναντι στους άλλους ανθρώπους, στο περιβάλλον και στην αειφόρο ανάπτυξη του πλανήτη.

Τέλος με την ανάληψη δραστηριοτήτων στη Γεωγραφία οι μαθητές μπορούν να γίνουν: πετυχημένοι «μαθητές/φοιτητές» που απολαμβάνουν τη μάθηση, που προοδεύουν και πετυχαίνουν άτομα με αυξημένη αυτοεκτίμηση και αυτοπεποίθησή.

Βιβλιογραφία

Ελληνική Βιβλιογραφία

- Βαβλιιάκης, Ε. (χ.χ.) Μαθήματα Γεωγραφίας. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Διαθέσιμο στον διαδικτυακό τόπο: <http://www.geo.auth.gr/322/chapter013.html>
- Βαβλιιάκης, Ε. (χ.χ.) Μαθήματα Γεωγραφίας. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Διαθέσιμο στον διαδικτυακό τόπο: <http://www.geo.auth.gr/322/chapter015.html>
- Γαλάνη, Λ., Κατσαρός, Γ., Κατσίκης, Α., Τσουνάκος, Θ., (2002) *Γνωρίζω την Ελλάδα, Γεωγραφία Ε΄ τάξης*, Ο. Ε. Δ. Β., ΥΠ. Ε. Π. Θ., Αθήνα.
- Γιώτη-Παπαδάκη, Ο., (2011). Εισαγωγή στην Οικονομική Γεωγραφία, Αθήνα: Κριτική.
- Κατσίκης, Α. (1991). Η διδασκαλία της «Μελέτης του Περιβάλλοντος» και της «Γεωγραφίας» στο Δημοτικό Σχολείο. Επιστ. Επετ. Π.Τ.Δ.Ε., Ιωάννινα, 155-211.
- Κατσίκης, Α. (1999). *Διδακτική της Γεωγραφίας*. Αθήνα : τυπωθήτω.
- Κατσίκης, Α. (2001) *Γεωγραφία και Γεωγραφική Εκπαίδευση: αιτιολογία της κρίσης, πρόταση ανανεωτικής παρέμβασης*, Γεωγραφίες, Ν 2, σσ 15-29.
- Κλωνάρη, Αικ.(2002) *Η θέση της Γεωγραφίας στην υποχρεωτική Εκπαίδευση στα ελληνικά σχολεία σήμερα*, στα Πρακτικά του 6ου Πανελληνίου Γεωγραφικού Συνεδρίου, τομ..1, σσ 529-534, 3-6 Οκτωβρίου, Θεσσαλονίκη, Ελληνική Γεωγραφική Εταιρεία.
- Λαμπρινός, Ν. & Στεφανής, Ν. (1997). Οι παιδικόι χάρτες “Διαδρομή Σπίτι - Σχολείο”. Πρακτικά 3ου Εθνικού Συνεδρίου Χαρτογραφίας, “Χαρτογραφία και χάρτες στην Τοπική και Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση”. *Χαρτογραφική Επιστημονική Εταιρεία Ελλάδας* (ΧΕΕΕ), Καλαμάτα, 241-250.
- Λαμπρινός, Ν. (1999α). Γεωγραφική Εκπαίδευση: Μία πρόκληση για την Ελληνική πραγματικότητα του 21^{ου} αιώνα. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τ.104 , 40-46.
- Λαμπρινός, Ν. (1999β). Διδακτική της Γεωγραφίας (Διδακτικές σημειώσεις). Π.Τ.Δ.Ε., Α.Π.Θ., 125.
- Λαμπρινός, Ν., Αρχοντόγλου, Σ., Γιαννούση, Κ., Εμμανουηλίδης, Χ., Ευθυμίου, Χ., Θεοδωράκη, Κ., Ιωάννου, Α., Καρανταΐδου, Ρ., Κατσάρκας, Α., Κοτσακώστα Μ., Κουτσομιχάλη, Γ., Παπαστεργίου, Τ., Πετρακίδης, Ν. (2000α) *Ερευνητικό Πρόγραμμα:*

- Η αντίληψη της τρίτης διάστασης στους χάρτες από τους μαθητές του Δημοτικού Σχολείου*, τομ. Α, Διδασκαλείο «Δημήτρης Γληνός», Π.Τ.Δ.Ε., Α.Π.Θ., Θεσσαλονίκη.
- Λαμπρινός, Ν., Αρχοντόγλου, Σ., Γιαννούση, Κ., Εμμανουηλίδης, Χ., Ευθυμίου, Χ., Θεοδωράκη, Κ., Ιωάννου, Α., Καρανταΐδου, Ρ., Κατσάρκας, Α., Κοτσακώστα Μ., Κουτσομιχάλη, Γ., Παπαστεργίου, Τ., Πετρακίδης, Ν. (2000β) *Η Γεωγραφική Θεώρηση του Χώρου από τους Μαθητές του Δημοτικού*.
- Λεοντίδου Λ. (2008). *Ευρωπαϊκές γεωγραφίες, τεχνολογία και υλικός πολιτισμός*. Πάτρα: ΕΑΠ.
- Λεοντίδου Λ. (2011). *Αγεωγράφητος Χώρα. Ελληνικά είδωλα στους επιστημολογικούς αναστοχασμούς της ευρωπαϊκής γεωγραφίας*. Αθήνα: Εκδ. Προπομπός.
- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2003), Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών, Αναλυτικό πρόγραμμα Σπουδών Γεωλογία – Γεωγραφία, ΦΕΚ 303B/13-3/2003, ΦΕΚ 304B/13-3-2003, ΦΕΚ 1196B/26-8-2003.
- Περάκη, Β., Ρόκκα, Α. , Γαλάνη, Λ., Κατσαρός, Γ. (2002) *Διδάσκοντας Γεωγραφία στο Δημοτικό Σχολείο- Μια θεώρηση της διδακτικής προσέγγισης μέσα από το βιβλίο της Γεωγραφίας της Ε΄ τάξης του Δημοτικού*, Πρακτικά του 6ου Πανελληνίου Γεωγραφικού Συνεδρίου, τ.1, σσ 529-534, 3-6 Οκτωβρίου, Θεσσαλονίκη, Ελληνική Γεωγραφική Εταιρεία.
- Πουλίδης, Α., (1999) *Η Γεωγραφία της Ελλάδας και οι μαθητές της Στ΄ τάξης του Δημοτικού Σχολείου*, Σύγχρονη Εκπαίδευση, τ.105, σσ 43-49.
- Σπυροπούλου, Δ., (1999) *Πόσο απέχει η σχολική γνώση από την κατανόηση εννοιών και φαινομένων που αφορούν το περιβάλλον και τις κοινωνικές ανάγκες;*, Τα Εκπαιδευτικά, τ. 51-52, σσ 168-175.
- Τερκενλή Θ., Ιωσηφίδης Θ., & Χωριανόπουλος Ι. (2007). *Ανθρωπογεωγραφία. Άνθρωπος, κοινωνία, χώρος*. Αθήνα: Κριτική.
- ΦΕΚ 1375, τ. Β, 18-10-2001, Ε. Π. Π. Σ.- Γεωγραφία.
- Χατζημιχάλης, Κ. (2001) *Αφιέρωμα στη Γεωγραφική Εκπαίδευση*, Εισαγωγικό σημείωμα, Γεωγραφίες, Ν 2, σσ 9-14.
- ΦΕΚ 7, τ.Α, 9-1-1989, *Αναλυτικό Πρόγραμμα Γεωγραφίας Ε΄ και Στ΄ τάξεων του Δημοτικού Σχολείου*.
- Χριστιάς, Ι., Κλωνάρη, Αικ., Αλεξόπουλος, Β., Παπαμανώλης, Κ.(α) *Η Γη μας, Γεωγραφία Ε΄ τάξης*, Ο. Ε. Δ. Β., ΥΠ. Ε. Π. Θ., Αθήνα.

Χριστιάς, Ι., Κλωνάρη, Αικ., Αλεξόπουλος, Β., Παπαμανώλης, Κ.(β) *Η Γη μας, Γεωγραφία Στ' τάξης*, Ο. Ε. Δ. Β., ΥΠ. Ε. Π. Θ., Αθήνα.

Χριστιάς, Ι., Κλωνάρη, Αικ., Αλεξόπουλος, Β., Παπαμανώλης, Κ.(γ) *Η Γη μας, Γεωγραφία Ε' και Στ' τάξης Δημοτικού*, Βιβλίο του Δασκάλου, Ο. Ε. Δ. Β., ΥΠ. Ε. Π. Θ., Αθήνα.

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

- Bonnet, A. (2010). *Γεωγραφία. Μια Εισαγωγή*. Αθήνα: Κριτική.
- Brown, L.A. (1979). *The Story of Maps*. New York: Dover Publications.
- Hodgkiss, A. (1981). *Understanding Maps. A Systematic History of Their Use and Development*. England: Wim Dawson.
- Hunt, A. (2000). 2000 Years of map making. *Geography*, 85(1), 3-14.
- Lambrinos, N., (2000) Primary and Elementary School Geography Education in Hellas since 1830, *Geographic Insights*, v. X, n.2 pp 28-34.
- Raisz E. (1948). *General Cartography*. New York: McGraw-Hill Book Company.
- Stone, J.R. (1993). The medieval mappaemundi: Toward an archaeology of sacred cartography. *Religion*, 23, 197-216.
- Tooley, R.V. (1970). *Maps and Map-makers*. London: B.T. Batsford.
- Thrower, N. J.W. (1999). *Maps and Civilization. Cartography in Culture and Society*. Chicago and London: The University of Chicago Press.
- Wiegand, P. 1992. The new Europe in Geography Teaching. Report of the symposium. *Council for Cultural Co-operation*. Strasbourg, 1-14.
- <http://www.henry-davis.com/MAPS/Ren/Ren1/carto.html> (Πρόσβαση 18 Φεβρουαρίου 2003).

Ηλεκτρονικές Πηγές

Εισαγωγή στην ανθρωπογεωγραφία. Ανακτήθηκε από <http://walk2geographies.wordpress.com>.

Το απόλυτο τεστ γεωγραφίας. Πηγή: iefimerida.gr. Ανακτήθηκε από <https://www.iefimerida.gr/zoι/koyiz-apolyto-test-geografias>.

URL:<https://docs.google.com/forms/d/1OzDIADcy2FJGx3mA9Ox2OT07zLZ5I9eqbJiHLBi6YDg/edit#responses>.

Παράρτημα

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών: Θετικές Επιστήμες και Νέες Τεχνολογίες
Θέμα διπλωματικής: «Αντιλήψεις για βασικές έννοιες γεωγραφίας σε φοιτητές/τριες της
Παιδαγωγικής Σχολής».

Παρακαλώ απάντησε τις παρακάτω ερωτήσεις, όσο πιο ειλικρινά μπορείς. Δεν θα βαθμολογηθείς από αυτές, οι απαντήσεις είναι εμπιστευτικές, και δεν θα τις δει κάποιος άλλος πλην των ερευνητών και είναι ανώνυμες. Παρόλο που είναι ανώνυμες στηριζόμαστε στην ειλικρίνεια των απαντήσεων.

Φύλο Σε ποιο τμήμα σπουδάζεις;

Άντρας

Γυναίκα

Έτος φοίτησης: _____

Ηλικία (έτη): _____

Πόσο καλά γνωρίζεις την έννοια της Γεωγραφίας;

Λίγα

Αρκετά

Πολλά

Πάρα πολλά

Τι νομίζεις ότι μελετά η Γεωγραφία;

.....
.....
.....

Θεωρείς πως αυτά που έμαθες στο σχολείο σε θέματα γεωγραφίας ήταν:

Λίγα

Αρκετά

Πολλά

Πάρα πολλά

Ας ξεκινήσουμε με κάτι εύκολο. Πόσα είναι τα γεωγραφικά διαμερίσματα της Ελλάδας;

Εφτά

Έντεκα

Οκτώ

Εννιά

Αλήθεια, πόσα νομαρχιακά διαμερίσματα έχει η Ελλάδα;

Πενήντα τρία

Δώδεκα

Πενήντα ένα

Τριάντα πέντε

Να αντιστοιχήσεις τους παρακάτω κόλπους στα νομαρχιακά διαμερίσματα που ανήκουν:

Στρυμονικός	•	• Άγιος Νικόλαος
Μούδρου	•	• Θεσσαλονίκη
Θερμαϊκός	•	• Ηλεία
Κυπαρισσίας	•	• Πρέβεζα
Παγασιτικός	•	• Μεσσηνία
Αμβρακικός	•	• Κόρινθος
Μιραμπέλου	•	• Μαγνησία
Σούδα	•	• Λήμνος
		• Χανιά

Να αντιστοιχήσεις τα παρακάτω βουνά στα νομαρχιακά διαμερίσματα που ανήκουν:

• Όλυμπος	• Καστοριά
• Σμόλικας	• Αττική
• Βόρας	• Λακωνία
• Ταΰγετος	• Ιωάννινα
• Φαλακρό	• Πιερία
• Παρνασσός	• Φθιώτιδα
	• Πέλλα
	• Δράμα

Να αντιστοιχήσεις τους παρακάτω ποταμούς στα γεωγραφικά διαμερίσματα στα οποία κυρίως διαρρέουν:

• Αλιάκμονας	• Μακεδονία
• Πηνειός	• Θράκη
• Σπερχειός	• Θεσσαλία
• Άραχθος	• Ήπειρος
• Λούρος	• Πελοπόννησος
• Αχελώος	• Στερεά Ελλάδα
• Έβρος	• Κρήτη
• Αξιός	

Να αντιστοιχήσεις τις παρακάτω λίμνες στα γεωγραφικά και νομαρχιακά διαμερίσματα που ανήκουν:

• Τριχωνίδα	• Δυτική Μακεδονία
• Βόλβη	• Κρήτη
• Βεγορίτιδα	• Βόρεια Μακεδονία και Φλώρινα
• Βιστωνίδα	• Αιτωλοακαρνανία
• Κορώνεια	• Θράκη
• Δοϊράνη	• Καστοριά
• Μικρή Πρέσπα	• Κιλκίς

- Μεγάλη Πρέσπα
- Στυμφαλία
- Παμβώτιδα
- Ορεστιάδα
- Φλώρινα και Αλβανία
- Θεσσαλονίκη
- Ιωάννινα
- Κόρινθο

Ποια είναι η πρωτεύουσα του νομαρχιακού διαμερίσματος της Αιτωλοακαρνανίας;

Η Πρέβεζα Το Αγρίνιο Τα Γρεβενά Το Μεσολόγγι

Πού βρίσκεται το υψηλότερο βουνό της χώρας, ο Όλυμπος;

Στην Ήπειρο Στη Στερεά Ελλάδα Στη Μακεδονία και τη Θράκη Στη Θεσσαλία και τη Κεντρική Μακεδονία

Πώς αλλιώς είναι γνωστά τα Βαρδούσια όρη;

Δαίμονας Φοίνικας Σμόλικας Κόρακας

Μιας και πιάσαμε πάλι τα νομαρχιακά διαμερίσματα, πρωτεύουσα της Αργολίδας είναι:

Το Ναύπλιο Η Πρέβεζα Η Τρίπολη Το Άργος

Η Κατερίνη είναι πρωτεύουσα του νομαρχιακού διαμερίσματος της...

Χαλκιδικής Κατερίνης Πέλλας Πιερίας

Πού βρίσκονται τα Γιαννιτσά;

Στην Ημαθία Στην Πέλλα Στη Λάρισα Στην Κοζάνη

Σε ποιο νομαρχιακό διαμέρισμα ανήκει η Επίδαυρος;

Στην Αργολίδα Στην Αττική Στην Ευρυτανία Στην Αιτωλ/νανία

Πού βρίσκεται το πανέμορφο Πάπιγκο;

Στα Ιωάννινα Στη Μάνη Στην Ορεινή Αρκαδία Στην Καβάλα

Ποιο βουνό είναι γνωστό κι ως Ίδη;

Ο Ψηλορείτης Το Παγγαίο Το Φαλακρό Όρος Ο Σμόλικας

Ταξινόμησε με φθίνουσα σειρά, με βάση την έκτασή τους, τα παρακάτω νησιά:

• Ίος	1. _____
• Καστελόριζο	2. _____
• Κέρκυρα	3. _____
• Εύβοια	4. _____
• Κρήτη	5. _____
• Ρόδος	6. _____

Σε ποιο σύμπλεγμα νησιών ανήκει η Τζια;

Στις Σποράδες

Στα Δωδεκάνησα

Στις Κυκλάδες

Στα νησιά του
Αργοσαρωνικού

Ποιες από τις παρακάτω προτάσεις είναι σωστές και ποιες λανθασμένες; Γράψε «Σ» για τη σωστή και «Λ» για τη λανθασμένη:

Α) Το Αιγαίο Πέλαγος απλώνεται ανάμεσα στις ακτές της Ελλάδας και της Ιταλίας _____

Β) Στα νότια του Ιονίου Πελάγους βρίσκεται το βαθύτερο σημείο της Μεσογείου _____

Γ) Το Καρπάθιο Πέλαγος βρέχει το νησί Κέρκυρα _____

Δ) Το Ιόνιο Πέλαγος φτάνει μέχρι τις ακτές της Νότιας Ιταλίας _____

Ε) Στα βόρεια του Ιονίου Πελάγους βρίσκεται το βαθύτερο σημείο της Μεσογείου _____

Να αντιστοιχήσεις τα παρακάτω ακρωτήρια στα γεωγραφικά διαμερίσματα που ανήκουν:

• Άκτιο	• Θεσσαλία
• Ταίναρο	• Κρήτη
• Σούνιο	• Πελοπόννησος
• Μαλέας	• Στερεά Ελλάδα
• Άραξος	• Μακεδονία
• Καφηρέας	• Νησιά Ιονίου
Πελάγους/Επτάνη
σος
	• Θράκη
	• Νησιά Αιγαίου
Πελάγους
	• Ήπειρος

Ποιο είναι το μεγαλύτερο νησί των Δωδεκανήσων;

Η Κάλυμνος

Η Πάτμος

Η Κως

Η Ρόδος

Η Κως βρίσκεται από την Ρόδο

Νοτιοανατολικά

Βορειοδυτικά

Βορειοανατολικά

Νοτιοδυτικά

Πού πρέπει να ταξιδέψεις για να επισκεφτείς τη λίμνη Παμβώτιδα;

Στη Φλώρινα

Στα Ιωάννινα

Στο Ηράκλειο

Στην Αλεξ/πολη

Πού θα συναντήσεις τον ποταμό Αλφειό;

Στην Πελοπόννησο

Στη Θεσσαλία

Στη Μακεδονία

Στην Ήπειρο

Πού εκβάλλει ο ποταμός Αλιάκμονας;

Στον Θερμαϊκό

Στο Ιόνιο Πέλαγος

Στο Αιγαίο πέλαγος

Στην Αδριατική

Πώς αλλιώς ονομάζεται το Ακρωτήριο Ταίναρο;

Ακρωτήριο του
Θανάτου

Κάβο Παλαμάς

Κάβο Πάτος

Κάβο Ματαπάς

Η Υλίκη είναι φυσική ή τεχνηκή λίμνη;

Φυσική

Αρχικά ήταν φυσική, αλλά μετά
επεκτάθηκε από τον άνθρωπο

Τεχνητή

Ποιες από τις παρακάτω προτάσεις είναι σωστές και ποιες λανθασμένες: Γράψε «Σ» για τη σωστή και «Λ» για τη λανθασμένη:

Α) οι εκβολές είναι το τμήμα του ποταμού που βρίσκεται στα βουνά ____

Β) η κυρίως ροή του ποταμού έχει τον μεγαλύτερο όγκο νερού ____

Γ) ο Αλιάκμονας είναι ο μεγαλύτερος σε μήκος ποταμός της Ελλάδας ____

Δ) Το Δέλτα ενός ποταμού σχηματίζεται στις εκβολές του ____

Ε) Ο ποταμός Νέστος εκβάλλει στο Ιόνιο Πέλαγος ____

Έχετε πάρει μέρος σε επιμορφώσεις και προ-επιμορφώσεις σχετικά με την Επιστήμη της Γεωγραφίας;

.....

Έχεις πραγματοποιήσει με τους δασκάλους/ες ή και καθηγητές/τριες σου, σχολείο ή στο Πανεπιστήμιο, προγράμματα Γεωγραφικής Εκπαίδευσης / Εκπαίδευσης σχετικά με Γεωγραφία; (Στα προγράμματα αυτά δεν αναφερόμαστε στο μάθημα της Γεωγραφίας που γίνεται στα σχολεία).

ΝΑΙ ΟΧΙ

Αν ναι, ανέφερε πόσα έκανες την τελευταία πενταετία και τη θεματική τους.

.....

Γνωρίζεις αν η Γεωγραφία συνδέεται με άλλες επιστήμες;

ΝΑΙ ΟΧΙ

Αν ναι, ανέφερε όσες γνωρίζεις και γράψε ένα παράδειγμα για το πώς νομίζεις ότι συνδέονται.

.....

Ποιοί ήταν οι πρώτοι Έλληνες ή ξένοι Γεωγράφοι και τι γνωρίζεις για αυτούς;

.....

Γνωρίζεις τους κλάδους της Γεωγραφίας;

ΝΑΙ ΟΧΙ

Αν απαντήσατε ναι γράψε ποιοι είναι αυτοί.

.....

Τι νομίζεις ότι ονομάζουμε χάρτη;

.....

Ανάφερε ποια είδη του χάρτη γνωρίζεις;

.....

Τι νομίζεις ότι είναι οι γεωγραφικές συντεταγμένες;

.....

Ποια από τα παρακάτω εργαλεία χαρτογράφησης γνωρίζεις και ποια η χρήση τους στις καθημερινές ανάγκες των ανθρώπων;

Εργαλεία χαρτογράφησης	Χρήση
------------------------	-------

Geographic information system (GIS)	
Global positioning system (GPS)	
Google earth	
AutoCAD	
Google maps	
Όλα από τα παραπάνω	

Είναι χρήσιμη η γεωγραφία για τον άνθρωπο; Γράψε, αν θέλεις, 1-2 παραδείγματα για να εξηγήσεις τη γνώμη σου.

.....

Είναι απαραίτητη η Γεωγραφία στη ζωή μας, ποιους, πόσο και τι εξυπηρετεί; Ανάφερε, αν θες, 1-2 παραδείγματα για να εξηγήσεις τη γνώμη σου.

.....

Οι πηγές πληροφόρησής σου για γεωγραφικά θέματα:

	Καθόλου 1	Λίγο 2	Μέτρια 3	Πολύ 4	Πάρα πολύ 5
Το σχολείο	☐	☐	☐	☐	☐
Οι εφημερίδες και τα περιοδικά	☐	☐	☐	☐	☐
Η τηλεόραση	☐	☐	☐	☐	☐
Το ράδιο	☐	☐	☐	☐	☐
Εξειδικευμένα βιβλία	☐	☐	☐	☐	☐
Εξειδικευμένα περιοδικά	☐	☐	☐	☐	☐
Οι συζητήσεις με την οικογένεια	☐	☐	☐	☐	☐
Σεμινάρια	☐	☐	☐	☐	☐
Μη κυβερνητικές οργανώσεις	☐	☐	☐	☐	☐
Συζητήσεις με φίλους	☐	☐	☐	☐	☐
Το διαδίκτυο	☐	☐	☐	☐	☐

Ευχαριστούμε πολύ !